

## Nr 3

*Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om införande av brottsbalken m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.*

Genom en den 29 november 1963 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 10, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om införande av brottsbalken,
- 2) lag om ändring i giftermålsbalken,
- 3) lag om ändrad lydelse av 15 kap. 1 och 3 §§ ärvdabalken,
- 4) lag om ändring i rättegångsbalken,
- 5) lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,
- 6) lag om verkställighet av bötesstraff,
- 7) lag om straff för folkmord,
- 8) lag angående ändring i lagen den 30 juni 1948 (nr 449) om disciplinstraff för krigsmän,
- 9) lag om ändring i lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar,
- 10) lag angående ändring i lagen den 17 juni 1938 (nr 318) om avbrytande av havandeskap,
- 11) lag angående ändring i lagen den 23 maj 1941 (nr 282) om sterilisering,
- 12) lag angående ändring i lagen den 24 mars 1944 (nr 133) om kastring,
- 13) lag angående ändring i lagen den 27 juli 1954 (nr 579) om nykterhetsvård,
- 14) lag angående ändring i lagen den 6 december 1957 (nr 668) om utlämning för brott,
- 15) förordning om ändrad lydelse av § 18 förordningen den 18 juni 1864 (nr 41 s. 1) angående utvidgad näringsfrihet,
- 16) lag angående ändrad lydelse av 27 § lagen den 28 juni 1895 (nr 64) om handelsbolag och enkla bolag,
- 17) lag angående ändring i lagen den 30 maj 1916 (nr 156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag,
- 18) lag angående ändring i lagen den 2 april 1918 (nr 163) med vissa bestämmelser om sjöfynd,
- 19) lag angående ändring i lagen den 16 maj 1919 (nr 240) om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet,

- 20) lag om ändrad lydelse av 4 § lagen den 16 maj 1919 (nr 242) med vissa bestämmelser om rätt att förfoga över annan tillhöriga fondpapper,
- 21) lag angående ändring i lagen den 19 juni 1919 (nr 426) om flottning i allmän flottled,
- 22) lag om ändring i konkurslagen,
- 23) lag angående ändring i lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om ackordsförhandling utan konkurs,
- 24) förordning angående ändrad lydelse av 11 och 12 §§ förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt,
- 25) lag angående ändring i lagen den 20 juni 1924 (nr 298) om viss pant-rätt i spannmål,
- 26) lag angående ändrad lydelse av 19 § lagen den 8 april 1927 (nr 77) om försäkringsavtal,
- 27) lag angående ändrad lydelse av 19 § lagen den 24 maj 1929 (nr 116) om tillsyn över stiftelser,
- 28) lag angående ändrad lydelse av 63 och 64 §§ lagen den 25 april 1930 (nr 115) om bostadsrättsföreningar,
- 29) lag angående ändring i lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om arbetstidens begränsning,
- 30) lag om ändring i checklagen den 13 maj 1932 (nr 131),
- 31) lag angående ändrad lydelse av 9 § lagen den 22 april 1938 (nr 121) om hittegods,
- 32) lag angående ändring i lagen den 3 juni 1938 (nr 274) om rätt till jakt,
- 33) lag om ändrad lydelse av 9 § valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350),
- 34) lag angående ändring i lagen den 30 juni 1942 (nr 505) om viss panträtt i spånadslin och hampa,
- 35) lag om ändring i skattestrafflagen den 11 juni 1943 (nr 313),
- 36) lag angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 13 april 1945 (nr 118) om ersättning i vissa fall åt oskyldigt häktade eller dömda m. fl.,
- 37) lag angående ändring i lagen den 30 juni 1948 (nr 450) om dödsstraff i vissa fall då riket är i krig,
- 38) lag om ändring i militära rättegångslagen den 30 juni 1948 (nr 472),
- 39) lag angående ändring i lagen den 30 juni 1948 (nr 491) om ämbetsansvar för vigsselförrättare i vissa fall,
- 40) förordning om ändrad lydelse av 36 § 1, 2 och 7 mom. vapenförordningen den 10 juni 1949 (nr 340),
- 41) förordning angående ändring i förordningen den 10 juni 1949 (nr 341) om explosiva varor,
- 42) lag angående ändring i lagen den 29 december 1949 (nr 722) om pantlånerörelse,
- 43) lag om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954 (nr 193),
- 44) lag om ändring i allmänna förfogandelagen den 26 maj 1954 (nr 279),

- 45) lag om ändring i allmänna ransoneringslagen den 26 maj 1954 (nr 280),
- 46) lag om ändrad lydelse av 12 § allmänna prisregleringslagen den 1 juni 1956 (nr 236),
- 47) lag om ändrad lydelse av 7 och 11 §§ atomenergilagen den 1 juni 1956 (nr 306),
- 48) lag om ändrad lydelse av 5 och 13 §§ lagen den 26 april 1957 (nr 132) med särskilda bestämmelser angående domstolarna och rättegången vid krig eller krigsfara m. m.,
- 49) lag om ändring i luftfartslagen den 6 juni 1957 (nr 297),
- 50) lag angående ändring i lagen den 5 juni 1959 (nr 254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,
- 51) lag om ändrad lydelse av 81 och 82 §§ civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74),
- 52) lag angående ändrad lydelse av 3 och 11 §§ lagen den 30 juni 1960 (nr 408) om behörighet att utöva läkaryrket,
- 53) lag angående ändrad lydelse av 3 och 8 §§ lagen den 30 juni 1960 (nr 418) om straff för varusmuggling,
- 54) förordning angående ändring i förordningen den 26 maj 1961 (nr 180) om tillverkning av sprit och vin,
- 55) lag angående ändrad lydelse av 8 § lagen den 15 december 1961 (nr 655) om undanförsel och förstöring, samt
- 56) lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 27 april 1962 (nr 120) om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m. m.

I samband med propositionen har utskottet behandlat två i anledning av densamma väckta, likalydande motioner, nr 649 i första kammaren av fröken *Mattson m. fl.* och nr 788 i andra kammaren av herr *Martinsson m. fl.*

För yrkandena i motionerna samt de skäl motionärerna anfört till stöd därför lämnas redogörelse i det följande.

De genom propositionen framlagda lagförslagen är av följande lydelse:

## 1) Förslag

till

**Lag**

### om införande av brottsbalken

Härigenom förordnas som följer.

#### 1 §.

Den av riksdagen år 1962 antagna och den 21 december samma år (nr 700) utfärdade brottsbalken skall jämte vad nedan stadgas träda i kraft den 1 januari 1965; dock må dessförinnan bestämmelser meddelas av Konungen enligt vad i balken och denna lag är för vissa fall stadgat.

#### 2 §.

Genom brottsbalken upphävas med den begränsning som följer av vad här nedan stadgas

strafflagen den 16 februari 1864 med undantag av 6 kap. 1—7 §§;

3 § förordningen den 16 november 1841 (nr 58) emot fylleri och dryckenskap;

lagen den 22 april 1927 (nr 110) om tillsyn över dem, som utskrivits på prov från förvaring eller internering i säkerhetsanstalt;

lagen den 24 september 1931 (nr 328) med vissa bestämmelser om bötesstraff utom strafflagens område (särskild böteslag);

lagen den 15 juni 1935 (nr 343) om ungdomsfängelse;

lagen den 18 juni 1937 (nr 461) om förvaring och internering i säkerhetsanstalt;

lagen den 22 juni 1939 (nr 314) om villkorlig dom;

lagen den 18 september 1943 (nr 691) om villkorlig frigivning;

lagen den 20 april 1951 (nr 175) med vissa bestämmelser om böter och viten; samt

lagen den 30 december 1952 (nr 789) med vissa bestämmelser om påföljd för brott av underårig;

så ock vad i övrigt finnes i lag eller författning eller i reglemente, instruktion eller annan särskild föreskrift stridande mot bestämmelserna i brottsbalken eller denna lag.

#### 3 §.

Förekommer i lag eller författning hänvisning till eller avses eljest däri lagrum, som ersatts genom bestämmelse i brottsbalken eller denna lag, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

#### 4 §.

Är i lag eller författning för brott stadgat fängelse utan angivande av längsta tid därför, må fängelse ej ådömas på längre tid än ett år.

Till straffarbete må ej vidare dömas; i stället dömes till fängelse på tid som är stadgad för straffarbete. Vad nu sagts skall dock ej äga tillämpning i mål, vari domstol före den 1 januari 1965 dömt till straffarbete.

## 5 §.

Ingen må dömas för gärning, för vilken ej var stadgat straff när den begicks.

Straff skall bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs. Gäller annan lag när dom meddelas, skall den lagen tillämpas, om den leder till frihet från straff eller till lindrigare straff; vad nu är sagt skall dock ej gälla, när fråga är om gärning som under viss tid varit straffbelagd på grund av då rådande särskilda förhållanden.

Beträffande ådömande av annan påföljd för brott än straff skall vad i brottsbalken stadgas äga tillämpning även å gärning som begåtts före den 1 januari 1965; dock må i sådant fall för gärning, som någon begått under inflytande av sinnesbeskaffenhet som avses i 5 kap. 5 § strafflagen, ej tillämpas annan påföljd än överlämnande till särskild vård.

Vad i 36 kap. 1, 2, 4 och 5 §§ brottsbalken stadgas skall äga tillämpning jämväl när fråga är om gärning, för vilken straff jämlikt andra stycket skall bestämmas enligt äldre lag.

## 6 §.

Vid bedömning enligt brottsbalken skall vad i 26 kap. 3 § stadgas om återfall i brott tillämpas utan hinder av att det förra brottet bedömts efter äldre lag.

I annat mål än sådant, som av första domstol avgjorts före den 1 januari 1965, skola bestämmelserna i 34 kap. brottsbalken, med iakttagande av vad i 9—11 §§ denna lag sägs, tillämpas jämväl när fråga är om brott, som begåtts före sagda dag.

## 7 §.

Aklagares befogenhet att tala å brott skall bedömas efter den lag som gäller när åtal väckes. Bedömningen skall dock alltid ske efter äldre lag, om när handlingen företogs brottet var undantaget från allmänt åtal eller för sådant åtal var stadgat särskilt villkor och bestämmelsen härom icke upptagits i den nya lagen.

## 8 §.

Förekomma till verkställighet på en gång dom, varigenom någon dömts till straffarbete på viss tid, och annan dom, meddelad före den 1 januari 1965, enligt vilken han har att undergå fängelse, skall fortfarande tillämpas vad i 4 kap. 5 § andra stycket och 6 § första stycket strafflagen sägs.

## 9 §.

Vad i brottsbalken stadgas om fängelse skall, med de undantag som angivas nedan, i tillämpliga delar gälla i fråga om straffarbete och beträffande fängelse som ådömts före balkens ikraftträdande.

1. Vid prövning av fråga om villkorlig frigivning från gemensamt straff, som bestämts jämlikt 4 kap. 3 § strafflagen, skall alltjämt iakttagas vad i 1 § andra stycket, 14 § andra stycket och 20 § första stycket lagen om villkorlig frigivning sägs.

2. I fråga om den som vid brottsbalkens ikraftträdande är villkorligt frigiven från straffarbete eller fängelse skall beträffande prövotidens längd och innehållet i honom meddelade särskilda föreskrifter alltjämt tillämpas vad därom stadgas i lagen om villkorlig frigivning. Vid tillämpning av 26 kap. 18 § brottsbalken må, såvitt avser förhållande som hänför sig till tiden före balkens ikraftträdande, ej föreläggas vite. Ej heller må den som på grund av sådant förhållande omhändertages jämlikt 26 kap. 22 § brottsbalken kvarhållas längre än en vecka.

3. I fråga om bortfallande av straffarbete eller av fängelse, som ådömts före brottsbalkens ikraftträdande, skall gälla vad i 5 kap. 20 och 22 §§ strafflagen stadgas; i stället för tid som där sägs skall dock för bortfallande av straffarbete på kortare tid än sex månader gälla en tid av fem år.

#### 10 §.

Lagen om villkorlig dom skall med nedan angivna avvikelser alltjämt äga tillämpning i fall då villkorlig dom enligt 1 § nämnda lag meddelats före brottsbalkens ikraftträdande.

1. Vad i lagen om villkorlig dom sägs om övervakningsdomstol skall i stället gälla övervakningsnämnd varom förmåles i 37 kap. 1 § brottsbalken; dock skall fråga om förverkande av villkorligt anstånd alltid avgöras av domstol. Beträffande övervakningsnämnds och domstols handläggning och beslut i ärenden enligt lagen om villkorlig dom skola bestämmelserna i 37 och 38 kap. brottsbalken äga motsvarande tillämpning. Övervakningsnämnd må icke finnas tillsatt jämlikt 25 § lagen om villkorlig dom efter det att brottsbalken trätt i kraft.

2. Finnes den som erhållit villkorligt anstånd hava begått annat brott skall, i stället för vad i 13 § 1 mom. lagen om villkorlig dom sägs, gälla att rätten må döma särskilt till påföljd för detta brott eller förklara anståndet förverkat och, med undanröjande av vad som må hava bestämts om straff, döma till påföljd för det brott som avsågs med den villkorliga domen och det nya brottet eller ock, om brottet begåtts före prövotidens början, utan att bestämma annan påföljd förordna att anståndet skall avse jämväl ådömande av straff för detta brott. I fall som nu avses skola bestämmelserna i 14 och 16 §§ lagen om villkorlig dom äga motsvarande tillämpning.

3. Förklarar villkorligt anstånd förverkat, må rätten, jämväl i annat fall än som avses ovan under 2, under förutsättningar som angivas i 28—31 kap. brottsbalken döma till skyddstillsyn, ungdomsfängelse eller internering eller förordna om överlämnande till särskild vård att träda i stället för straff för det brott som avsågs med den villkorliga domen.

4. Vad i 34 kap. 11, 12 och 13 §§ brottsbalken stadgas om att vissa påföljder skola träda i stället för villkorlig dom skall jämväl avse villkorlig dom enligt 1 § lagen om villkorlig dom och straff som utsatts i domen.

#### 11 §.

Beträffande ungdomsfängelse, ådömt enligt äldre lag, skall i tillämpliga delar gälla vad i brottsbalken stadgas om ungdomsfängelse och beträffande förvaring eller internering i säkerhetsanstalt vad i balken är stadgat om internering, varvid utskrivning på prov skall anses såsom vård utom anstalt. Vid tillämpning av 29 kap. 8 § och 30 kap. 11 § brottsbalken må, såvitt avser förhållande som hänför sig till tiden före balkens ikraftträdande, ej föreläggas vite. Beträffande den, som vid balkens ikraftträdande undergår ungdomsfängelse, må icke meddelas föreskrift enligt 34 kap. 8 § andra stycket brottsbalken om tid för vård i anstalt, när fråga är om brott som begåtts före balkens ikraftträdande. I fråga om den som undergår förvaring eller internering i säkerhetsanstalt och för vilken minsta tiden för påföljden gått till ända skall tid, varom stadgas i 30 kap. 8 § brottsbalken, räknas från dagen för balkens ikraftträdande.

#### 12 §.

För brott som begåtts före den 1 januari 1965 må, även om hinder ej möter till följd av vad i 35 kap. brottsbalken sägs, påföljd ej ådömas, om straff

skulle vara att anse som förfallet vid bedömning efter lag som gällde då brottet begicks.

Vad i 36 kap. 10 § brottsbalken stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande beslut, som meddelats angående förverkande eller annan åtgärd enligt 2 kap. 16 eller 17 § strafflagen.

#### 13 §.

Vad i lag eller författning är föreskrivet om särskild rättsverkan av att straffarbete kan följa å brott skall tillämpas, när fråga är om brott varå kan följa fängelse i mer än ett år. Stadgande om särskild rättsverkan av att någon dömes till straffarbete skall äga tillämpning, när fängelse i minst sex månader ådömes.

#### 14 §.

Följande lagrum skola alltjämt äga tillämpning i deras lydelse vid brottsbalkens ikraftträdande:

16 § 1 och 6 punkterna förordningen den 16 februari 1864 (nr 11 s. 101) om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall;

1 punkten övergångsbestämmelserna till lagen den 3 juni 1938 (nr 251) om ändring i vissa delar av strafflagen;

3 punkten övergångsbestämmelserna till lagen den 12 juni 1942 (nr 378) om ändring i vissa delar av strafflagen; ävensom

4 § a) samt 5 och 7 §§ lagen den 30 juni 1948 (nr 451) angående införande av lagen om ändring i strafflagen m. m.

#### 15 §.

Konungen äger förordna, att befattningshavare vid skyddsförening må fullgöra uppgift som enligt brottsbalken eller annan lag ankommer på skyddskonsulent.

#### 16 §.

Vad i 26 kap. 9 § första stycket brottsbalken stadgas om att fråga angående fakultativ villkorlig frigivning prövas av övervakningsnämnd skall icke äga tillämpning i den mån Konungen så förordnar. I fråga om prövningen av fakultativ villkorlig frigivning av dömda, vilka omfattas av förordnande som nu avses, skall gälla följande.

1. Beslut om fakultativ villkorlig frigivning meddelas av den kriminalvårdsnämnd varom förmåles i 37 kap. 3 § brottsbalken.

2. Finner den övervakningsnämnd, till vars verksamhetsområde fångvårdsanstalten hör, att den dömda bör frigivas eller gör han själv ansökan därom, skall övervakningsnämnden med eget yttrande hänskjuta frågan till kriminalvårdsnämndens prövning.

3. Kriminalvårdsnämnden äger besluta, att övervakning icke skall äga rum vid frigivningen. Skall den frigivne stå under övervakning, må kriminalvårdsnämnden förordna övervakare och meddela föreskrift enligt 26 kap. 15 § brottsbalken.

4. I fråga om kriminalvårdsnämndens och övervakningsnämndens handläggning av ärende som nu avses skall vad i 37 kap. 5, 6 och 11 §§ brottsbalken stadgas äga tillämpning.

**2) Förslag**  
till  
**Lag**  
**om ändring i giftermålsbalken**

Härigenom förordnas, att 6 kap. 7 §, 11 kap. 11 § och 15 kap. 11 § giftermålsbalken<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)*

*(Föreslagen lydelse)*

**6 KAP.**

**7 §.**

Har make genom brottslig gärning uppsåtligen bragt andra maken om livet, eller har han, när annan sålunda dräpt denne, haft sådan del i brottet, som i 3 kap. 1—6 §§ strafflagen sägs, vare han förlustig sin gifterätt i den egendom, som tillhört den döde.

Har make genom brottslig gärning uppsåtligen bragt andra maken om livet, eller har han, när annan sålunda dräpt denne, haft sådan del i brottet, som i 23 kap. 4 och 5 §§ brottsbalken sägs, vare han förlustig sin gifterätt i den egendom, som tillhört den döde. *Vad nu sagts skall dock ej gälla den som handlat under inflytande av sådan själslig abnormitet, som avses i 33 kap. 2 § brottsbalken.*

**11 KAP.**

**11 §.**

Varder ena maken dömd till straffarbete i tre år eller svårare straff eller till internering i säkerhetsanstalt, äge andra maken vinna skillnad i äktenskapet.

Varder ena maken dömd till fängelse i tre år eller svårare straff, äge andra maken vinna skillnad i äktenskapet.

Dömes ena maken till straffarbete på viss tid understigande tre år, dock minst sex månader, eller till förvaring i säkerhetsanstalt eller till fängelse eller tvångsarbete i minst ett år, och yrkar andra maken äkten-skapsskillnad, pröve rätten, huruvida med hänsyn till vad den dömda låtit komma sig till last och övriga omständigheter skillnad må ske. Samma lag vare, om ena maken varder av utländsk domstol dömd till frihetsstraff i minst ett år och andra maken på den grund vill skiljas.

Dömes ena maken till fängelse på viss tid understigande tre år, dock minst sex månader, eller till internering eller till tvångsarbete i minst ett år, och yrkar andra maken äkten-skapsskillnad, pröve rätten, huruvida med hänsyn till vad den dömda låtit komma sig till last och övriga omständigheter skillnad må ske. Samma lag vare, om ena maken varder av utländsk domstol dömd till frihetsstraff i minst ett år och andra maken på den grund vill skiljas.

För straffdom — — — — — samtyckt därtill.

Vill make — — — — — sin talan.

<sup>1</sup> Senaste lydelse, se beträffande 11 kap. 11 § SFS 1937:468 och beträffande 15 kap. 11 § SFS 1946:822.



(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 15 KAP.

## 11 §.

I mål om återgång av äktenskap, hemskillnad eller äktenskapsskillnad äge rätten, på yrkande av endera maken, att för tiden intill dess laga kraft ägande dom föreligger förordna, efter vad som skäligt finnes, om sammanlevnadens hävande och om bidrag av ena maken till den andres underhåll, så ock förbjuda makarna vid vite av fängelse eller böter att besöka varandra.

I mål om återgång av äktenskap, hemskillnad eller äktenskapsskillnad äge rätten, på yrkande av endera maken, att för tiden intill dess laga kraft ägande dom föreligger förordna, efter vad som skäligt finnes, om sammanlevnadens hävande och om bidrag av ena maken till den andres underhåll, så ock förbjuda makarna vid vite av fängelse *i högst ett år* eller böter att besöka varandra.

Vid förordnande — — — — — 5 kap. 8 § sägs.

Förordnande, varom — — — — — skall bestå.

Beslut, varom — — — — — rätten återkallas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Vad 11 kap. 11 § i sin äldre lydelse stadgar om skillnad i äktenskapet skall dock alltjämt äga tillämpning i fråga om dom som i brottmål meddelats före denna dag.

## 3) Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 15 kap. 1 och 3 §§ ärvdabalken

Härigenom förordnas, att 15 kap. 1 och 3 §§ ärvdabalken skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

## 15 KAP.

## 1 §.

Ej må ————— om livet.

Dräper han ————— dräpte levat.

*Vad nu sagts skall ej gälla, om gärningsmannen var under femton år eller handlat under inflytande av sådan själslig abnormitet, som avses i 33 kap. 2 § brottsbalken.*

## 3 §.

Vad i 1 och 2 §§ är sagt om förövare av brottslig gärning gäller envar som medverkat till brottet såsom i 3 kap. 4 och 5 §§ strafflagen sägs.

Vad i 1 och 2 §§ är sagt om förövare av brottslig gärning gäller envar som medverkat till brottet såsom i 23 kap. 4 och 5 §§ brottsbalken sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

**4) Förslag**  
till  
**Lag**  
**om ändring i rättegångsbalken**

Härigenom förordnas, att 1 kap. 4, 5, 11 och 12 §§, 5 kap. 1 §, 6 kap. 1 §, 9 kap. 8 och 9 §§, 20 kap. 6, 7 och 8 §§, 21 kap. 2 §, 23 kap. 7 och 22 §§, 24 kap. 1, 3 och 7 §§, 25 kap. 1 §, 27 kap. 2, 3 och 16 §§, 28 kap. 1, 11, 12 och 14 §§, 29 kap. 2 och 3 §§, 30 kap. 6 och 9 §§, 31 kap. 1 och 10 §§, 36 kap. 5 §, 46 kap. 15 §, 48 kap. 1—3 §§, 51 kap. 21 och 25 §§, 53 kap. 2 §, 54 kap. 12 § och 58 kap. 3 § rättegångsbalken<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 KAP.

4 §.

I häradsrätt dömer häradshövdingen med nämnd. Häradsrätten vare dock domför utan nämnd vid måls avgörande utan huvudförhandling samt annan handläggning, som ej sker vid huvudförhandling eller syn å stället, så ock i tvistemål vid huvudförhandling, som hålles i omedelbart samband med förberedelsen. Lag samma vare i fråga om huvudförhandling och syn å stället i brottmål, om målet rör allenast ansvar för brott, *vara icke kan följa* svårare straff än böter, och i målet ej förekommer anledning, att målsägande finnes.

I häradsrätt dömer häradshövdingen med nämnd. Häradsrätten vare dock domför utan nämnd vid måls avgörande utan huvudförhandling samt annan handläggning, som ej sker vid huvudförhandling eller syn å stället, så ock i tvistemål vid huvudförhandling, som hålles i omedelbart samband med förberedelsen. Lag samma vare i fråga om huvudförhandling och syn å stället i brottmål, om målet rör allenast ansvar för brott, *för vilket icke är stadgat* svårare straff än böter, och i målet ej förekommer anledning, att målsägande finnes.

5 §.

I tingslag — — — — — deras antal.

I nämnd skola sitta minst sju och högst nio. I mål om brott, *vara icke kan följa straffarbete eller avsättning*, så ock vid syn å stället utom huvudförhandling vare dock häradsrätten domför med tre i nämnden.

I nämnd skola sitta minst sju och högst nio. I mål om brott, *för vilket ej är stadgat svårare straff än fängelse i ett år och ej heller avsättning*, så ock vid syn å stället utom huvudförhandling vare dock häradsrätten domför med tre i nämnden.

Häradshövdingen fördele — — — — — inom nämnden.

<sup>1</sup> Senaste lydelse, se beträffande 1 kap. 4 och 5 §§ SFS 1958:465, beträffande 1 kap. 11 och 12 §§, 6 kap. 1 § och 29 kap. 3 § SFS 1958:8, beträffande 20 kap. 6 § SFS 1960:685, beträffande 20 kap. 8 § SFS 1948:453, beträffande 23 kap. 7 § SFS 1959:257, beträffande 30 kap. 6 § SFS 1955:56, beträffande 36 kap. 5 § SFS 1960:161 samt beträffande 48 kap. 1 § SFS 1954:432.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 11 §.

Rådhusrätt vare — — — — — och nämnd.

Vid måls avgörande utan huvudförhandling samt annan handläggning, som ej sker vid huvudförhandling eller syn å stället, så ock i tvistemål vid huvudförhandling, som hålles i omedelbart samband med förberedelsen, vare rådhusrätt dock domför med en lagfaren domare. Lag samma vare i fråga om huvudförhandling och syn å stället i brottmål, om målet rör allenast ansvar för brott, *vara icke kan följa svårare straff än böter*, och i målet ej förekommer anledning, att målsägande finnes.

Vid måls avgörande utan huvudförhandling samt annan handläggning, som ej sker vid huvudförhandling eller syn å stället, så ock i tvistemål vid huvudförhandling, som hålles i omedelbart samband med förberedelsen, vare rådhusrätt dock domför med en lagfaren domare. Lag samma vare i fråga om huvudförhandling och syn å stället i brottmål, om målet rör allenast ansvar för brott, *för vilket icke är stadgat svårare straff än böter*, och i målet ej förekommer anledning, att målsägande finnes.

## 12 §.

I stad — — — — — Konungen bestämmer.

I nämnd skola sitta minst sju och högst nio. I mål om brott, *vara icke kan följa straffarbete eller avsättning*, så ock vid syn å stället utom huvudförhandling vare dock rådhusrätten domför med tre i nämnden.

I nämnd skola sitta minst sju och högst nio. I mål om brott, *för vilket ej är stadgat svårare straff än fängelse i ett år och ej heller avsättning*, så ock vid syn å stället utom huvudförhandling vare dock rådhusrätten domför med tre i nämnden.

Borgmästaren fördele — — — — — mellan nämndemännen.

## 5 KAP.

## 1 §.

Förhandling vid — — — — — vara offentlig.

Kan det — — — — — skulle röjas.

I mål om ansvar för utpressning må rätten, om målsäganden begär det eller rätten eljest finner det lämpligt, förordna, att förhandling skall hållas inom stängda dörrar. Förhandling, som under förundersökning i brottmål äger rum vid domstol, skall hållas inom stängda dörrar, om den misstänkte begär det eller rätten finner, att offentligheten skulle vara till men för utredningen.

I mål om ansvar för utpressning må rätten, om målsäganden begär det eller rätten eljest finner det lämpligt, förordna, att förhandling skall hållas inom stängda dörrar. Förhandling, som under förundersökning i brottmål äger rum vid domstol, skall hållas inom stängda dörrar, om den misstänkte begär det eller rätten finner, att offentligheten skulle vara till men för utredningen. *I brottmål skall, när skäl äro därtill, förhandling som angår personundersökning, sinnesundersökning eller annan utredning rörande den tilltalades levnadsomständigheter och personliga förhållanden*

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

i övrigt, äga rum inom stängda dörrar.

Förhör med — — — — — stängda dörrar.  
Är eljest — — — — — det gällande.

## 6 KAP.

## 1 §.

Protokoll skall — — — — — mål särskilt.

Över handläggning — — — — — h eller protokoll.

I mål, som rör allenast ansvar för brott, må, om den tilltalade erkänt gärningen och *svårare straff* än böter ej ådömes, i stället för protokoll föras anteckningar enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Konungen.

I mål, som rör allenast ansvar för brott, må, om den tilltalade erkänt gärningen och *annan brottspåföljd* än böter ej ådömes, i stället för protokoll föras anteckningar enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Konungen.

## 9 KAP.

## 8 §.

Då enligt denna balk vite förelägges part eller annan, bestämme rätten vitet till belopp, som med hänsyn till hans ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt kan antagas förmå honom att iakttaga föreläggandet. Vite må ej bestämmas under *fem* kronor eller över femtusen kronor. Har vite utdömts och förelägger rätten nytt vite, må vitet bestämmas till högre belopp, dock ej över tiotusen kronor. Vitesföreläggande skall delgivas den som föreläggandet avser.

Då enligt denna balk vite förelägges part eller annan, bestämme rätten vitet till belopp, som med hänsyn till hans ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt kan antagas förmå honom att iakttaga föreläggandet. Vite må ej bestämmas under *tio* kronor eller över femtusen kronor. Har vite utdömts och förelägger rätten nytt vite, må vitet bestämmas till högre belopp, dock ej över tiotusen kronor. Vitesföreläggande skall delgivas den som föreläggandet avser.

Vite må — — — — — föreläggas kronan.

Finnes, då — — — — — ej utdömas.

## 9 §.

Är i denna balk straff utsatt i böter, dock ej dagsböter, vare lägsta bötesstraff *fem* kronor och högsta *trehundra* kronor. Böter och *viten*, som ådömas enligt denna balk, tillfalla *kronan*.

Är i denna balk straff utsatt i böter, dock ej dagsböter, vare lägsta bötesstraff *tio* kronor och högsta *femhundra* kronor.

## 20 KAP.

## 6 §.

Åklagare skall tala å brott, som hör under allmänt åtal. Att *strafföreläggande må i visst fall träda i stället*

Åklagare skall, om *ej annat är stadgat*, tala å brott, som hör under allmänt åtal.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

för åtal, stadgas i 48 kap. Om hinder mot åtal för vissa brott, som ej äro belagda med svårare straff än böter omedelbart i penningar, gälle vad särskilt är stadgat.

## 7 §.

Allmänt åtal må av åklagaren eftergivvas:

1. om å brottet icke kan följa svårare straff än böter och det är uppenbart, att den misstänktes lagförelse ej är påkallad ur allmän synpunkt; eller

2. om brottet förövats, innan den misstänkte dömts för annat av honom förövat brott eller till fullo undergått straff eller annan påföljd för sådant brott, och det är uppenbart, att brottet i jämförelse med det andra brottet är med hänsyn till påföljden utan nämnvärd betydelse.

Finns tillräckliga skäl för eftergift ej längre föreligga, må den återkallas. Närmare föreskrifter om eftergift av åtal meddelas av Konungen.

Är i lag eller författning särskild föreskrift meddelad om eftergift av åtal, vare den gällande.

Åklagare må besluta att icke tala å brott:

1. om det är uppenbart, att i händelse av lagförelse annan påföljd än böter icke skulle komma att ådömas och att den misstänktes lagförelse ej är påkallad ur allmän synpunkt; eller

2. om brottet förövats, innan den misstänkte dömts för annat av honom förövat brott eller till fullo undergått straff eller annan påföljd för sådant brott, och det är uppenbart, att brottet i jämförelse med det andra brottet är med hänsyn till påföljden utan nämnvärd betydelse; eller

3. om det i annat fall av särskilda skäl är uppenbart, att påföljd ej erfordras för att avhålla den misstänkte från vidare brottslighet och att det med hänsyn till omständigheterna ej heller eljest är påkallat, att åtal väckes; eller

4. om brottet uppenbarligen begåtts under inflytande av sådan själslig abnormitet, som avses i 33 kap. 2 § brottsbalken, samt vård enligt sennesjuklagen kommer till stånd utan lagförelse och åtal ej är påkallat av särskilda skäl.

Beslut jämlikt första stycket 3 må meddelas endast av riksåklagaren.

Beslut att ej tala å brott må återkallas, om tillräckliga skäl för beslutet ej längre finnas föreligga.

Närmare föreskrifter om beslut att ej tala å brott meddelas av Konungen.

## 8 §.

Målsäganden må — — — — — äga rum.  
Har åklagare — — — — — fullfölja talan.  
Utän hinder — — — — — angående brott.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Målsägande är den, mot vilken brott är begånget eller som därav blivit förnärmad eller lidit skada.

## 21 KAP.

## 2 §.

Den misstänkte skall vid huvudförhandling i underrätt infinna sig personligen i mål om allmänt åtal för brott, varå straffarbete kan följa, så ock i annat mål, om hans närvaro ej kan antagas sakna betydelse för utredningen. Vid huvudförhandling i hovrätt skall den misstänkte infinna sig personligen, om han av underrätten dömts till straffarbete för brottet eller anledning förekommer till ådömande av sådant straff, så ock eljest, om hans närvaro ej kan antagas sakna betydelse för utredningen. Vid huvudförhandling i högsta domstolen vare den misstänkte skyldig att infinna sig personligen, om hans närvaro finnes erforderlig för utredningen. I underrätt skall den misstänkte ock infinna sig personligen vid muntlig förberedelse, om det kan antagas, att förberedelsen därigenom främjas. Vid annan förhandling än nu nämnts vare han skyldig att infinna sig personligen, om hans närvaro finnes erforderlig.

Den misstänkte vare i mål om allmänt åtal skyldig infinna sig personligen vid huvudförhandling i underrätt, dock ej om anledning saknas att ådöma annan brottspåföljd än böter och hans närvaro tillika kan antagas vara utan betydelse för utredningen. I mål om enskilt åtal skall den misstänkte infinna sig personligen vid dylik förhandling, om hans närvaro ej kan antagas sakna betydelse för utredningen. Vid huvudförhandling i hovrätt skall den misstänkte infinna sig personligen, om han av underrätten dömts till fängelse i minst sex månader eller internering för brottet eller anledning förekommer till ådömande av sådan påföljd, så ock eljest, om hans närvaro ej kan antagas sakna betydelse för utredningen. Vid huvudförhandling i högsta domstolen vare den misstänkte skyldig att infinna sig personligen, om hans närvaro finnes erforderlig för utredningen. I underrätt skall den misstänkte ock infinna sig personligen vid muntlig förberedelse, om det kan antagas, att förberedelsen därigenom främjas. Vid annan förhandling än nu nämnts vare han skyldig att infinna sig personligen, om hans närvaro finnes erforderlig.

Lider den — — — — — sig personligen.

Är den — — — — — förordnande därom.

Då den — — — — — är stadgat.

## 23 KAP.

## 7 §.

Underlåter den — — — — — till förhöret.

Utan föregående kallelse må den som uppehåller sig inom en väglängd av trettio kilometer från den plats, där förhör skall hållas, hämtas till

Utan föregående kallelse må den som uppehåller sig inom en väglängd av trettio kilometer från den plats, där förhör skall hållas, hämtas till

## (Gällande lydelse)

förhöret, om undersökningen avser brott, varå *frihetsstraff* kan följa, och det skäligen kan befaras, att han ej skulle hörsamma kallelse eller i anledning av kallelse skulle genom undanröjande av bevis eller på annat sätt försvåra utredningen.

Är den — — — — — för förhöret.

## (Föreslagen lydelse)

förhöret, om undersökningen avser brott, varå *fängelse* kan följa, och det skäligen kan befaras, att han ej skulle hörsamma kallelse eller i anledning av kallelse skulle genom undanröjande av bevis eller på annat sätt försvåra utredningen.

## 22 §.

Förundersökning enligt detta kapitel vare, om tillräckliga skäl för åtal ändock föreligga, ej erforderlig beträffande brott, *varå icke kan följa svårare straff än böter*, eller beträffande brott, som avses i 45 kap. 2 § första eller andra stycket. Ej heller vare förundersökning erforderlig i mål, som skall upptagas omedelbart av högre rätt, med mindre anledning förekommer till ådömande av *frihetsstraff eller avsättning*.

Vill åklagaren — — — — — ägt rum.

Förundersökning enligt detta kapitel vare, om tillräckliga skäl för åtal ändock föreligga, ej erforderlig beträffande brott, *för vilket icke svårare påföljd än böter är stadgad*, eller beträffande brott, som avses i 45 kap. 2 § första eller andra stycket. Ej heller vare förundersökning erforderlig i mål, som skall upptagas omedelbart av högre rätt, med mindre anledning förekommer till ådömande av *annan påföljd än böter eller suspension*.

## 24 KAP.

## 1 §.

Är någon på sannolika skäl misstänkt för brott, *varå straffarbete kan följa*, må han häktas, om med hänsyn till brottets beskaffenhet, den misstänktes förhållande eller annan omständighet skäligen kan befaras, att han avviker eller annorledes undandrager sig lagföring eller straff eller genom undanröjande av bevis eller på annat sätt försvårar sakens utredning, eller ock anledning förekommer, att han fortsätter sin brottsliga verksamhet.

Är brottet — — — — — han avviker.

Kan å brottet icke följa lindrigare straff än *straffarbete* i två år, skall häktning ske, om det ej är uppenbart, att anledning därtill saknas.

Kan det antagas, att den misstänkte kommer att dömas allenast till böter eller *mistning av befattning på viss tid*, må häktning icke ske.

Är någon på sannolika skäl misstänkt för brott, *för vilket är stadgat fängelse i ett år eller däröver*, må han häktas, om med hänsyn till brottets beskaffenhet, den misstänktes förhållande eller annan omständighet skäligen kan befaras, att han avviker eller annorledes undandrager sig lagföring eller straff eller genom undanröjande av bevis eller på annat sätt försvårar sakens utredning, eller ock anledning förekommer, att han fortsätter sin brottsliga verksamhet.

Är för brottet icke *stadgat* lindrigare straff än *fängelse* i två år, skall häktning ske, om det ej är uppenbart, att anledning därtill saknas.

Kan det antagas, att den misstänkte kommer att dömas allenast till böter eller *suspension*, må häktning icke ske.

## 3 §.

Kan på grund av den misstänktes ungdom eller hans sjukdom häktning

Kan på grund av den misstänktes ungdom eller hans sjukdom häktning



## (Gällande lydelse)

antagas medföra allvarligt men för honom och finnes sådan övervakning kunna ordnas, att skäl till hans häktning ej längre föreligga, må han ej häktas. Den som är under aderton år må ej häktas, med mindre det är uppenbart, att betryggande övervakning ej kan ordnas. Lag samma vare beträffande kvinna, som är havande i framskridet tillstånd eller som fött så kort tid förut, att häktning kan antagas medföra allvarligt men för henne eller barnet. Vill den misstänkte ej underkasta sig övervakning, som nu nämnts, skall häktning ske.

## (Föreslagen lydelse)

antagas medföra allvarligt men för honom och finnes sådan övervakning kunna ordnas, att skäl till hans häktning ej längre föreligga, må han ej häktas. Kvinna som är havande i framskridet tillstånd eller som fött så kort tid förut, att häktning kan antagas medföra allvarligt men för henne eller barnet, må ej häktas, med mindre det är uppenbart, att betryggande övervakning ej kan ordnas. Vill den misstänkte ej underkasta sig övervakning, som nu nämnts, skall häktning ske.

Om ytterligare inskränkning i fråga om häktning av den som är under aderton år är särskilt stadgat.

Att reseförbud — — — — — i 25 kap.

## 7 §.

Förekomma mot — — — — — gripa honom.

Träffas den som begått brott, varå frihetsstraff kan följa, å bar gärning eller flyende fot, må han gripas av envar. Envar må ock gripa den som är efterlyst för brott. Den gripne skall skyndsamt överlämnas till närmaste polisman.

Träffas den som begått brott, varå fängelse kan följa, å bar gärning eller flyende fot, må han gripas av envar. Envar må ock gripa den som är efterlyst för brott. Den gripne skall skyndsamt överlämnas till närmaste polisman.

Då någon — — — — — eller frigivas.

## 25 KAP.

## 1 §.

Är någon skäligen misstänkt för brott, varå frihetsstraff kan följa, och kan med hänsyn till brottets beskaffenhet, den misstänktes förhållande eller annan omständighet skäligen befaras, att han avviker eller annorledes undandrager sig lagföring eller straff, men förekommer eljest ej anledning att anhålla eller häkta honom, må, om det finnes tillfyllest, i stället förbud meddelas honom att utan tillstånd lämna honom anvisad vistelseort. Oberoende av brottets beskaffenhet må ock förbud, som nu sagts, meddelas, om skäligen kan befaras, att den misstänkte genom att begiva sig från riket undandrager sig lagföring eller straff eller gäldande av

Är någon skäligen misstänkt för brott, varå fängelse kan följa, och kan med hänsyn till brottets beskaffenhet, den misstänktes förhållande eller annan omständighet skäligen befaras, att han avviker eller annorledes undandrager sig lagföring eller straff, men förekommer eljest ej anledning att anhålla eller häkta honom, må, om det finnes tillfyllest, i stället förbud meddelas honom att utan tillstånd lämna honom anvisad vistelseort. Oberoende av brottets beskaffenhet må ock förbud, som nu sagts, meddelas, om skäligen kan befaras, att den misstänkte genom att begiva sig från riket undandrager sig lagföring eller straff eller gäldande

## (Gällande lydelse)

skadestånd eller annan ersättning till målsägande, som kan antagas komma att på grund av brottet ådömas honom.

## (Föreslagen lydelse)

av skadestånd eller annan ersättning till målsägande, som kan antagas komma att på grund av brottet ådömas honom.

## 27 KAP.

## 2 §.

Beslag må ej läggas å skriftlig handling, om dess innehåll kan antagas vara sådant, att befattningshavare eller annan, som avses i 36 kap. 5 §, ej må höras som vittne därom, och handlingen innehaves av honom eller av den, till förmån för vilken tystnadsplikten gäller. Ej heller må, med mindre fråga är om brott, *vara ej kan följa* lindrigare straff än *straffarbete* i två år, hos den misstänkte eller honom närstående, som avses i 36 kap. 3 §, beslag läggas å skriftligt meddelande mellan den misstänkte och någon honom närstående eller mellan sådana närstående inbördes.

Beslag må ej läggas å skriftlig handling, om dess innehåll kan antagas vara sådant, att befattningshavare eller annan, som avses i 36 kap. 5 §, ej må höras som vittne därom, och handlingen innehaves av honom eller av den, till förmån för vilken tystnadsplikten gäller. Ej heller må, med mindre fråga är om brott, *för vilket ej är stadgat* lindrigare straff än *fängelse* i två år, hos den misstänkte eller honom närstående, som avses i 36 kap. 3 §, beslag läggas å skriftligt meddelande mellan den misstänkte och någon honom närstående eller mellan sådana närstående inbördes.

## 3 §.

Brev, telegram eller annan försändelse, som finnes i post- eller *telegrafverkets* vård, må tagas i beslag, allenast om *å brottet kan följa straffarbete* samt försändelsen hos mottagaren skulle vara underkastad beslag.

Brev, telegram eller annan försändelse, som finnes i post- eller *televerkets* vård, må tagas i beslag allenast om *för brottet är stadgat fängelse i ett år eller däröver* samt försändelsen hos mottagaren skulle vara underkastad beslag.

## 16 §.

Kan någon skäligen misstänkas för brott, *vara icke kan följa* lindrigare straff än *straffarbete* i två år, och finnes det vara av synnerlig vikt för utredningen, att undersökningsledaren eller åklagaren erhåller del av samtal till och från telefonapparat, som innehaves av den misstänkte eller eljest kan antagas komma att begagnas av honom, äge rätten meddela tillstånd till deras avhörande. Fråga därom må upptagas allenast på yrkande av undersökningsledaren eller åklagaren.

Kan någon skäligen misstänkas för brott, *för vilket ej är stadgat* lindrigare straff än *fängelse* i två år, och finnes det vara av synnerlig vikt för utredningen, att undersökningsledaren eller åklagaren erhåller del av samtal till och från telefonapparat, som innehaves av den misstänkte eller eljest kan antagas komma att begagnas av honom, äge rätten meddela tillstånd till deras avhörande. Fråga därom må upptagas allenast på yrkande av undersökningsledaren eller åklagaren.

Tillstånd skall — — — — — telefonanstaltens föreståndare.

Om granskning — — — — — omedelbart förstöras.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 28 KAP.

## 1 §.

Förekommer anledning, att brott föröfvats, varå *frihetsstraff* kan följa, må i hus, rum eller slutet förvaringsställe husrannsakan företagas för eftersökande av föremål, som är underkastat beslag, eller eljest till utrönande av omständighet, som kan äga betydelse för utredning om brottet.

Hos annan — — — — — brottet vinnas.

Ej må — — — — — begärt åtgärden.

Förekommer anledning, att brott föröfvats, varå *fängelse* kan följa, må i hus, rum eller slutet förvaringsställe husrannsakan företagas för eftersökande av föremål, som är underkastat beslag, eller eljest till utrönande av omständighet, som kan äga betydelse för utredning om brottet.

## 11 §.

Förekommer anledning, att brott föröfvats, varå *frihetsstraff* kan följa, må kroppsvisitation företagas för eftersökande av föremål, som är underkastat beslag, eller eljest till utrönande av omständighet, som kan äga betydelse för utredning om brottet.

Å annan — — — — — brottet vinnas.

Förekommer anledning, att brott föröfvats, varå *fängelse* kan följa, må kroppsvisitation företagas för eftersökande av föremål, som är underkastat beslag, eller eljest till utrönande av omständighet, som kan äga betydelse för utredning om brottet.

## 12 §.

Å den som skäligen kan misstänkas för brott, varå *frihetsstraff* kan följa, må för ändamål, som sägs i 11 §, kroppsbesiktning företagas.

Vid kroppsbesiktning — — — — — men, utföras.

Å den som skäligen kan misstänkas för brott, varå *fängelse* kan följa, må för ändamål, som sägs i 11 §, kroppsbesiktning företagas.

## 14 §.

Av den som är anhållen eller häktad må fotografi och fingeravtryck tagas; han vare ock underkastad annan dylik åtgärd. Vad nu sagts gälle ock annan, om det erfordras för vinnande av utredning om brott, varå *frihetsstraff* kan följa.

Närmare bestämmelser — — — — — av Konungen.

Av den som är anhållen eller häktad må fotografi och fingeravtryck tagas; han vare ock underkastad annan dylik åtgärd. Vad nu sagts gälle ock annan, om det erfordras för vinnande av utredning om brott, varå *fängelse* kan följa.

## 29 KAP.

## 2 §.

Över fråga, — — — — — röstas särskilt.

Är fråga om ansvar för flera brott, skall, om det erfordras, först i fråga om varje brott omröstning ske, huruvida den tilltalade är skyldig till brottet, och därefter *straff eller annan påföljd bestämmas*. Uppkommer frå-

Är fråga om ansvar för flera brott, skall, om det erfordras, först i fråga om varje brott omröstning ske, huruvida den tilltalade är skyldig till brottet, och därefter *omröstning angående påföljden företagas*. Uppkommer frå-

*(Gällande lydelse)*

ga, huruvida ett eller flera brott föreligga, skall ock därom röstas särskilt.

Förekomma vid omröstning angående påföljden skiljaktiga meningar om villkorligt anstånd med straffets ådömande eller huruvida ungdomsfängelse, förvaring eller internering i säkerhetsanstalt eller annan skyddsåtgärd skall ådömas, skall, om det erfordras, särskild omröstning ske om varje påföljd, för vilken någon sålunda röstat. Ådömes därvid ej sådan påföljd, skall särskild omröstning ske om straffet. Vad nu sagts om skyddsåtgärd gälle ock fråga, huruvida den tilltalade på grund av sin sinnesbeskaffenhet är fri från straff.

*Uppkommer fråga om villkorligt anstånd med straffs verkställande, skall, sedan straffet bestämts, särskild omröstning därom företagas.*

Har någon vid tidigare omröstning varit emot det slut, vari de flesta stannat, vare han skyldig att deltaga i senare omröstning; vid omröstning angående ådömande av annat straff än ungdomsfängelse skall dock den som tidigare röstat för den tilltalades frikännande på annan grund än hans sinnesbeskaffenhet anses hava biträtt den för den tilltalade lindrigaste meningen.

*(Föreslagen lydelse)*

ga, huruvida ett eller flera brott föreligga, skall ock därom röstas särskilt.

Förekomma vid omröstning angående påföljden skiljaktiga meningar, huruvida annan påföljd än straff eller sådan påföljd jämte böter skall ådömas eller huruvida i skyddstillsyn skall ingå anstaltsbehandling, skall, om det erfordras, särskild omröstning ske om varje mening av nu angiven innebörd, beträffande vilken yrkande framställes av någon av de röstande. Vad nu sagts gälle ock fråga, huruvida påföljd skall eftergivnas eller huruvida tilltalad skall vara fri från påföljd på den grund att han begått brottet under inflytande av själslig abnormitet. Blir sådan mening ej gällande, skall särskild omröstning ske om straff.

*Föreligga skilda meningar om storleken av böter som ådömas jämte annan påföljd än straff, om särskilda föreskrifter vid skyddstillsyn eller om minsta tid för internering, skall, om det erfordras, särskild omröstning därom företagas.*

Har någon vid tidigare omröstning varit emot det slut, vari de flesta stannat, vare han skyldig att deltaga i senare omröstning; vid omröstning angående ådömande av straff eller beträffande fråga, huruvida påföljd skall eftergivnas eller huruvida tilltalad skall vara fri från påföljd på den grund att han begått brottet under inflytande av själslig abnormitet, skall dock den som tidigare röstat för den tilltalades frikännande anses hava biträtt den för den tilltalade lindrigaste meningen.

## 3 §.

Yppas, då — — — — — gälle ordförandens.

Vid omröstning, då nämnd ej har säte i rätten, gälle den mening, som omfattats av mer än hälften av ledamöterna. Har någon mening erhållit hälften av rösterna och är denna den

Vid omröstning, då nämnd ej har säte i rätten, gälle den mening, som omfattats av mer än hälften av ledamöterna. Har någon mening erhållit hälften av rösterna och är denna den

## (Gällande lydelse)

## (Föreslagen lydelse)

lindrigaste, gälle den meningen; vid särskild omröstning, huruvida *den misstänkte på grund av sin sinnesbeskaffenhet är fri från straff eller om villkorligt anstånd med straffets ådömande eller huruvida ungdomsfängelse, förvaring eller internering i säkerhetsanstalt eller annan skyddsåtgärd skall ådömas*, så ock eljest, då ej någon mening kan anses som lindrigare, gälle dock den mening, som erhållit hälften av rösterna och bland dem ordförandens.

lindrigaste, gälle den meningen; vid särskild omröstning, huruvida *villkorlig dom skall meddelas eller skyddstillsyn, ungdomsfängelse eller internering ådömas eller förordnande meddelas om överlämnande till särskild vård*, så ock eljest, då ej någon mening kan anses som lindrigare, gälle dock den mening, som erhållit hälften av rösterna och bland dem ordförandens.

Om omröstning — — — — — 3 kap. 7 §.

## 30 KAP.

## 6 §.

I mål, som rör allenast ansvar för brott, må, om den tilltalade erkänt gärningen och *svårare straff* än böter ej ådömes, domen utfärdas i förenklad form. Dom, varigenom högre rätt fastställer lägre rätts dom, må ock utfärdas i förenklad form. Närmare bestämmelser därom meddelas av Konungen.

I mål, som rör allenast ansvar för brott, må, om den tilltalade erkänt gärningen och *annan brottspåföljd* än böter ej ådömes, domen utfärdas i förenklad form. Dom, varigenom högre rätt fastställer lägre rätts dom, må ock utfärdas i förenklad form. Närmare bestämmelser därom meddelas av Konungen.

## 9 §.

Sedan tid — — — — — ånyo upptagas.

Om förändring och förening av *straff* så ock om särskilda rättsmedel gälle vad därom är stadgat.

Om förändring och förening av *brottspåföljd* så ock om särskilda rättsmedel gälle vad därom är stadgat.

## 31 KAP.

## 1 §.

Dömes i — — — — — provas skäligt.

*Förklaras* den tilltalade *på grund av sin sinnesbeskaffenhet fri från straff*, vare han skyldig att ersätta kostnad, som nu sagts, om och i den mån det med hänsyn till omständigheterna finnes skäligt.

*Eftergives påföljd eller finnes* den tilltalade *hava begått brottet under inflytande av sådan själslig abnormitet, som avses i 33 kap. 2 § brottsbalken*, vare han skyldig att ersätta kostnad, som nu sagts, om och i den mån det med hänsyn till omständigheterna finnes skäligt.

## 10 §.

Fullföljes mål från lägre rätt, skall skyldigheten att ersätta rättegångskostnad i högre rätt bestämmas med hänsyn till rättegången därstädes.

Fullföljes mål från lägre rätt, skall skyldigheten att ersätta rättegångskostnad i högre rätt bestämmas med hänsyn till rättegången därstädes.

## (Gällande lydelse)

Högre rätts dom skall anses som fäl-  
lande, allenast då den tilltalade dö-  
mes till *straff*, som är att anse såsom  
svårare än *det*, vartill lägre rätt dömt,  
eller, om han frikänts av lägre rätt,  
*dömes för brottet* eller av honom full-  
följd talan ej föranleder ändring i  
lägre rätts dom. Stadgandet i 3 § skall  
avse det fall, att i högre rätt talan  
utan skäl fullföljts av åklagaren.

Om kostnad — — — — — motsvarande tillämpning  
Återförvisas mål, — — — — — dess återupptagande.

## (Föreslagen lydelse)

Högre rätts dom skall anses som fäl-  
lande, allenast då den tilltalade dö-  
mes till *påföljd*, som är att anse så-  
som svårare än *den*, vartill lägre rätt  
dömt, eller, om han frikänts av lägre  
rätt, *finnes hava begått brottet* eller  
av honom fullföljd talan ej föranle-  
der ändring i lägre rätts dom. Stad-  
gandet i 3 § skall avse det fall, att i  
högre rätt talan utan skäl fullföljts  
av åklagaren.

## 36 KAP.

## 5 §.

Ämbets- eller tjänsteman — — — — — iakttaga tystnad.

Ej heller — — — — — samtycker därtill.

Rättegångsombud, biträde — — — — — må yppas.

Utän hinder av vad i andra eller  
tredje stycket sägs vare annan än för-  
svarare skyldig att avgiva utsaga i  
mål angående brott, *vara icke kan  
följa* lindrigare straff än *straffarbete*  
i två år.

Utän hinder av vad i andra eller  
tredje stycket sägs vare annan än för-  
svarare skyldig att avgiva utsaga i  
mål angående brott, *för vilket icke är  
stadgat* lindrigare straff än *fängelse*  
i två år.

Om tystnadsplikt — — — — — förhållanden erfarit.

## 46 KAP.

## 15 §.

Uteblir den — — — — — senare dag.

*Kan å brottet icke följa svårare  
straff än fängelse*, må, om saken fin-  
nes kunna nöjaktigt utredas, målet  
avgöras utan hinder av att den tillta-  
lade kommit tillstådes allenast genom  
ombud eller uteblivit.

*Förekommer ej anledning att ådö-  
ma annan brottspåföljd än böter*, må,  
om saken finnes kunna nöjaktigt ut-  
redas, målet avgöras utan hinder av  
att den tilltalade kommit tillstådes al-  
lenast genom ombud eller uteblivit.

Har den — — — — — delgivits honom.

Rättegångsfråga må — — — — — tilltalades utevaro.

## 48 KAP.

## 1 §.

Skall allmänt åtal äga rum för  
brott, *vara allenast böter kunna föl-  
ja*, dock ej normerade böter, äge åkla-  
garen, i stället för att väcka åtal, till  
godkännande förelägga den misstänkte  
det straff åklagaren anser brottet  
förskylla. Ej må strafföreläggande av-

Skall allmänt åtal äga rum för  
brott, *för vilket stadgas allenast bö-  
ter*, dock ej normerade böter, äge  
åklagaren, i stället för att väcka åtal,  
till godkännande förelägga den misstänkte  
det straff åklagaren anser brot-  
tet förskylla. Ej må strafföreläggande

## (Gällande lydelse)

## (Föreslagen lydelse)

se dagsböter utöver fyrtio. Är brottet förenat med egendoms förverkande eller annan sådan *påföljd*, skall ock *den påföljden* föreläggas den misstänkte till godkännande. Är fråga om flera brott, må föreläggande ej givas, med mindre det sker gemensamt för alla brotten.

avse dagsböter utöver fyrtio. Är brottet förenat med egendoms förverkande eller annan sådan *särskild rättsverkan*, skall ock *denna* föreläggas den misstänkte till godkännande. Är fråga om flera brott, må föreläggande ej givas, med mindre det sker gemensamt för alla brotten.

Straffföreläggande må ————— målsägande finnes.

## 2 §.

Straffföreläggande skall ————— åklagaren uppgiva:

- |                                                                       |                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. den misstänkte;                                                    |                                                                                     |
| 2. den brottsliga ————— tillämpliga; samt                             | 3. det straff och den <i>särskilda rättsverkan</i> , som föreläggas den misstänkte. |
| 3. det straff och den <i>påföljd</i> , som föreläggas den misstänkte. |                                                                                     |

Föreläggandet skall ————— av åklagaren.

## 3 §.

Godkännande av straffföreläggande skall göras skriftligen å föreläggandet och skall innehålla, att den misstänkte erkänner gärningen och att han underkastar sig det straff och den *påföljd*, som *förelagts honom*.

Godkännande av straffföreläggande skall göras skriftligen å föreläggandet och skall innehålla, att den misstänkte erkänner gärningen och att han underkastar sig det straff och den *särskilda rättsverkan*, som *upptagits i föreläggandet*.

Godkännes ej ————— äga rum.

## 51 KAP.

## 21 §.

Hovrätten äge ————— av motparten.

Har den tilltalade *av underrätten frikännts för brottet eller dömts till böter eller fällts till vite och förekommer ej anledning till ådömande av svårare straff eller annan påföljd än nu sagts*, må målet avgöras utan huvudförhandling; föres tillika talan om annat än ansvar, må det dock ej ske, med mindre talan därutinnan enligt 50 kap. 21 § må prövas utan huvudförhandling.

Har *underrätten frikännt den tilltalade eller eftergivit påföljd för brottet eller funnit honom vara på grund av själslig abnormitet fri från påföljd eller dömt honom till böter eller fällt honom till vite och förekommer ej anledning till ådömande av svårare straff än nu sagts eller att ådöma annan påföljd*, må målet avgöras utan huvudförhandling; föres tillika talan om annat än ansvar, må det dock ej ske, med mindre talan därutinnan enligt 50 kap. 21 § må prövas utan huvudförhandling.

För prövning ————— ej erforderlig.

## 25 §.

Ej må hovrätten i anledning av den tilltalades talan eller talan, som av

Ej må hovrätten i anledning av den tilltalades talan eller talan, som av

## (Gällande lydelse)

åklagare föres till hans förmån, döma till *straff*, som är att anse såsom svårare än *det*, vartill underrätten dömt. Har den tilltalade av underrätten dömts till *frihetsstraff*, äge hovrätten döma till *ungdomsfängelse eller förvaring eller internering i säkerhetsanstalt eller annan skyddsåtgärd eller förordna om villkorligt anstånd med straffs ådömande*. Har underrätten dömt till *ungdomsfängelse eller skyddsåtgärd eller meddelat förordnande, som nu sagts*, äge hovrätten döma till annan påföljd. Är hovrätten *beträffande frågan, huruvida den tilltalade på grund av sin sinnesbeskaffenhet är fri från straff, av annan mening än underrätten, äge hovrätten göra den ändring i domen, som föranledes därav*.

## (Föreslagen lydelse)

åklagare föres till hans förmån, döma till *brottspåföljd*, som är att anse såsom svårare än *den*, vartill underrätten dömt. Har den tilltalade av underrätten dömts till *fängelse*, äge hovrätten *förordna om villkorlig dom, skyddstillsyn, ungdomsfängelse, internering eller överlämnande till särskild vård, så ock jämte villkorlig dom, skyddstillsyn eller överlämnande till vård enligt barnavårdslagen* döma till böter. Har underrätten *meddelat förordnande som nu sagts*, äge hovrätten döma till annan påföljd.

## 53 KAP.

## 2 §.

I brottmål, — — — — — följande avvikelser:

- |                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Hovrätten äge — — — — —                                                                                                                                                                 | utfärda stämning.                                                                                                                                                                         |
| 2. Hovrätten äge — — — — —                                                                                                                                                                 | ytra sig.                                                                                                                                                                                 |
| 3. I stället — — — — —                                                                                                                                                                     | två veckor.                                                                                                                                                                               |
| 4. Förekommer ej anledning till ådömande av <i>svårare straff än böter</i> , äge hovrätten företaga målet till avgörande utan huvudförhandling; där- om gälle vad i 51 kap. 22 § stadgats. | 4. Förekommer ej anledning till ådömande av <i>annan påföljd än böter</i> , äge hovrätten företaga målet till avgörande utan huvudförhandling; där- om gälle vad i 51 kap. 22 § stadgats. |

## 54 KAP.

## 12 §.

Ej må — — — — — talans väckande.

Ej heller må i anledning av talan rörande ansvar prövningstillstånd enligt 10 § 2 meddelas målsägande, med mindre hans talan avser brott, *vara straffarbete eller avsättning kan följa*, eller tilltalad eller honom närstående, som sägs i 21 kap. 1 §, med mindre talan avser sådant brott eller ock annat brott och den tilltalade *förklarats straffri på grund av sin sinnesbeskaffenhet eller erhållit anstånd med straffs ådömande eller för brottet dömts till förvaring i säker-*

Ej heller må i anledning av talan rörande ansvar prövningstillstånd enligt 10 § 2 meddelas målsägande, med mindre hans talan avser brott, *för vilket är stadgat fängelse i mer än ett år eller avsättning*, eller tilltalad eller honom närstående, som sägs i 21 kap. 1 §, med mindre talan avser sådant brott eller ock annat brott och den tilltalade *dömts till annan påföljd än böter eller ådömts dagsböter* ej under sextio eller böter omedelbart i penningar ej under ettusenfemhundra



(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

hetsanstalt eller annan skyddsåtgärd eller till ungdomsfängelse, fängelse, mistning av befattning på viss tid, dagsböter ej under sextio eller böter omedelbart i penningar ej under ett-tusenfemhundra kronor eller ock blivit fälld till vite omedelbart i penningar ej under nämnda belopp eller för honom bestämts ny minsta tid för förvaring eller internering.

kronor eller ock blivit fälld till vite omedelbart i penningar ej under nämnda belopp eller för honom bestämts ny minsta tid för internering eller tillämpats 34 kap. 8 § andra stycket andra punkten brottsbalken.

## 58 KAP.

## 3 §.

Sedan dom ————— resning beviljas:

1. om sådant ————— tillämpas; eller  
2. om å brottet kan följa straffarbete samt omständighet eller bevis, som ej tidigare förebragts, återopas och dess förebringande sannolikt skulle hava lett till att den tilltalade dömts för brottet eller detta hänförts under väsentligt strängare straffbestämmelse än den som tillämpats.

2. om för brottet är stadgat fängelse i mer än ett år samt omständighet eller bevis, som ej tidigare förebragts, återopas och dess förebringande sannolikt skulle hava lett till att den tilltalade dömts för brottet eller detta hänförts under väsentligt strängare straffbestämmelse än den som tillämpats.

Ej må ————— göra det.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Vad i 21 kap. 2 § stadgas om att den som av underrätt dömts till fängelse i minst sex månader skall infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätt, skall äga tillämpning jämväl å den som dömts till straffarbete på samma tid.

Vid prövning huruvida häktning enligt 24 kap. 1 § första stycket eller beslag jämlikt 27 kap. 3 § må ske, prövningstillstånd enligt 54 kap. 12 § andra stycket må meddelas eller resning jämlikt 58 kap. 3 § 2 må beviljas, när fråga är om brott som begåtts före den 1 januari 1965, skall hänsyn tagas till det straff som efter brottsbalkens ikraftträdande är stadgat för brottet; dock må beslut om häktning eller beslag ej meddelas eller prövningstillstånd eller resning beviljas, om det ej skulle hava kunnat ske enligt äldre lag.

## 5) Förslag

till

Lag

### med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Härigenom förordnas som följer.

#### 1 §.

Har brott begåtts av någon som vid tiden för brottet ej fyllt aderton år, må, utöver vad som följer av 20 kap. 7 § rättegångsbalken, åklagare besluta att ej tala å brottet,

om den underårige ställes under övervakning jämlikt 26 § barnavårdslagen, omhändertages för samhällsvård enligt 29 § sagda lag eller blir föremål för annan därmed jämförlig åtgärd eller utan dylik åtgärd erhåller särskild tillsyn eller lämplig sysselsättning samt det med skäl kan antagas att härigenom vidtages vad som är lämpligast för hans tillrättaförande, eller om brottet uppenbarligen skett av okynne eller förhastande.

Åtal skall dock väckas, om det finnes påkallat ur allmän synpunkt.

#### 2 §.

Fråga om beslut jämlikt 1 § skall handläggas skyndsamt. Fattas ej sådant beslut, skall åtal väckas utan dröjsmål.

#### 3 §.

Föreligger skälig anledning att ej tala å brott, skall åklagaren, innan han beslutar i ärendet, från barnavårdsnämnden i den kommun, där den underårige vistas, inhämta yttrande, huruvida nämnden vidtagit eller avser att vidtaga åtgärd beträffande den underårige samt huruvida enligt nämndens mening sådan åtgärd kan anses vara lämpligast för hans tillrättaförande.

Nämndens yttrande skall, om åklagaren begär det eller nämnden finner det erforderligt, även innefatta redogörelse för den underåriges personliga utveckling samt hans vandel och levnadsomständigheter i övrigt.

Det åligger nämnden att avgiva sitt yttrande skyndsamt.

Är brottet ringa, må åklagaren utan att barnavårdsnämndens yttrande inhämtats besluta att ej tala å brottet.

#### 4 §.

Beslut att ej tala å brott skall på lämpligt sätt delgivas den underårige.

Underrättelse om beslutet skall ock, såframt åtgärd av barnavårdsnämnd förutsättes, tillställas denna.

#### 5 §.

Beslut att ej tala å brott må återkallas, såframt skäl äro därtill ur allmän synpunkt.

#### 6 §.

Angående prövning huruvida åtal bör väckas mot den som inskrivits vid ungdomsvårdsskola eller som intagits å allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare är särskilt stadgat.

## 7 §.

Den som är under aderton år må ej häktas med mindre synnerliga skäl äro därtill.

## 8 §.

Brottmål, vari talan föres mot någon som ej fyllt tjuogoett år, skall, om å brottet kan följa svårare straff än böter, såvitt möjligt utsättas till handläggning i sådan ordning att målet ej tilldrager sig uppmärksamhet.

Finnes i mål mot den som ej fyllt tjuogoett år, att förhandlingens offentlighet är till uppenbar olägenhet till följd av den uppmärksamhet för vilken den underårige kan antagas bliva föremål, äger rätten förordna att målet skall handläggas inom stängda dörrar. Anses sådant förordnande böra meddelas och är jämväl någon som fyllt tjuogoett år tilltalad i målet, skall rätten, om det finnes kunna ske utan att utredningen avsevärt försvåras, handlägga åtalet mot den underårige såsom särskilt mål.

Utän hinder av beslut som meddelats enligt andra stycket må rätten medgiva tilltalads anhöriga ävensom annan, vilkens närvaro kan väntas bliva till nytta, att övervara handläggningen.

## 9 §.

Ej må den som icke fyllt tjuogoett år dömas till fängelse, skyddstillsyn eller ungdomsfängelse, med mindre den som har vårdnaden om honom, där så lämpligen kunnat ske, blivit hörd i målet. Har i sådant mål personundersökning ägt rum, skall ock personundersökaren höras, om skäl äro därtill.

## 10 §.

Förekommer i mål mot den som ej fyllt tjuogoett år anledning att döma till annan påföljd än böter, böra för tjänstgöring i nämnd företrädesvis anlitas nämndemän med insikt och erfarenhet beträffande vård och fostran av ungdom.

## 11 §.

Saknar i fall, som sägs i 10 §, den underårige försvarare, skall offentlig försvarare förordnas för honom, om det icke på grund av sakens beskaffenhet eller eljest finnes uppenbart, att försvarare ej erfordras.

## 12 §.

Mål mot den som ej fyllt tjuogoett år skall alltid behandlas skyndsamt.

Väckes allmänt åtal mot den som ej fyllt aderton år för brott, för vilket är stadgat fängelse i mer än ett år, skola, ändå att han ej är häktad, de tidsfrister iakttagas som äro föreskrivna för åtgärd i mål vari den tilltalade är häktad. I stället för den tid av en vecka, som i 45 kap. 14 § rättegångsbalken är föreskriven för hållande av huvudförhandling, skall dock gälla en tid av två veckor.

## 13 §.

Misstänkes någon hava begått brottslig gärning innan han fyllt femton år må, efter framställning av barnavårdsnämnd eller länsstyrelse, åklagare, om det finnes påkallat ur allmän synpunkt, hos domstol begära prövning huruvida den misstänkte begått gärningen (*bevistalan*).

## 14 §.

Om bevistalan skall vad som gäller beträffande allmänt åtal för brott, för vilket är stadgat fängelse i mer än ett år, äga motsvarande tillämpning. Vad

i 24 och 25 kap. rättegångsbalken är stadgat skall dock icke gälla beträffande dylik talan. Sådan rättegångskostnad som avses i 31 kap. 1 § rättegångsbalken skall stanna å statsverket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965, då lagarna den 19 maj 1944 (nr 215) om eftergift av åtal mot vissa underåriga och den 20 december 1946 (nr 862) med vissa bestämmelser om mål rörande brott av underårig upphöra att gälla.

## 6) Förslag

till

### Lag

#### om verkställighet av bötesstraff

Härigenom förordnas som följer.

#### Betalning och indrivning av böter

##### 1 §.

Böter, som äro förfallna till betalning, skola genast erläggas. Förmår den bötfällde icke detta eller skulle han oskäligen betungas därav, må dock den myndighet som har att indriva böterna bevilja honom anstånd med betalningen eller medgiva avbetalning. Anstånd må beviljas under fyra månader från det beslut därom meddelas. Avbetalning skall ske med visst belopp minst en gång i månaden, om ej särskilda omständigheter föranleda annat, och i övrigt så, att böterna äro till fullo betalda inom ett år från beslutet. När särskilda skäl äro därtill, må tiden utsträckas, för anstånd till åtta månader och för avbetalning till två år.

Anstånd och rätt till avbetalning må ej beviljas, om den bötfällde saknar stadigt hemvist här i riket eller kan antagas vilja undandraga sig bötesbeslutets verkställighet eller omständigheterna eljest giva anledning till antagande att anstånd eller rätt till avbetalning icke kommer att leda till böternas erläggande.

##### 2 §.

Yppas efter det beslut angående anstånd eller avbetalning meddelats anledning till ändring i beslutet, må sådan ändring vidtagas. Anstånd eller rätt till avbetalning må dock ej utsträckas utöver de i 1 § för vardera fallet stadgade tiderna, räknat från den dag då beslut om anstånd eller avbetalning först meddelades.

Fullgöres ej avbetalning inom föreskriven tid, skall hela det obetalda bötesbeloppet genast erläggas. Om synnerliga skäl äro därtill, må dock anstånd eller ytterligare avbetalning medgivas. Vad i första stycket föreskrives skall därvid iakttagas.

##### 3 §.

Böter som ej erläggas skola, om ej annat är föreskrivet, indrivas enligt vad därom är särskilt stadgat.

Utom egendom som jämlikt 65 § utskönningslagen skall undantagas från utmätning må för böter ej heller tagas i mät fast eller lös egendom, som i

den bötfälldes näring erfordras för att åt honom, hans make och oförsörjda barn eller adoptivbarn bereda nödig bärning, och ej heller nödig bostad.

## 4 §.

Har den bötfällda på grund av meddelat beslut intagits å allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare eller frivilligt ingått å sådan anstalt och därvid förbundit sig att kvarstanna å anstalten sex månader eller har han intagits för samhällsvård i ungdomsvårdsskola, må icke uttagas böter, som avse före intagningen begånget fylleri eller förargelseväckande beteende men ej tillika annat brott.

## 5 §.

Kunna böter enligt bestämmelse i denna lag icke förvandlas och skulle deras uttagande vara till synnerligt men för den bötfällda eller någon, som är beroende av honom för sin försörjning, äger rätten förordna, att böterna icke må uttagas. Förordnande som nu sagts må ej meddelas, därest omständigheterna föranleda antagande, att verkställighet av bötesstraffet erfordras för den bötfälldes tillrättaförande eller ur allmän synpunkt.

Mål som avses i första stycket upptages av rätten i den ort, där den bötfällda finnes, på ansökan av denne eller åklagaren.

## 6 §.

Böter må ej indrivnas, sedan beslut meddelats varigenom förvandlingsstraff ålagts. Sedan verkställighet av förvandlingsstraffet påbörjats, må ej heller betalning för böterna mottagas.

## 7 §.

Mot beslut angående anstånd eller avbetalning må talan ej föras. Bötfälld äger dock påkalla prövning av beslutet i samband med klagan över utmätning eller införsel.

Mot hovrätts beslut i fråga som avses i 5 § må talan ej föras.

## Förvandling av böter

## 8 §.

Bliva böter ej betalda, skola de, om ej annat är stadgat, på talan av åklagare förvandlas till fängelse enligt vad i denna lag sägs.

## 9 §.

Böter, som bestämts till högst fem dagsböter eller femtio kronor omedelbart i penningar, må ej förvandlas. Böter såsom gemensamt straff för flera brott må ej förvandlas med mindre de överstiga tio dagsböter eller etthundra kronor omedelbart i penningar. När flera bötesstraff sammanträffa, skall vad sålunda stadgas gälla de särskilda straffen.

Utan hinder av vad nu är sagt skall förvandling äga rum, såframt omständigheterna föranleda antagande att den bötfällda av tredska eller uppenbar vårdslöshet underlåtit betala böterna eller att förvandling erfordras för hans tillrättaförande eller ock böterna ådömts för fylleri samt den bötfällda under de före förvandlingen senast förflutna två åren tre eller flera gånger dömts för sådan förseelse.

## 10 §.

Böter som ådömts med stöd av 33 kap. 2 § brottsbalken må ej förvandlas.

## 11 §.

När någon på grund av meddelat beslut intagits å allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare eller frivilligt ingått å sådan anstalt och därvid förbundit sig att kvarstanna å anstalten sex månader eller när någon intagits å arbetsanstalt eller för samhällsvård i ungdomsvårdsskola, förfaller beslut om förvandling som dessförinnan meddelats. Böter som ådömts före intagningen må ej förvandlas. Böter, som ådömts efter intagningen men före utskrivningen, må ej förvandlas med mindre anstaltens eller skolans styrelse påkallar det.

Vad i första stycket sägs skall äga motsvarande tillämpning beträffande den som efter förordnande enligt 31 kap. 3 § brottsbalken för vård intagits å sjukhus samt den som intagits i fångvårdsanstalt för att undergå fängelse som ådömts på viss tid, minst två år.

## 12 §.

Uppkommer fråga om förvandling av böter, som ådömts någon för gärning varom förmåles i 15 § andra stycket lagen om nykterhetsvård eller för sådan gärning jämte annat brott, och har den bötfällda blivit dömd för minst tre under de två senast förflutna åren begångna gärningar som nyss sagts, skall åklagaren, innan talan anhängiggöres om böternas förvandling, hos nykterhetsnämnden eller, om den bötfällda ej fyllt tjuogoett år, hos barnavårdsnämnden göra anmälan om förhållandet. Har ej inom två månader därefter nykterhetsnämnden ansökt hos länsstyrelsen om den bötfälldes intagning å allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare eller barnavårdsnämnden ansökt hos socialstyrelsen om intagning av honom för samhällsvård i ungdomsvårdsskola, skall åklagaren föra talan om böternas förvandling.

Blir på grund av anmälan varom i första stycket sägs genom lagakraftvunnet beslut förordnat om den bötfälldes intagning å allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare eller i ungdomsvårdsskola, skall frågan om böternas förvandling vara förfallen. Innefattar beslutet ej sådant förordnande, skall åklagaren föra talan om böternas förvandling.

## 13 §.

Mål om förvandling av böter upptages av rätten i den ort, där den bötfällda finnes, eller ock av allmän underrätt som handlagt mål vari böterna ådömts.

## 14 §.

Finnes i mål om förvandling av böter ytterligare prövning vara erforderlig i fråga om anstånd eller avbetalning eller rörande åtgärd för indrivning av böterna, skall rätten hänskjuta saken till ny behandling av indrivningsmyndigheten.

## 15 §.

Vid böters förvandling till fängelse svara en till och med fem dagsböter mot tio dagars fängelse, varje följande dagsbot till och med tjuگو mot en dags fängelse, varje följande påbörjat antal av två dagsböter till och med nittio mot en dags fängelse samt varje därefter påbörjat antal av tre dagsböter mot en dags fängelse, dock med iakttagande att förvandlingsstraffet ej må sättas över nittio dagar.

Om böterna delvis erlagts, skall förvandlingen ske efter antalet obetalda dagsböter. Därvid skall dagsbot som endast delvis erlagts anses som obetald.

Vid förvandling av böter, som ådömts omedelbart i penningar, skall varje påbörjat belopp av tio kronor anses lika med en dagsbot.

## 16 §.

Häftar den bötfällde, när förvandling skall ske, jämväl för andra böter som må förvandlas, skola samtliga böter förvandlas och gemensamt förvandlingsstraff bestämmas efter sammanräknade antalet dagsböter. Har avbetalning skett, skall vid bestämmande av förvandlingsstraffet betalningen i första hand avräknas å det äldsta bötesstraffet.

Har någon avtjänat förvandlingsstraff för böter och förekomma därefter till förvandling andra böter, vilka ådömts innan förstnämnda straff till fullo verkställts, må för dessa böter ej åläggas högre förvandlingsstraff än som skulle hava återstått, därest gemensamt förvandlingsstraff på sätt i första stycket sägs beräknats för samtliga böter och därifrån avräknats det förut verkställda förvandlingsstraffet. Föreligger, när flera bötesstraff skola förvandlas, fall som nu sagts allenast beträffande något eller några av straffen, beräknas för sistnämnda böter och de övriga särskilda förvandlingsstraff, varefter straffen sammanläggas med iakttagande dock att sammanlagda strafftiden ej må överstiga nittio dagar.

## 17 §.

Kan med skäl antagas att den bötfällde gjort vad han förmått för att betala böterna, må, om så prövas skäligt, förvandlingsstraffet sättas lägre än enligt 15 och 16 §§, dock ej under sex dagar. Föreligga i fall som nu sagts med hänsyn till den bötfälldes personliga förhållanden eller eljest synnerliga skäl att icke ålägga förvandlingsstraff, må, om hinder härför icke möter ur allmän synpunkt, förvandlingsstraff eftergivnas.

## 18 §.

När förvandlingsstraff ålägges, må rätten bevilja anstånd med verkställigheten, såframt omständigheterna ej föranleda antagande att den bötfällde av tredska eller uppenbar vårdslöshet underlåtit betala böterna eller att straffets verkställighet erfordras för hans tillrättaförande.

Beviljas anstånd, skall gälla en prøvotid av två år. Prøvotiden räknas från dagen för beslutet utan hinder av att det ej vunnit laga kraft.

## 19 §.

Finnes den som erhållit anstånd enligt 18 § hava begått brott före prøvotidens utgång eller ålägges honom förvandlingsstraff för böter, må anståndet förklaras förverkat. Beslutas ej förverkande, äger rätten förlänga prøvotiden till tre år.

Åtgärd som nu sagts må ej beslutas, med mindre fråga därom uppkommer i mål vari den bötfällde före prøvotidens utgång eller, vid förverkande på grund av brott, inom ett år från prøvotidens utgång häktats eller erhållit del av åtal eller av ansökan om böters förvandling.

Förvandlingsstraffet bortfaller, när anståndet ej längre kan förklaras förverkat.

## 20 §.

Talan må ej föras mot beslut enligt 14 §. Om först i hovrätt uppgives tillgång till böters gäldande, må beslut som nyss sagts icke på den grund av hovrätten meddelas, med mindre det finnes vara av särskild betydelse med hänsyn till den bötfällde åvilande försörjningsskyldighet eller eljest synnerliga skäl äro därtill.

Mot hovrätts beslut i mål om förvandling av böter må talan ej föras.

## Allmänna bestämmelser

## 21 §.

Underrätt är i mål enligt denna lag domför med tre i nämnden. Finnes i annat mål anstånd med verkställighet av förvandlingsstraff böra förklaras förverkat, må målet ej i underrätt prövas och avgöras utan nämnd.

I mål enligt denna lag skola åklagaren och den bötfällda kallas till förhör inför rätten. Kommer den bötfällda icke tillstådes, må utan hinder härav målet avgöras, om nöjaktig utredning i saken finnes.

Rättens avgörande av saken sker genom beslut.

I övrigt skall i tillämpliga delar gälla vad beträffande mål om allmänt åtal är stadgat.

## 22 §.

Erlägges, sedan beslut om förvandlingsstraff meddelats men innan verkställighet av straffet påbörjats, full betalning för böterna, bortfaller förvandlingsstraffet. Om böterna delvis erläggas, skall förvandlingsstraffet nedsättas till vad som enligt 15 och 16 §§ svarar mot de obetalda böterna. Har förvandlingsstraffet med stöd av 17 § satts lägre än enligt 15 och 16 §§, må ej på grund av betalning som nu sagts strafftiden minskas i vidare mån än som kunnat ske, därest straffet bestämts med tillämpning av sistnämnda paragrafer.

Beslut i fråga som avses i denna paragraf meddelas, om den bötfällda åtnjuter anstånd enligt 18 §, av den domstol som förvandlat böterna och eljest av kriminalvårdsstyrelsen. Beslutet länder omedelbart till efterrättelse.

## 23 §.

Förekomma till verkställighet flera beslut, varigenom någon ålagts förvandlingsstraff för böter, skola straffen förenas sålunda, att strafftiden motsvarar den som skulle följt, därest böterna på en gång förvandlats.

Har någon avtjänat förvandlingsstraff och förekommer därefter till verkställighet beslut om förvandling av böter, vilka ådömts innan förstnämnda straff till fullo verkställts, skall straffet nedsättas efter vad i 16 § andra stycket sägs, om det ej skett vid böternas förvandling.

Beslut som avses i denna paragraf meddelas av kriminalvårdsstyrelsen.

## 24 §.

Om verkställighet av förvandlingsstraff är särskilt stadgat.

## 25 §.

Meddelas, sedan tid för böters bortfallande avbrutits enligt vad i 35 kap. 7 § första stycket brottsbalken sägs, i mål om förvandling av böter beslut, varigenom saken hänskjutes till ny behandling av indrivningsmyndigheten, skall ny tid om tre år för böternas bortfallande räknas från dagen för beslutet.

## 26 §.

Ålagt förvandlingsstraff bortfaller, om beslutet ej börjat verkställas inom tre år från det beslutet vann laga kraft.

Har meddelat anstånd med verkställigheten förklarats förverkat, skall tid som i första stycket sägs räknas från det beslutet om förverkande vann laga kraft.



## 27 §.

Vad i denna lag är stadgat om böter skall även gälla viten.

## 28 §.

Närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965. Genom lagen upphäves lagen den 9 april 1937 (nr 119) om verkställighet av bötesstraff.

Förekommer i lag eller författning hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i förevarande lag, skall denna i stället tillämpas.

Vid fullföljd av mål om förvandling av böter, vari beslut av första domstol meddelats före den 1 januari 1965, skall äldre lag äga tillämpning utom i vad avser fråga om anstånd med verkställighet av förvandlingsstraff. Förekomma eljest till förvandling böter, vilka ådömts genom beslut som meddelats före sistnämnda dag, skall med samma undantag äldre lag tillämpas, om den leder till lägre förvandlingsstraff.

Vad i 19 och 26 §§ nya lagen stadgas skall gälla jämväl den som jämlikt lagen den 22 juni 1939 om villkorlig dom erhållit anstånd med verkställighet av förvandlingsstraff. Har i fall som nu sagts enligt sistnämnda lag förordnande meddelats om övervakning, skall förordnandet jämte föreskrift som meddelats jämlikt 8 § samma lag upphöra att gälla den 1 januari 1965.

## 7) Förslag

till

**Lag**

### **om straff för folkmord**

Sedan Förenta Nationernas generalförsamling genom resolution den 9 december 1948 antagit konvention om förebyggande och bestraffning av brottet folkmord samt Sverige ratificerat konventionen och den 27 maj 1952 deponerat ratifikationsinstrumentet hos Förenta Nationernas generalsekretäre, förordnas härigenom som följer.

## 1 §.

Förövar någon gärning, för vilken enligt lag är stadgat fängelse i fyra år eller däröver, mot en nationell, etnisk, rasmässigt bestämd eller religiös folkgrupp med avsikt att förgöra gruppen helt eller delvis, dömes för folkmord till fängelse på viss tid, lägst fyra och högst tio år, eller på livstid.

## 2 §.

För försök, förberedelse eller stämpling till folkmord, så ock för underlåtenhet att avslöja sådant brott dömes till ansvar enligt vad i 23 kap. brottsbalken stadgas.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 3) Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 30 juni 1948 (nr 449) om disciplinstraff  
för krigsmän

Härigenom förordnas, att 1, 2, 4 och 6—14 §§ lagen den 30 juni 1948 om disciplinstraff för krigsmän<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 1 §.

Disciplinstraff för krigsmän äro arrest och disciplinbot.

Disciplinstraff för krigsmän äro, enligt vad i 32 kap. brottsbalken stadgas, arrest och disciplinbot.

## 2 §.

Disciplinstraff ådömes, utom för brott mot bestämmelse vari sådant straff är utsatt, jämväl i stället för böter såsom straff för brott av krigsman mot 25—27 kap. strafflagen samt för annat av krigsman förövat brott av beskaffenhet att straff därför kan åläggas i disciplinmål.

Där någon som icke fullgör tjänstgöring vid krigsmakten eller vilkens tjänstgöring är av tillfällig art finnes förskylla arrest, dömes dock i stället till böter, om det med hänsyn till brottets art och övriga omständigheter kan ske utan fara för disciplinen och särskilda skäl ej föranleda till annat. Böter må ock eljest ådömas, om med hänsyn till den brottsliges tjänstgöringsförhållanden och brottets art bötesstraff finnes vara lämpligare än disciplinstraff. I fall då disciplinstraff är utsatt ådömas böterna i dagsböter; såvitt fråga är om brott mot 26 kap. 15 eller 16 § ådömas dock böterna, utan hinder av vad i lag eljest finnes stadgat, omedelbart i penningar, högst femhundra kronor.

Disciplinstraff ådömes, utom för brott mot bestämmelse vari sådant straff är utsatt, jämväl i stället för böter när fråga är om brott av krigsman enligt 20—22 kap. brottsbalken eller om annat av krigsman förövat brott av beskaffenhet att straff därför kan åläggas i disciplinmål.

Den som icke eller endast tillfälligt tjänstgör vid krigsmakten skall dock dömas till böter i stället för arrest, om det med hänsyn till brottets art och övriga omständigheter kan ske utan fara för disciplinen och särskilda skäl ej föranleda till annat. Böter må ock eljest användas i stället för disciplinstraff, om med hänsyn till den brottsliges tjänstgöringsförhållanden och brottets art bötesstraff finnes vara lämpligare än disciplinstraff.

Vid tillämpning av andra stycket skola böterna, i fall då disciplinstraff är utsatt för brottet, ådömas i dagsböter; för brott som sägs i 21 kap. 15 eller 16 § brottsbalken ådömas dock böterna omedelbart i penningar, högst femhundra kronor.

<sup>1</sup> Senaste lydelse, se beträffande 2 § SFS 1952:121 och beträffande 14 § SFS 1949:365.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 4 §.

Arrest ådömes i minst tre och högst trettio dagar, varje dag räknad till tjugofyra timmar.

Straffet verkställs i militärhäkte. Arrestant deltagar i tjänstgöring i den mån strafftiden överstiger tio dagar. I övrigt verkställs arrest utan tjänstgöring, där ej i straffbeslutet på grund av tjänstens krav eller eljest föreliggande särskilda skäl annorlunda förordnats. Finnes arrest utan tjänstgöring medföra fara för arrestantens hälsa, skall han under hela strafftiden eller vad därav återstår deltaga i tjänstgöring.

Den som undergår arrest deltagar i tjänstgöring i den mån strafftiden överstiger tio dagar. I övrigt verkställs arrest utan tjänstgöring, där ej i straffbeslutet på grund av tjänstens krav eller eljest föreliggande särskilda skäl annorlunda förordnats. Finnes arrest utan tjänstgöring medföra fara för arrestantens hälsa, skall han under hela strafftiden eller vad därav återstår deltaga i tjänstgöring.

Under strafftiden — — — — — gällande avlöningsföreskrifter.

Vid beräkning av tid för arrest räknas varje dag till tjugofyra timmar.

## 6 §.

Disciplinbot ådömes för minst en och högst tjugu dagar. Straffet utgöres av löneavdrag, vilket bestämmes för dag till belopp som i 4 § sägs. Är löneavdrag ej tillämpligt, skall den brottslige förpliktas att för varje dag gälda ett belopp i penningar, vilket fastställs efter ty prövas skäligt med hänsyn till löneavdraget för löntagare i motsvarande ställning.

Disciplinbot utgöres av löneavdrag, vilket bestämmes för dag till belopp som i 4 § sägs. Är löneavdrag ej tillämpligt, skall den brottslige förpliktas att för varje dag gälda ett belopp i penningar, vilket fastställs efter ty prövas skäligt med hänsyn till löneavdraget för löntagare i motsvarande ställning.

Verkställighet av — — — — — flera avlöningstillfällen.  
Kan disciplinbot — — — — — beträffande bötesstraff.

## 7 §.

Disciplinstraff såsom gemensamt straff för flera brott ådömes med tillämpning av de högsta och lägsta mått som angivas i 4 och 6 §§.

Disciplinstraff såsom gemensamt straff för flera brott ådömes med tillämpning av de högsta och lägsta mått som angivas i 32 kap. 6 § brottsbalken.

## 8 §.

Såsom gemensamt straff för brott som finnes förskylla disciplinstraff och brott som finnes förskylla böter skall, där ej straffet bestämmes i svårare straffart, bötesstraff eller, om

Disciplinstraff må, om ej annat nedan sägs, användas såsom gemensamt straff för flera brott allenast när disciplinstraff kan följa å vart och ett av brotten.

Gemensamt straff för brott som finnes förskylla disciplinstraff och brott som finnes förskylla böter skall, såframt ej svårare straff ådömes, bestämmas i böter; om särskilda skäl

## (Gällande lydelse)

särskilda skäl äro därtill, disciplinstraff ådömas. Högsta och lägsta gemensamma straff i *allmän straffart*, då disciplinstraff är utsatt för något av flera sammanräffande brott, beräknas såsom om bötesstraff, som i 2 § sägs, vore utsatt i stället för disciplinstraffet.

För brott som finnes förskylla disciplinstraff må, då flera brott sammanräffa, disciplinstraffet ådömas jämte straff i *allmän straffart* för övriga brott, om särskilda skäl föranleda därtill.

Har någon för skilda brott förskyllt avsättning eller suspension och disciplinstraff, varde straffen ådömda jämte varandra; dock må ej jämlikt 25 kap. 1—4 §§ strafflagen dömas till disciplinstraff, där den brottslige för annat brott förskyllt avsättning eller suspension och sådant straff provas vara tillfyllest.

## 9 §.

Förekomma på — — — — — fyrtio dagar.

Skola på en gång verkställas dels dom eller beslut varigenom någon fällts till arrest, dels ock dom eller beslut varigenom han dömts till fängelse, vare sig det omedelbart ådömts eller utgör förvandlingsstraff för böter, eller till straffarbete på viss tid, skall arreststraffet övergå till sådant frihetsstraff. Därvid skall varje dags arrest anses svara mot en dags fängelse.

Skola på en gång verkställas dels dom eller beslut varigenom någon fällts till arrest, dels ock dom eller beslut varigenom han dömts till fängelse på viss tid, vare sig det omedelbart ådömts eller utgör förvandlingsstraff för böter, skall arreststraffet övergå till fängelse. Därvid skall varje dags arrest anses svara mot en dags fängelse.

Förekommer till verkställighet dom eller beslut om arrest när den dömda skall undergå behandling varom stadgas i 28 kap. 3 § brottsbalken, skall denna behandling träda i stället för arreststraffet eller vad som återstår därav.

## 10 §.

Dom eller — — — — — närmast därtill.

Om sammanläggning av arreststraff förordnar den som har att befordra straffbesluten till verkställighet. Förordnande om sammanläggning av arrest med fängelse eller straffarbete meddelas av fängelsestyrelsen.

Om sammanläggning av arreststraff förordnar den som har att befordra straffbesluten till verkställighet. Förordnande om sammanläggning av arrest med fängelse meddelas av kriminalvårdsstyrelsen.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 11 §.

Har arrest ålagts någon och varder han i målet slutligen dömd till arrest på längre tid eller till fängelse *eller straffarbete* på viss tid, skall från detta straff avräknas vad han utstått av förstnämnda straff, därvid varje dags arrest anses svara mot en dags fängelse *eller straffarbete*. Dömes han till arrest på kortare tid, skall vad enligt 4 § innehållits för överskjutande tid utbetalas. Dömes han till disciplinbot, böter eller suspension, skall enligt 4 § innehållet belopp avräknas å vad han enligt det nya straffbeslutet har att vidkännas eller, i den mån det ej kan ske, utbetalas; och skall i övrigt det andra straffet anses verkställt genom utstående av arreststraffet i den mån domstolen funnit skäligt så förordna. Dömes han annorlunda än förut är sagt eller befrias han från ansvar i målet, skall enligt 4 § innehållet belopp utbetalas.

Därest dom — — — — — att vidkännas.

## 12 §.

*Dom eller beslut varigenom disciplinstraff ålagts skall ej tillräknas någon till sådan förhöjning av straff för återfall i brott, varom i 4 kap. 14 § strafflagen förmåles.*

*Har med stöd av 27 kap. 2 § eller 28 kap. 2 § brottsbalken disciplinstraff ådömts jämte villkorlig dom eller skyddstillsyn, skall nöjdförklaring enligt 38 kap. 1 § brottsbalken avse jämväl disciplinstraffet.*

## 13 §.

*Adömt arreststraff vare förfallet, där verkställighet ej börjat innan tre år förflutit från det straffbeslutet vann laga kraft.*

*Arrest bortfaller, om verkställighet ej börjat inom tre år från det arrestbeslutet vann laga kraft. Avbrytes påbörjad verkställighet, skall vad nu sagts äga motsvarande tillämpning i fråga om den fortsatta verkställigheten.*

Disciplinbot bortfaller i den mån straffet ej verkställts inom tid som nyss nämnts.

Disciplinbot bortfaller i den mån straffet ej verkställts inom tre år från det beslutet om disciplinbot vann laga kraft.

## 14 §.

För mindre — — — — —  
Begår till vapenfri tjänst uttagen krigsman som icke står under militärt befäl förseelse som avses i 26

— lämna fartyget (landgångsförbud).  
Begår till vapenfri tjänst uttagen krigsman som icke står under militärt befäl förseelse som avses i 21

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

kap. 11, 14 eller 18 § strafflagen och är förseelsen att anse som ringa, må den felande i stället för straff åläggas tillrättavisning i form av varning, extratjänst eller utgångsförbud enligt vad i första stycket sägs.

kap. 11, 14 eller 18 § brottsbalken och är försælsen att anse som ringa, må den felande i stället för straff åläggas tillrättavisning i form av varning, extratjänst eller utgångsförbud enligt vad i första stycket sägs.

Ej må — — — — — eller tjänstbarhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965; dock skall vad i 2 § sägs i dess hittills gällande lydelse äga tillämpning när, enligt vad därom är föreskrivet, straff skall bestämmas jämlikt stadgande i strafflagen.

Vad i 9 och 10 §§ sägs om sammanläggning av arrest med fängelse skall iakttagas även då på en gång skola verkställas dom eller beslut varigenom någon fällts till arrest och dom eller beslut varigenom han dömts till straffarbete på viss tid. Därvid skall viss tids arrest, ålagd genom dom eller beslut som meddelats före den 1 januari 1965, anses svara mot straffarbete under hälften så lång tid.

## 9) Förslag

till

Lag

### om ändring i lagen den 20 juni 1918 (nr 460) angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar

Härigenom förordnas, att 12, 25, 28, 29 och 30 §§ lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 12 §.

Finnes vid förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken någon skäligen misstänkt för brott, som *omförmäles i 14 kap. 21 §, 15 kap. 12, 13, 15 eller 15 a §, 18 kap. 7, 8, 8 a, 9, 10 eller 10 a § strafflagen, eller försök till brott, som nu sagts, där sådant försök är med straff belagt, eller för gärning varom i 18 kap. 13 § samma lag sägs och som innebär uppfordran eller inbjudan till otukt*, åligger det åklagaren att omedelbart göra skriftlig anmälan därom till sundhetsinspektören i orten eller, om den

Finnes vid förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken någon skäligen misstänkt för brott, som *i 29 § sägs, eller för gärning, som omförmäles i 6 kap. 1, 2, 3, 4 eller 10 § brottsbalken*, åligger det åklagaren att omedelbart göra skriftlig anmälan därom till sundhetsinspektören i orten eller, om den misstänkte är för brottet häktad, den vid häktet anställde eller anlitade läkaren.

<sup>1</sup> Senaste lydelse, se beträffande 12 § SFS 1946:874 och beträffande 25 § SFS 1948:138.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

misstänkte är för brottet häktad, den vid häktet anställde eller anlitate läkaren.

Anhängiggöres talan — — — — — anlitate läkaren.

## 25 §.

Vad hos hälsovårdsmyndighet eller sundhetsinspektör, militärläkare eller läkare vid straff- eller tvångsarbetsanstalt eller häkte eller å allmänt sjukhus eller poliklinik förekommit i ärende, som avses i denna lag, må ej av någon, som på grund av sin tjänstebefattning eller sitt uppdrag erhållit kunskap därom, yppas för obehöriga. Protokoll och handlingar i sådant ärende skola så förvaras, att de icke kunna av obehöriga åtkommas. I fall, då någon vid förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken befunnits skäligen misstänkt för brott som *omförmäles i 14 kap. 21 § strafflagen*, äger åklagaren att, på begäran, undfå besked, huru den föranstaltade läkarundersökningen utfallit. Har åtal väckts, må besked som nu sagts efter därom gjord framställning lämnas jämväl till domstolen.

Är på grund av anmälan, som enligt denna lag inkommit till sundhetsinspektören, anledning antaga, att gärning som omförmäles i 14 kap. 21 § *strafflagen* förövats, äger sundhetsinspektören, då särskilda skäl äro därtill, anmäla förhållandet till vederbörande åklagare. Finnes skälig anledning antaga, att gärning varom i 18 kap. 11 § *strafflagen* sägs blivit övad, åligger det sundhetsinspektören att göra anmälan därom till åklagaren.

## 28 §.

Åsidosätter *ämbets- eller tjänsteman* skyldighet, som enligt denna lag åligger honom, ansvare såsom för *tjänstefel*.

Underlåter vid häkte anlita läkare, som ej är att till *ämbets- eller tjänsteman* hänföra, att iakttaga vad honom enligt 23 eller 24 § åligger el-

Vad hos hälsovårdsmyndighet eller sundhetsinspektör, militärläkare eller läkare vid straff- eller tvångsarbetsanstalt eller häkte eller å allmänt sjukhus eller poliklinik förekommit i ärende, som avses i denna lag, må ej av någon, som på grund av sin tjänstebefattning eller sitt uppdrag erhållit kunskap därom, yppas för obehöriga. Protokoll och handlingar i sådant ärende skola så förvaras, att de icke kunna av obehöriga åtkommas. I fall, då någon vid förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken befunnits skäligen misstänkt för brott som i 29 § *sägs*, äger åklagaren att, på begäran, undfå besked, huru den föranstaltade läkarundersökningen utfallit. Har åtal väckts, må besked som nu sagts efter därom gjord framställning lämnas jämväl till domstolen.

Är på grund av anmälan, som enligt denna lag inkommit till sundhetsinspektören, anledning antaga, att gärning som omförmäles i 29 § förövats, äger sundhetsinspektören, då särskilda skäl äro därtill, anmäla förhållandet till vederbörande åklagare. Finnes skälig anledning antaga, att gärning varom i 6 kap. 7 § *brottsbalken* sägs blivit övad, åligger det sundhetsinspektören att göra anmälan därom till åklagaren.

Åsidosätter *ämbetsman* skyldighet, som enligt denna lag åligger honom, ansvare såsom för *ämbetsbrott*.

Underlåter vid häkte anlita läkare, som ej är att till *ämbetsman* hänföra, att iakttaga vad honom enligt 23 eller 24 § åligger eller överträder an-

*(Gällande lydelse)*

ler överträder annan än *ämbets- eller tjänsteman* vad i 25 § första stycket stadgas, straffes med böter, högst femhundra kronor.

Försummar läkare att iakttaga vad honom enligt 8, 9, 10 eller 11 § åligger och är ej försummelsen att såsom *tjänstefel* enligt första stycket anse, böte högst tvåhundra kronor.

*(Föreslagen lydelse)*

nan än *ämbetsman* vad i 25 § första stycket stadgas, dömes till dagsböter.

Försummar läkare att iakttaga vad honom enligt 8, 9, 10 eller 11 § åligger och är ej försummelsen att *anse* såsom *ämbetsbrott* enligt första stycket, dömes till böter, högst tvåhundra kronor.

## 29 §.

*Åtal för överträdelse: varom i 28 § sägs, anhängiggöres vid allmän domstol och utföres av allmän åklagare.*

*Den som lider av könssjukdom i smittsamt skede och med vetskap eller misstanke därom övar samlag med annan, dömes till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma skall gälla, om någon eljest, uppsåtligt eller av grov oaktsamhet, utsätter annan för fara att bli smittad av könssjukdom.*

## 30 §.

*Böter, som enligt denna lag ådömas, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.*

*Har brott som i 29 § sägs förövats mot make, må åklagare väcka åtal allenast om målsägande angiver brottet till åtal eller ock åtal finnes påkallat ur allmän synpunkt.*

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.



## 10) Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 17 juni 1938 (nr 318) om avbrytande  
av havandeskap

Härigenom förordnas, att 1, 2, 4, 10, 12, 13 och 15 §§ lagen den 17 juni 1938 om avbrytande av havandeskap<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 1 §.

Havandeskap må enligt denna lag avbrytas:

- |                                                                                                                 |                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|
| 1) när på ————— eller hälsa;                                                                                    | 3) när kvinnan hävdats under för-      |
| 2) när med ————— om barnet;                                                                                     | hållande varom förmåles i 6 kap. 1,    |
| 3) när kvinnan hävdats under för-                                                                               | 2, 3 eller 5 § brottsbalken, så ock då |
| hållande varom förmåles i 15 kap. 12, 13, 15 eller 15 a § eller 18 kap. 1, 2, 3, 7, 8, 8 a eller 9 §, så ock då | hävdamdet ägt rum under omständig-     |
| hävdamdet ägt rum under omständig-                                                                              | heter som omförmåles i 6 kap. 4 §      |
| heter som omförmåles i 18 kap. 6 §                                                                              | första stycket samma balk samt inne-   |
| strafflagen samt inneburet ett grovt                                                                            | buret ett grovt åsidosättande av kvin- |
| åsidosättande av kvinnans handlings-                                                                            | nans handlingsfrihet;                  |
| frihet;                                                                                                         |                                        |
| 4) när med ————— annat slag;                                                                                    |                                        |
| 5) när med ————— svårt lyte.                                                                                    |                                        |
| Avbrytande av ————— tjugufjärde veckan.                                                                         |                                        |

## 2 §.

Har kvinnan hävdats under förhållande varom förmåles i 15 kap. 12, 13, 15 eller 15 a § eller 18 kap. 6 eller 8 a § strafflagen, må på grund därav avbrytande av havandeskapet icke äga rum, med mindre brottet, där så kunnat ske, åtalats eller angivits till åtal.

Har kvinnan hävdats under förhållande varom förmåles i 6 kap. 1 eller 2 § eller 4 § första stycket brottsbalken, må på grund därav avbrytande av havandeskapet icke äga rum, med mindre brottet, där så kunnat ske, åtalats eller angivits till åtal. Vad nu sagts skall ej gälla om kvinnan var sinnessjuk eller sinnesslö.

Avbrytande av ————— tala därför.  
Havandeskap må ————— finnes olämplig.

## 4 §.

Havandeskap må ej avbrytas, med mindre den läkare som utför ingreppet samt annan läkare i den tjänste-

Havandeskap må ej avbrytas med mindre den läkare som utför ingreppet samt annan läkare i den tjänste-

<sup>1</sup> Senaste lydelse, se beträffande 1 och 4 §§ SFS 1963:213, beträffande 2 § SFS 1946:210 och beträffande 10, 12 och 13 §§ SFS 1942:392.

## (Gällande lydelse)

ställning Konungen föreskriver, i skriftligt utlåtande, på grunder som i utlåtandet angivas, förklarar förutsättningarna för åtgärden vara förhanden eller ock medicinalstyrelsen lämnat tillstånd därtill.

Avbrytande av — — — — — till åtgärden.

## (Föreslagen lydelse)

ställning Konungen föreskriver, i skriftligt utlåtande, på grunder som i utlåtandet angivas, *på heder och samvete* förklarar förutsättningarna för åtgärden vara förhanden eller ock medicinalstyrelsen lämnat tillstånd därtill.

## 10 §.

Har någon efter prövning som avses i 4 eller 7 § avbrutit havandeskap eller gjort försök därtill, och skedde åtgärden med iakttagande av de i 1 § andra stycket samt 3 § givna föreskrifter, då må ej dömas till straff enligt 14 kap. 26, 27, 28 eller 28 a § strafflagen.

Har någon efter prövning som avses i 4 eller 7 § avbrutit havandeskap eller gjort försök därtill, och skedde åtgärden med iakttagande av de i 1 § andra stycket samt 3 § givna föreskrifter, då må ej dömas till ansvar enligt 3 kap. 4 eller 10 § brottsbalken.

## 12 §.

*Läkare, vilken mot bättre vetande antingen i utlåtande som i 4 § sägs förklarar förutsättningarna för avbrytande av havandeskap vara förhanden eller ock till myndighet eller annan läkare avgivit falsk utsaga i ärende angående sådan åtgärd, dömes, om han ej är förfallen till ansvar för fosterfördrivning eller försök därtill, till fängelse i högst ett år eller, där omständigheterna äro synnerligen mildrande, till dagsböter.*

Har läkare vid prövning av ärendet angående avbrytande av havandeskap eller eljest genom att överträda eller åsidosätta vad i denna lag stadgas visat *vårdslöshet*, försummelse, oförstånd eller oskicklighet, och är han icke underkastad ansvar för ämbetsbrott, dömes till dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Har läkare i ärende angående avbrytande av havandeskap eller eljest genom att överträda eller åsidosätta vad i denna lag stadgas visat försummelse, oförstånd eller oskicklighet, dömes, om ej för gärningen är stadgat straff i brottsbalken, till dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

## 13 §.

Avgiver någon i annat fall än ovan sägs mot bättre vetande till myndighet eller läkare falsk utsaga i ärendet angående avbrytande av havandeskap, och är han ej förfallen till ansvar för fosterfördrivning eller försök därtill, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Avgiver någon mot bättre vetande till myndighet eller läkare osann utsaga i ärende angående avbrytande av havandeskap, dömes, om ej för gärningen är stadgat straff i brottsbalken, till dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

15 §.

Förseelse mot — — — — — till åtal.  
 Böter som ådömas enligt denna lag  
 tillfalla kronan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

**11) Förslag**

till

**Lag**

**angående ändring i lagen den 23 maj 1941 (nr 282) om sterilisering**

Härigenom förordnas, att 3, 8 och 9 §§ lagen den 23 maj 1941 om sterilisering skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Sterilisering må — — — — — och föreståndare.

Å den som är i stånd att lämna giltigt samtycke må dock, utan hinder av vad i första stycket sägs, på grund av kroppslig sjukdom eller kroppsfel sterilisering enligt 1 § tredje stycket företagas, därest den läkare som utför ingreppet samt annan läkare i den tjänsteställning Konungen föreskriver, i skriftligt utlåtande, med angivande av grunden för åtgärden förklarar förutsättningarna för densamma vara för handen.

Å den som är i stånd att lämna giltigt samtycke må dock, utan hinder av vad i första stycket sägs, på grund av kroppslig sjukdom eller kroppsfel sterilisering enligt 1 § tredje stycket företagas, därest den läkare som utför ingreppet samt annan läkare i den tjänsteställning Konungen föreskriver, i skriftligt utlåtande, med angivande av grunden för åtgärden *på heder och samvete* förklarar förutsättningarna för densamma vara för handen.

8 §.

Den som verkställer sterilisering i strid med denna lag eller mot bättre vetande till myndighet eller läkare avgiver *falsk* utsaga i ärende angående sterilisering eller överträder vad i 6 § stadgas, dömes, *där ej förseelsen eljest är belagd med strängare straff*, till dagsböter eller fängelse i högst ett år.

Den som verkställer sterilisering i strid med denna lag eller mot bättre vetande till myndighet eller läkare avgiver *osann* utsaga i ärende angående sterilisering eller överträder vad i 6 § stadgas, dömes, *om ej för gärningen är stadgat straff i brottsbalken*, till dagsböter eller fängelse i högst *sex månader*.

9 §.

Förseelse mot — — — — — till åtal.  
 Böter som ådömas enligt denna lag  
 tillfalla kronan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 12) Förslag

till

Lag

## angående ändring i lagen den 24 mars 1944 (nr 133) om kastrering

Härigenom förordnas, att 4, 8 och 9 §§ lagen den 24 mars 1944 om kastrering skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 4 §.

Kastrering må — — — — — och föreståndare.

A den som fyllt tjugutre år och är i stånd att lämna giltigt samtycke må kastrering enligt 1 § andra stycket företagas utan medicinalstyrelsens tillstånd, därest den läkare som utför ingreppet samt annan läkare i den tjänsteställning Konungen föreskriver, i skriftligt utlåtande, med angivande av grunden för åtgärden förklarar förutsättningarna för densamma vara för handen. Vad nu sagts skall dock ej gälla den som är intagen å fångvårdsanstalt, sinnessjukhus eller annan dylik anstalt.

A den som fyllt tjugutre år och är i stånd att lämna giltigt samtycke må kastrering enligt 1 § andra stycket företagas utan medicinalstyrelsens tillstånd, därest den läkare som utför ingreppet samt annan läkare i den tjänsteställning Konungen föreskriver, i skriftligt utlåtande, med angivande av grunden för åtgärden på *heder och samvete* förklarar förutsättningarna för densamma vara för handen. Vad nu sagts skall dock ej gälla den som är intagen å fångvårdsanstalt, sinnessjukhus eller annan dylik anstalt.

Vid prövning — — — — — punkten stadgas.

## 8 §.

Den som verkställer kastrering i strid med denna lag eller mot bättre vetande till myndighet eller läkare avgiver *falsk* utsaga i ärende angående kastrering eller överträder vad i 6 § stadgas, dömes, *där ej förseelsen eljest är belagd med strängare straff*, till dagsböter eller fängelse i högst *ett* år.

Den som verkställer kastrering i strid med denna lag eller mot bättre vetande till myndighet eller läkare avgiver *osann* utsaga i ärende angående kastrering eller överträder vad i 6 § stadgas, dömes, *om ej för gärningen är stadgat straff i brottsbalken*, till dagsböter eller fängelse i högst *sex månader*.

## 9 §.

Förseelse mot — — — — — till åtal.

Böter som *å dömas enligt denna lag tillfalla kronan*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.





(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

tid, under vilken han sålunda ej vistats å anstalten, icke inräknas i vårdtiden. ken han sålunda ej vistats å anstalten, icke inräknas i vårdtiden.

## 57 §.

Misstänkes den, som tvångsintagits å allmän vårdanstalt eller, på sätt i 58 § sägs, frivilligt ingått å sådan anstalt och därvid förbundit sig att kvarstanna å anstalten sex månader, att hava före utskrivning från anstalten begått brott, *vard enligt lag icke kan följa högre straff än böter eller fängelse i sex månader, och hör brottet under allmänt åtal eller har det av målsäganden angivits till åtal, ankommer det å statsåklagaren att efter hörande av anstaltens styrelse avgöra, huruvida åtal lämpligen bör ske. Har brottet begåtts innan den intagne fyllt aderton år, skall frågan om åtal prövas i nämnda ordning ändå att högre straff än nyss sagts kan följa å brottet.*

Misstänkes den, som tvångsintagits å allmän vårdanstalt eller, på sätt i 58 § sägs, frivilligt ingått å sådan anstalt och därvid förbundit sig att kvarstanna å anstalten sex månader, att hava före utskrivning från anstalten begått brott, *för vilket ej är stadgat svårare straff än fängelse i sex månader, och hör brottet under allmänt åtal, skall åklagaren pröva, huruvida åtal lämpligen bör ske. Innan åtalsfrågan avgöres, skall anstaltens styrelse höras, om det ej finnes obehövt. Har brottet begåtts innan den intagne fyllt aderton år, skall frågan om åtal prövas i nämnda ordning ändå att svårare straff än nyss sagts är stadgat för brottet.*

## 68 §.

Hjälper någon den som är intagen å allmän vårdanstalt att avvika från anstalten, *straffes med dagsböter eller fängelse.*

*Försök straffes efter vad i 3 kap. strafflagen stadgas.*

Hjälper någon den som är intagen å allmän vårdanstalt att avvika från anstalten, *dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år.*

*För försök dömes till ansvar enligt vad i 23 kap. brottsbalken stadgas.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 14) Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 6 december 1957 (nr 668) om utlämning för brott

Härigenom förordnas, att 4, 5 och 11 §§ lagen den 6 december 1957 om utlämning för brott skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 4 §.

Ej må någon utlämnas, med mindre den gärning för vilken utlämning

Ej må någon utlämnas, med mindre den gärning för vilken utlämning

*(Gällande lydelse)*

begäres motsvarar brott, *varå straffarbete kan följa enligt svensk lag*. Har personen i den främmande staten dömts för gärningen, må han utlämnas allenast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

*(Föreslagen lydelse)*

begäres motsvarar brott, *för vilket enligt svensk lag är stadgat fängelse i mer än ett år*. Har personen i den främmande staten dömts för gärningen, må han utlämnas allenast om påföljden utgör minst frihetsstraff i fyra månader eller annat omhändertagande på anstalt under motsvarande tid.

## 5 §.

För gärning, varom förmäles i sådan bestämmelse i 26 eller 27 kap. strafflagen som avser brott av krigsman, må utlämning ej medgivas.

Vad nu — — — — — det brottet.

För gärning, varom förmäles i sådan bestämmelse i 21 eller 22 kap. brottsbalken som avser brott av krigsman, må utlämning ej medgivas.

## 11 §.

Den som här i riket är åtalad för annat brott, *varå kan följa frihetsstraff*, eller som enligt dom mot honom skall undergå *sådant straff* eller eljest omhändertagas på anstalt, må ej utlämnas så länge hindret består. Samma lag vare, om förundersökning inletts för brott som nyss nämnts.

Utän hinder — — — — — Konungen bestämmer.

Den som här i riket är åtalad för annat brott, *för vilket är stadgat fängelse*, eller som enligt dom mot honom skall undergå *fängelse* eller eljest omhändertagas på anstalt, må ej utlämnas så länge hindret består. Samma lag vare, om förundersökning inletts för brott som nyss nämnts.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 15) Förslag

till

## Förordning

om ändrad lydelse av § 18 förordningen den 18 juni 1864 (nr 41 s. 1)  
angående utvidgad näringsfrihet

Härigenom förordnas, att § 18 förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet<sup>1</sup> skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)*

## § 18.

Den, som utan vederbörlig anmälan, där sådan är föreskriven, eller tillstånd, då sådant erfordras, idkar

*(Föreslagen lydelse)*

Den, som utan vederbörlig anmälan, där sådan är föreskriven, eller tillstånd, då sådant erfordras, idkar

<sup>1</sup> Senaste lydelse se SFS 1887: 73.



(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

försäljning eller tillverkning av varor eller eljest överskrider den näringsrättighet, denna förordning i särskilda fall bestämmer, eller i övrigt felar mot de i dessa avseenden givna föreskrifter, är förfallen till böter från och med fem till och med femhundra kronor.

försäljning eller tillverkning av varor eller eljest överskrider den näringsrättighet, denna förordning i särskilda fall bestämmer, eller i övrigt felar mot de i dessa avseenden givna föreskrifter, dömes till dagsböter.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1965.

### 16) Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 27 § lagen den 28 juni 1895 (nr 64)

om handelsbolag och enkla bolag

Härigenom förordnas, att 27 § lagen den 28 juni 1895 om handelsbolag och enkla bolag<sup>1</sup> skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

27 §.

Evad handelsbolag slutits på bestämd tid eller icke, äge bolagsman påfordra, att bolaget genast träder i likvidation, om skäl därtill är, såsom:

att han ————— bolagsman åligger;

att annan ————— i bolaget;

att annan ————— och försåld;

att annan ————— eller vårdslöshet;

att annan bolagsman genom laga kraft ägande *utslag* dömts till *straffarbete* eller blivit för brott ställd under *der framtiden*.

att annan bolagsman genom laga kraft ägande *dom* dömts till *fängelse* i minst sex månader.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965; vad i äldre lag stadgas om den som dömts till straff skall dock tillämpas, när domen meddelats före nya lagens ikraftträdande.

<sup>1</sup> Senaste lydelse se SFS 1918: 327.

## 17) Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 30 maj 1916 (nr 156) om vissa  
inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller  
gruva eller aktier i vissa bolag

Härigenom förordnas, *dels* att 15 § lagen den 30 maj 1916 om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att 16 § sagda lag skall upphöra att gälla.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

15 §.

Styrelseledamot, Styrelseledamot,  
med vars begivande utlämnas aktiebrev, som i strid mot föreskriften i 12 §  
andra stycket första punkten ej försetts med påskrift som där sägs,  
eller som mot bättre vetande låter i aktieboken göra anteckning i strid  
mot bestämmelsen i 12 § andra stycket första punkten,  
eller som uppsåtligen underlåter att iakttaga föreskriften i 12 § andra  
stycket andra punkten,  
eller som uppsåtligen låter i strid mot bestämmelsen i 12 § andra stycket  
tredje punkten verkställa utdelning till aktieägare,  
*straffes med böter från och med femtio till och med tvåtusen kronor i högst ett år.*  
*dömes till dagsböter eller fängelse*  
*eller fängelse.*

Underlåter styrelseledamot i annat  
fall än nyss är sagt att iakttaga före-  
skrift, som är meddelad i 12 § andra  
stycket första eller andra punkten,  
*straffes med böter från och med fem  
till och med femhundra kronor.*

Underlåter styrelseledamot i annat  
fall än nyss är sagt att iakttaga före-  
skrift, som är meddelad i 12 § andra  
stycket första eller andra punkten,  
*dömes till dagsböter.*

Ej må straff, som ovan är stadgat,  
tillämpas, om *förseelsen enligt all-  
männa strafflagen bör beläggas med  
strängare straff.*

Ej må straff, som ovan är stadgat,  
tillämpas, om *för gärningen är stad-  
gat strängare straff i brottsbalken.*

16 §.

*Böter, som ådömas enligt denna  
lag, skola tillfalla kronan. Saknas till-  
gång till böternas fulla gäldande, sko-  
la de förvandlas enligt allmänna  
strafflagen.*

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 18) Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 2 april 1918 (nr 163) med vissa  
bestämmelser om sjöfynd

Härigenom förordnas, dels att 8 § lagen den 2 april 1918 med vissa bestämmelser om sjöfynd skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att 9 § sagda lag skall upphöra att gälla.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 8 §.

Underlåter bärgare — — — — — allmän lag.

Lämnar bärgare, befälhavare eller redare, i sviklig avsikt, oriktig uppgift angående omständigheterna vid bärgningen, eller vidtager han, i sådan avsikt, särskild åtgärd med det bärgade godset, eller underlåter befälhavare eller redare att, i enlighet med vad i 2 § stadgas, avlämna det bärgade eller därför inlutna medel, dömes till böter från och med fem till och med femhundra kronor, där ej gärningen efter allmän lag bör beläggas med strängare straff.

Lämnar bärgare, befälhavare eller redare, i sviklig avsikt, oriktig uppgift angående omständigheterna vid bärgningen, eller vidtager han, i sådan avsikt, särskild åtgärd med det bärgade godset, eller underlåter befälhavare eller redare att, i enlighet med vad i 2 § stadgas, avlämna det bärgade eller därför inlutna medel, dömes till dagsböter, om ej för gärningen är stadgat strängare straff i allmän lag.

I de — — — — — varit skäligt.

## 9 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmänna strafflagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 19) Förslag

till

Lag

## angående ändring i lagen den 16 maj 1919 (nr 240) om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet

Häri genom förordnas, dels att 43, 44, 47, 48, 49 och 50 §§ lagen den 16 maj 1919 om fondkommissionsrörelse och fondbörsverksamhet<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att 45, 46 och 51 §§ sagda lag skola upphöra att gälla.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 43 §.

Driver någon rörelse såsom fondkommissionär utan att vara berättigad därtill, straffes med böter från och med fem hundra till och med tio tusen kronor.

Fortsätter någon under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse, som nu är nämnd, samma förseelse, skall han, när han därtill varder lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till de böter, som för sådan förseelse äro stadgade.

Driver någon rörelse såsom fondkommissionär utan att vara berättigad därtill, dömes till dagsböter.

## 44 §.

Handlar fondkommissionär i strid emot försäkran, varav han jämlikt 7 § är bunden, straffes med böter från och med ett hundra till och med tio tusen kronor.

Till dagsböter dömes fondkommissionär, som

1) handlar i strid mot försäkran, varav han jämlikt 7 § är bunden;

2) underlåter att ställa sig till efterrättelse vad i 9 § finnes stadgat; eller

3) underlåter att iakttaga föreskrift, som är meddelad i 23 §.

## 45 §.

Underlåter fondkommissionär att ställa sig till efterrättelse vad i 9 § finnes stadgat, straffes med böter från och med tjugufem till och med fem tusen kronor.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 49 § se SFS 1942: 382.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 46 §.

*Underlåter fondkommissionär att iakttaga föreskrift, som i 23 § är meddelad, straffes med böter från och med tio till och med fem hundra kronor.*

## 47 §.

*Fondkommissionär, som i syfte att vilseleda tillsynsmyndigheten för oriktiga böcker eller som mot bättre vetande lämnar tillsynsmyndigheten oriktiga upplysningar om sin rörelse eller sin ekonomiska ställning, straffes med böter från och med fem hundra till och med tio tusen kronor eller med fängelse i högst ett år.*

*Om fondkommissionär eller hos honom anställd föreståndare för oriktiga böcker i syfte att vilseleda tillsynsmyndigheten eller mot bättre vetande lämnar tillsynsmyndigheten oriktiga upplysningar om kommissionärens rörelse eller hans ekonomiska ställning, dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år.*

*Förbryter sig hos fondkommissionär anställd föreståndare på sätt nu sagts vid förandet av kommissionärens böcker eller i fråga om upplysningar beträffande kommissionärens rörelse eller hans ekonomiska ställning, straffes med böter från och med tjugufem till och med tio tusen kronor eller med fängelse i högst ett år.*

## 48 §.

*Den, som obehörigen yppar vad han såsom företrädare för eller innehavare av befattning hos tillsynsmyndigheten fått sig bekant om fondkommissionärs eller annans affärsförhållanden, straffes med böter från och med tjugufem till och med fem tusen kronor. Sker det för egen eller annans fördel eller för att skada göra eller begagnar han sig eljest i sådant syfte av sin kännedom i nämnda hänseende, då må böterna höjas till högst tio tusen kronor eller till fängelse i högst ett år dömas. Framgår av omständigheterna, att hans förfarande icke kunnat medföra skada för den person, om vars affärsförhållanden fråga är, och var ej heller sådan skada åsyftad, må han icke fällas till ansvar.*

*Den, som obehörigen yppar vad han såsom företrädare för eller innehavare av befattning hos tillsynsmyndigheten fått sig bekant om fondkommissionärs eller annans affärsförhållanden, dömes till dagsböter. Sker det för egen eller annans fördel eller för att skada göra eller begagnar han sig eljest i sådant syfte av sin kännedom i nämnda hänseende, då må till fängelse i högst ett år dömas. Framgår av omständigheterna, att hans förfarande icke kunnat medföra skada för den person, om vars affärsförhållanden fråga är, och var ej heller sådan skada åsyftad, må han icke fällas till ansvar.*

Å förseelse, — — — — av målsäganden.

## 49 §.

*Med böter från och med ett hundra till och med tio tusen kronor straffes*

*Till dagsböter dömes*

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

- 1) den, som ————— 42 § stadgas;  
 2) den, som ————— i fondpapper;  
 3) den, som ————— svikligen förfar;  
 4) den, som ————— anses rimligt.

*Sker förseelse, varom under 3) eller 4) sägs, under försvårande omständigheter eller begår någon sådan förseelse andra gången eller oftare, må till fängelse i högst ett år dömas.*

*Är brott som under 3) eller 4) sägs grovt, må dömas till fängelse i högst ett år.*

I fråga om förseelse, som under 3) eller 4) avses, må ovan stadgade straff icke tillämpas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

I fråga om brott, som under 3) eller 4) avses, må ovan stadgade straff icke tillämpas, om för gärningen är stadgat strängare straff i brottsbalken.

## 50 §.

*Utslag, varigenom fondkommissionär dömts till ansvar för förseelse, som avses i 44 eller 49 §, skall genom domstolens försorg ofördröjligen insändas till tillsynsmyndigheten.*

*Dom, varigenom fondkommissionär funnits hava begått gärning som avses i 44 eller 49 §, skall genom domstolens försorg ofördröjligen insändas till tillsynsmyndigheten.*

## 51 §.

*Böter och viten, som enligt denna lag ådömas, tillfalla kronan. Saknas tillgång till fulla gäldandet av böter eller vite, skall förvandling ske efter allmänna strafflagen.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 20) Förslag

till

Lag

**om ändrad lydelse av 4 § lagen den 16 maj 1919 (nr 242) med vissa bestämmelser om rätt att förfoga över annan tillhöriga fondpapper**

Härigenom förordnas, att 4 § lagen den 16 maj 1919 med vissa bestämmelser om rätt att förfoga över annan tillhöriga fondpapper<sup>1</sup> skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 4 §.

Förfogar den, vilken såsom pant eller till förvaring eller till försäljning

Förfogar den, vilken såsom pant eller till förvaring eller till försäljning

<sup>1</sup> Senaste lydelse se SFS 1942: 383.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

i kommission emottagit eller i kommission inköpt fondpapper, utan laga rätt för annans räkning än ägarens däröver, dömes, *där* ej gärningen är *belagd med* strängare straff, för olovligt förfogande såsom i 22 kap. 4 § *strafflagen* sägs.

i kommission emottagit eller i kommission inköpt fondpapper, utan laga rätt för annans räkning än ägarens däröver, dömes, *om ej för* gärningen är *stadgat* strängare straff, för olovligt förfogande såsom i 10 kap. 4 § *brottsbalken* sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 21) Förslag

till

Lag

### angående ändring i lagen den 19 juni 1919 (nr 426) om flottning i allmän flottled

Härigenom förordnas, *dels* att 77, 78, 79 och 80 §§ lagen den 19 juni 1919 om flottning i allmän flottled<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att 81 § sagda lag skall upphöra att gälla.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

77 §.

Idkas utan — — — — — 18 § förmåles.

Underlåter någon att vid flottning ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som till skydd för allmän farled, väg, bro eller färja blivit meddelade; eller

underlåter flottande vad honom åligger enligt 66 § andra stycket med avseende å virkesjournaler och tumningslistor; eller

bryter någon mot det i 68 § andra stycket stadgade förbud att ur allmän flottled upptaga omärkt eller otydligt märkt virke; eller

bryter någon i fråga om avbarkning mot vad som stadgas i 69 § tredje stycket eller mot föreskrift, som meddelats med stöd av samma stycke, *straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.*

Underlåter någon att vid flottning ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som till skydd för allmän farled, väg, bro eller färja blivit meddelade; eller

underlåter flottande vad honom åligger enligt 66 § andra stycket med avseende å virkesjournaler och tumningslistor; eller

bryter någon mot det i 68 § andra stycket stadgade förbud att ur allmän flottled upptaga omärkt eller otydligt märkt virke; eller

bryter någon i fråga om avbarkning mot vad som stadgas i 69 § tredje stycket eller mot föreskrift, som meddelats med stöd av samma stycke, *dömes till dagsböter.*

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 77 § se SFS 1958: 188.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 78 §.

*Med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor straffes:* Till dagsböter dömes:

- 1) ledamot av — — — — — oriktig uppgift;
- 2) styrelseledamot eller — — — — — må användas;
- 3) revisor, där — — — — — honom granskats.

## 79 §.

Asidosättes föreskrift, som i 37 § andra stycket, 41 § första stycket, 44 §, 47 § andra och tredje styckena, 51 § första stycket, 54 § sista stycket eller 76 § första och andra styckena är meddelad, eller försummar styrelseledamot vare sig att på sätt i 56 § tredje stycket stadgas hålla den där omförmälda förteckningen tillgänglig och översända den till flottande eller att, då flottande enligt sjätte stycket i nämnda § påyrkat hänskjutande av visst ärende till prövning å flottningsstämma, låta upptaga ärendet å förteckningen, straffes den försumlige med böter dömes den försumlige till dagsböter från och med fem till och med femhundra kronor.

Förseelse mot — — — — — varje flottande.

Åtal för — — — — — sitt säte.

## 80 §.

Ej må straff, som ovan är stadgat, tillämpas, där förseelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff. Ej må straff, som ovan är stadgat, tillämpas, om för gärningen är stadgat strängare straff i brottsbalken.

## 81 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan, dock att av böter, som ådömas enligt 77 § första stycket, en tredjedel, dock högst femhundra kronor, tillfaller åklagaren. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.



## 22) Förslag

till

Lag

## om ändring i konkurslagen

Härigenom förordnas, att 151, 160, 166 och 172 §§ konkurslagen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 151 §.

Ackordsförslag må ej upptagas till behandling,

1) om före — — — — — blivit utfärdad,

2) om gäldenären — — — — — ackordsförslags innehåll,

3) om gäldenären genom laga kraft-  
ägande beslut, som icke meddelats ti-  
digare än två år innan konkursansök-  
ningen gjordes, *blivit dömd för be-  
drägligt eller oredligt förhållande mot  
sina borgenärer,*

3) om gäldenären genom laga kraft-  
ägande beslut, som icke meddelats ti-  
digare än två år innan konkursansök-  
ningen gjordes, *funnits skyldig till  
oredlighet mot borgenärer,*

4) om gäldenären — — — — — avlägga bouppteckningsed.

## 160 §.

Är gäldenären, då ackordsförslag  
förekommer till behandling, ställd un-  
der tilltal för *bedrägligt eller oredligt  
förhållande mot sina borgenärer*, må  
förslaget ej antagas av borgenärerna,  
men äge de med den röstövertikt,  
som i 159 § sägs, besluta, att förslaget  
skall vara vilande. Kommer ej sådant  
beslut till stånd, anses ackordsfrågan  
hava förfallit.

Är gäldenären, då ackordsförslag  
förekommer till behandling, ställd un-  
der tilltal för *oredlighet mot borgenä-  
rer*, må förslaget ej antagas av borge-  
närerna, men äge de med den röst-  
övertikt, som i 159 § sägs, besluta,  
att förslaget skall vara vilande. Kom-  
mer ej sådant beslut till stånd, anses  
ackordsfrågan hava förfallit.

Besluta borgenärerna, att ackords-  
förslaget skall vara vilande, och *var-  
der åtalet mot gäldenären ej bifallet*,  
äge han, där ej sådant fall inträffat,  
som avses i 173 §, att inom fyra vec-  
kor från det beslutet i målet vunnit  
laga kraft hos rättens ombudsman  
göra anmälan om ackordsfrågans  
återupptagande. Göres ej sådan an-  
mälan eller *varder gäldenären fälld  
till ansvar* och vinner beslutet därom  
laga kraft, skall ackordsfrågan anses  
förfallen.

Besluta borgenärerna, att ackords-  
förslaget skall vara vilande, och *fin-  
nes gäldenären ej hava begått den  
åtalade gärningen*, äge han, där ej så-  
dant fall inträffat, som avses i 173 §,  
att inom fyra veckor från det beslutet  
i målet vunnit laga kraft hos rättens  
ombudsman göra anmälan om ac-  
kordsfrågans återupptagande. Göres  
ej sådan anmälan eller *finnes gälde-  
nären hava begått gärningen* och vin-  
ner beslutet därom laga kraft, skall  
ackordsfrågan anses förfallen.

Vid anmälan — — — — — i ackordsförslaget.

Göres anmälan, — — — — — motsvarande tillämpning.

Vid det — — — — — anses förfallen.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 166 §.

Ackord må — — — — — för borgenärerna.

Vägras fastställelse — — — — — i ackordsfrågan.

Har gäldenären blivit ställd under tilltal för *bedrägligt eller oredligt förhållande mot sina* borgenärer men prövas i övrigt skäl vara för handen att meddela fastställelse å ackordet, förordne rätten, att frågan därom skall anstå i avbidan på åtalets utgång; skolande ombudsmannen genast underrättas om beslutet. *Varder åtalet ej bifallet*, äge förvaltaren, gäldenären eller borgenär att inom fyra veckor från det beslutet i målet vunnit laga kraft hos konkursdomaren göra anmälan om ärendets återupptagande. Göres sådan anmälan, utsatte konkursdomaren ofördröjligen dag, då ackordsfrågan skall förekomma vid rätten; och skall i ty fall vad i 164 § tredje och fjärde styckena stadgas äga motsvarande tillämpning. Göres ej anmälan, som nyss sagts, eller *varder* gäldenären *fälld till ansvar* och vinner beslutet därom laga kraft, anses ackordsfrågan förfallen.

Har gäldenären blivit ställd under tilltal för *oredlighet mot* borgenärer men prövas i övrigt skäl vara för handen att meddela fastställelse å ackordet, förordne rätten, att frågan därom skall anstå i avbidan på åtalets utgång; skolande ombudsmannen genast underrättas om beslutet. *Finnes gäldenären ej hava begått den åtalade gärningen*, äge förvaltaren, gäldenären eller borgenär att inom fyra veckor från det beslutet i målet vunnit laga kraft hos konkursdomaren göra anmälan om ärendets återupptagande. Göres sådan anmälan, utsatte konkursdomaren ofördröjligen dag, då ackordsfrågan skall förekomma vid rätten; och skall i ty fall vad i 164 § tredje och fjärde styckena stadgas äga motsvarande tillämpning. Göres ej anmälan, som nyss sagts, eller *finnes* gäldenären *hava begått gärningen* och vinner beslutet därom laga kraft, anses ackordsfrågan förfallen.

## 172 §.

Yppas efter fastställelse av ackord, att gäldenären med hänsyn till konkursen gjort sig skyldig till *bedrägligt eller oredligt förhållande mot sina* borgenärer eller att gäldenären eller annan med hans vetskap hemligen gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande, förfalle den eftergift, som genom ackordet må vara tillerkänd gäldenären; dock lände sådant ej till rubbning i borgenärernas rätt att mot gäldenären eller löftesmän för ackordet göra detsamma i övrigt gällande.

Yppas efter fastställelse av ackord, att gäldenären med hänsyn till konkursen gjort sig skyldig till *oredlighet mot* borgenärer eller att gäldenären eller annan med hans vetskap hemligen gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande, förfalle den eftergift, som genom ackordet må vara tillerkänd gäldenären; dock lände sådant ej till rubbning i borgenärernas rätt att mot gäldenären eller löftesmän för ackordet göra detsamma i övrigt gällande.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

**23) Förslag**

till

**Lag****angående ändring i lagen den 13 maj 1921 (nr 227) om  
ackordsförhandling utan konkurs**

Härigenom förordnas, att 1, 10, 12, 24, 32 och 37 §§ lagen den 13 maj 1921 om ackordsförhandling utan konkurs<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***1 §.**

Vill gäldenär, — — — — — offentlig ackordsförhandling.

Gäldenär, som inom de två sista åren *blivit* genom laga kraftägande beslut *dömd för bedrägligt eller oredligt förhållande mot sina borgenärer*, äge ej den rätt, som i första stycket sägs.

Gäldenär, som inom de två sista åren genom laga kraftägande beslut *funnits skyldig till oredlighet mot borgenärer*, äge ej den rätt, som i första stycket sägs.

**10 §.**

Försättes gäldenären — — — — — — — — — anses förfallen.

Samma lag vare, där under tid, som nyss sagts, *utslag*, varigenom gäldenären *dömts för bedrägligt eller oredligt förhållande mot sina borgenärer*, vinner laga kraft.

Samma lag vare, där under tid, som nyss sagts, *dom*, varigenom gäldenären *funnits skyldig till oredlighet mot borgenärer*, vinner laga kraft.

**12 §.**

Varder, sedan beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats men innan ackordsfrågan blivit avgjord, ansökning om gäldenärens försättande i konkurs gjord av borgenär, som jämlikt 34 § är, om ackord kommer till stånd, därav bunden, må ansökningen, där den ej av gäldenären medgives, icke bifallas, utan så är att sökandens fordran uppgår till mer än en femtedel av samtliga dylika borgenärers fordringar, så vitt de vid tiden för ansökningens prövning äro kända. Är ackordsförslaget antaget av borgenärerna eller eljest jämlikt 27 § hänskjutet till rättens prövning, må innan ackordsfrågan är avgjord kon-

Varder, sedan beslut om inledande av ackordsförhandling meddelats men innan ackordsfrågan blivit avgjord, ansökning om gäldenärens försättande i konkurs gjord av borgenär, som jämlikt 34 § är, om ackord kommer till stånd, därav bunden, må ansökningen, där den ej av gäldenären medgives, icke bifallas, utan så är att sökandens fordran uppgår till mer än en femtedel av samtliga dylika borgenärers fordringar, så vitt de vid tiden för ansökningens prövning äro kända. Är ackordsförslaget antaget av borgenärerna eller eljest jämlikt 27 § hänskjutet till rättens prövning, må innan ackordsfrågan är avgjord kon-

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 32 § se SFS 1946: 812.

## (Gällande lydelse)

kursansökning av borgenärer, som äro bundna av ackordet, icke bifallas, så vida icke ansökningen medgivits av gäldenären eller biträdets av minst halva antalet av de borgenärer, som röstat för ackordsförslagets antagande; dock skall vad i första punkten stadgats gälla i fall, då gäldenären är tilltalad för *bedrägligt eller oredligt förhållande mot sina borgenärer*.

## (Föreslagen lydelse)

kursansökning av borgenärer, som äro bundna av ackordet, icke bifallas, så vida icke ansökningen medgivits av gäldenären eller biträdets av minst halva antalet av de borgenärer, som röstat för ackordsförslagets antagande; dock skall vad i första punkten stadgats gälla i fall, då gäldenären är tilltalad för *oredlighet mot borgenärer*.

## 24 §.

Är gäldenären, då ackordsförslag förekommer till behandling, ställd under tilltal för *bedrägligt eller oredligt förhållande mot sina borgenärer*, må förslaget ej antagas av borgenärerna, men äge de med den röstövervikt, som i 23 § andra stycket sägs, besluta, att förslaget skall vara vilande. Kommer ej sådant beslut till stånd, anses ackordsfrågan hava förfallit.

Besluta borgenärerna, att ackordsförslaget skall vara vilande, och *varder åtalet mot gäldenären ej bifallet*, äge han att inom fyra veckor från det beslutet i målet vunnit laga kraft hos rättens ombudsman göra anmälan om ackordsfrågans återupptagande. Göres ej sådan anmälan, skall ackordsfrågan anses förfallen.

Är gäldenären, då ackordsförslag förekommer till behandling, ställd under tilltal för *oredlighet mot borgenärer*, må förslaget ej antagas av borgenärerna, men äge de med den röstövervikt, som i 23 § andra stycket sägs, besluta, att förslaget skall vara vilande. Kommer ej sådant beslut till stånd, anses ackordsfrågan hava förfallit.

Besluta borgenärerna, att ackordsförslaget skall vara vilande, och *finnes gäldenären ej hava begått den åtalade gärningen*, äge han att inom fyra veckor från det beslutet i målet vunnit laga kraft hos rättens ombudsman göra anmälan om ackordsfrågans återupptagande. Göres ej sådan anmälan, skall ackordsfrågan anses förfallen.

Vid anmälan — — — — — i ackordsförslaget.

Göres anmälan, — — — — — är känd.

Vid det — — — — — anses förfallen.

## 32 §.

Ackord må — — — — — för borgenärerna.

Vägras fastställelse — — — — — ej föras.

Har gäldenären blivit ställd under tilltal för *bedrägligt eller oredligt förhållande mot sina borgenärer*, men anser rätten i övrigt skäl vara för handen att meddela fastställelse å ackordet, skall frågan därom anstå i avbidan på åtalets utgång. *Bifalles ej åtalet*, skall konkursdomaren efter det beslutet vunnit laga kraft ofördröjligen utsätta dag, då ackordsfrågan skall förekomma vid rätten; och skola därvid bestämmelserna i 29 §

Har gäldenären blivit ställd under tilltal för *oredlighet mot borgenärer*, men anser rätten i övrigt skäl vara för handen att meddela fastställelse å ackordet, skall frågan därom anstå i avbidan på åtalets utgång. *Finnes gäldenären ej hava begått den åtalade gärningen*, skall konkursdomaren efter det beslutet vunnit laga kraft ofördröjligen utsätta dag, då ackordsfrågan skall förekomma vid rätten; och skola därvid bestämmelserna i

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

första och andra styckena i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

29 § första och andra styckena i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Är, då — — — — — till efterrättelse.

## 37 §.

Yppas efter fastställelse av ackord, att gäldenären med hänsyn till ackordsförhandlingen gjort sig skyldig till *bedrägligt eller oredligt förhållande mot sina* borgenärer eller att gäldenären eller annan med hans vetskap hemligen gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande, förfalle den eftergift, som genom ackordet må vara tillerkänd gäldenären; dock lände sådant ej till rubbning i borgenärernas rätt att mot gäldenären eller löftesmän för ackordet göra detsamma i övrigt gällande.

Yppas efter fastställelse av ackord, att gäldenären med hänsyn till ackordsförhandlingen gjort sig skyldig till *oredlighet mot* borgenärer eller att gäldenären eller annan med hans vetskap hemligen gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågans avgörande, förfalle den eftergift, som genom ackordet må vara tillerkänd gäldenären; dock lände sådant ej till rubbning i borgenärernas rätt att mot gäldenären eller löftesmän för ackordet göra detsamma i övrigt gällande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 24) Förslag

till

## Förordning

angående ändrad lydelse av 11 och 12 §§ förordningen den 2 juni 1922

(nr 260) om automobils katt

Härigenom förordnas, att 11 och 12 §§ förordningen den 2 juni 1922 om automobils katt<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 11 §.

Den, som mot stadgandet i 10 § brukar automobil, böte från och med tjugufem till och med femhundra kronor.

Den, som mot stadgandet i 10 § brukar automobil, dömes till dagsböter.

Där någon, — — — — — ansvar fri.

Har förseelse, — — — — — till ansvar.

Böter, som enligt denna förordning ådömas, tillfalla kronan.

Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 11 § se SFS 1939: 88.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 12 §.

Åtal för förseelse mot denna förordning skall anhängiggöras vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan ej finnes, vid allmän domstol i den ort, där förseelsen skett.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse, varom nu är sagt, fortsätter samma förseelse, skall, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till de böter, som för dylik förseelse äro bestämda.

Om någon under tid då han är ställd under åtal för brott mot denna förordning fortsätter sitt brottsliga förfarande, skall som särskilt brott anses vad han förbrutit före varje åtal.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1965.

## 25) Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 20 juni 1924 (nr 298) om viss panträtt i spannmål

Härigenom förordnas, dels att 18 § lagen den 20 juni 1924 om viss pant­ rätt i spannmål<sup>1</sup> skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att 19 § sagda lag skall upphöra att gälla.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 18 §.

Den som, efter det besiktning enligt 5 § hållits och fordran på grund av skuldebrevet uppkommit, med vet­ skap härom uppsåtligen förstör eller i strid mot det i 12 § stadgade förbu­ det bortför eller utlämnar pantför­ skriven spannmål, straffes som i 22 kap. 4 § strafflagen sägs. Lag samma vare, där någon i uppsåt att skada upplåter panträtt i spannmål, vari honom veterligen panträtt redan åt annan upplåtits.

Den som, efter det besiktning en­ ligt 5 § hållits och fordran på grund av skuldebrevet uppkommit, med vet­ skap härom uppsåtligen förstör eller i strid mot det i 12 § stadgade förbu­ det bortför eller utlämnar pantför­ skriven spannmål, dömes för olovligt förfogande såsom i 10 kap. 4 § brotts­ balken sägs. Detsamma skall gälla, om någon i uppsåt att skada upplåter panträtt i spannmål, vari honom ve­ terligen panträtt redan åt annan upp­ låtits.

Om innehavaren — — — — — med dagsböter.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 18 § se SFS 1942: 386.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

19 §.

*Brott mot denna lag åtalas av allmän åklagare.*

*Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 26) Förslag

till

Lag

**angående ändrad lydelse av 19 § lagen den 8 april 1927 (nr 77)  
om försäkringsavtal**

Härigenom förordnas, att 19 § lagen den 8 april 1927 om försäkringsavtal skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

19 §.

Var den, som framkallat försäkringsfallet på sätt i 18 § sägs, *i sådan ålder* eller i sådant sinnestillstånd som *utesluter tillräknelighet för brott*, äge vad i nämnda paragraf sägs ej tillämpning.

Var den, som framkallat försäkringsfallet på sätt i 18 § sägs, *under femton år* eller i sådant sinnestillstånd som *avses i 33 kap. 2 § brottsbalken*, äge vad i förstnämnda paragraf sägs ej tillämpning.

Lag samma — — — — — anses försvarlig.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 27) Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 19 § lagen den 24 maj 1929 (nr 116)  
om tillsyn över stiftelser

Härigenom förordnas, att 19 § lagen den 24 maj 1929 om tillsyn över stiftelser skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 19 §.

Försummar styrelseledamot att fullgöra vad enligt 3 eller 11 § honom åligger, straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

Försummar styrelseledamot att fullgöra vad enligt 3 eller 11 § åligger honom, dömes till dagsböter.

Förseelsen åtalas — — — — — skall utövas.

Böter och viten, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till deras fulla gäldande, förvandlas de enligt allmänna strafflagen.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.



**28) Förslag**

till

**Lag****angående ändrad lydelse av 63 och 64 §§ lagen den 25 april 1930 (nr 115)  
om bostadsrättsföreningar**

Härigenom förordnas, att 63 och 64 §§ lagen den 25 april 1930 om bostadsrättsföreningar<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

63 §.

Driver annan än bostadsrättsförening verksamhet med ändamål motsvarande det i 1 § 1 mom. angivna straffes med böter från och med tjugufem till och med ett tusen kronor.

Driver annan än bostadsrättsförening verksamhet med ändamål motsvarande det i 1 § 1 mom. angivna, dömes till dagsböter.

Till enahanda — — — — — där sägs.

64 §.

Bryter någon mot vad i 9 § 2 mom. sägs, straffes med böter från och med fem till och med fem hundra kronor.

Bryter någon mot vad i 9 § 2 mom. sägs, dömes till dagsböter.

Åsidosättes föreskrift, — — — — — 1 mom. sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

**29) Förslag**

till

**Lag****angående ändring i lagen den 16 maj 1930 (nr 138) om  
arbetstidens begränsning**

Härigenom förordnas, dels att 12 och 13 §§ lagen den 16 maj 1930 om arbetstidens begränsning skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att 14 § sagda lag skall upphöra att gälla.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

12 §.

Använder arbetsgivare arbetare till arbete i strid mot vad i denna lag är stadgat eller mot föreskrift, som med-

Använder arbetsgivare arbetare till arbete i strid mot vad i denna lag är stadgat eller mot föreskrift, som med-

<sup>1</sup> Senaste lydelse se SFS 1951: 310.

(Gällande lydelse)

delats med stöd av lagen, straffes med böter från och med tio till och med ettusen kronor. Är arbetaren under aderton år och har användandet skett med faders eller målsmans vetskap och vilja, vare fadern eller målsman-  
nen förfallen till böter från och med fem till och med femtio kronor.

Den, som under tid, då han är ställd under åtal för förseelse, varom i denna paragraf förmäles, fortsätter samma förseelse, skall, när han varder därtill lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits, fällas till det ansvar, som är bestämt för sådan förseelse.

(Föreslagen lydelse)

delats med stöd av lagen, dömes till dagsböter. Var arbetaren under aderton år och skedde användandet med vårdnadshavarens vetskap och vilja, är denne förfallen till böter från och med fem till och med femtio kronor.

## 13 §.

Försummar arbetsgivare att fullgöra anmälningskyldighet, som föreskrives i 6 §, eller att iakttaga vad enligt 8 § eller 11 § 2 mom. åligger honom, straffes med böter från och med fem till och med femhundra kronor.

Har arbetsgivare mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift i anteckning, som avses i 8 §, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

Försummar arbetsgivare att fullgöra anmälningskyldighet, som föreskrives i 6 §, eller att iakttaga vad enligt 8 § eller 11 § 2 mom. åligger honom, eller lämnar han mot bättre vetande oriktig uppgift i anteckning, som avses i 8 §, dömes till dagsböter.

## 14 §.

Förseelse mot denna lag åtalas vid polisdomstol, där särskild sådan är inrättad, men eljest hos poliskammare eller, där sådan ej finnes, vid allmän domstol.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

**30) Förslag**

till

**Lag****om ändring i checklagen den 13 maj 1932 (nr 131)**

Härigenom förordnas, *dels* att 74 § checklagen den 13 maj 1932<sup>1</sup> skall er- hålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, *dels* ock att 75 § sagda lag skall upphöra att gälla.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***74 §.**

Har någon med uppsåt till annans förfång antingen utställt check utan täckning eller ock, före utgången av den tid, inom vilken av honom utställd check skall uppvisas till betalning, utan skälig anledning återkallat checken eller förfogat över täckningen, *straffes med dagsböter eller fängelse i högst ett år, där ej brottet är straffbart enligt 21 kap. strafflagen.*

Har någon av vårdslöshet förfarit på sätt i första stycket sägs, *straffes med dagsböter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, må till fängelse i högst sex månader dömas.*

Har någon med uppsåt till annans förfång antingen utställt check utan täckning eller ock, före utgången av den tid, inom vilken av honom utställd check skall uppvisas till betalning, utan skälig anledning återkallat checken eller förfogat över täckningen, *dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år, om ej för gärningen är stadgat straff i 9 kap. brottsbalken.*

Har någon av oaktsamhet förfarit på sätt i första stycket sägs, *dömes till dagsböter. Är brottet grovt, må dömas till fängelse i högst sex månader.*

**75 §.**

*Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas efter allmän strafflag.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 74 § se SFS 1942:388.

**31) Förslag**

till

**Lag****angående ändrad lydelse av 9 § lagen den 22 april 1938 (nr 121)  
om hittegods**

Härigenom förordnas, att 9 § lagen den 22 april 1938 om hittegods<sup>1</sup> skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

9 §.

Påträffas föremål, — — — — — är fornfynd. Underlåter upphittaren att tillkännagiva fyndet, <i>straffes</i> enligt vad i 22 kap. 8 § <i>strafflagen</i> stadgas.	Underlåter upphittaren att tillkännagiva fyndet, <i>dömes till ansvar</i> enligt vad i 10 kap. 8 § <i>brottsbalken</i> stadgas.
--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

**32) Förslag**

till

**Lag****angående ändring i lagen den 3 juni 1938 (nr 274) om rätt till jakt**

Härigenom förordnas, att 28, 30 och 31 §§ lagen den 3 juni 1938 om rätt till jakt<sup>2</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

28 §.

Jagar någon — — — — —	till dagsböter.
-----------------------	-----------------

Har han — — — — —	sex månader.
-------------------	--------------

Har olovlig jakt ägt rum inom annans fågeldamm eller har vid dylik jakt inom annans hägnade jaktpark eller djurgård fällts, fångats, sårats eller påskjutits villebråd som i andra stycket sägs eller ren eller svan, dömes den jagande till fängelse eller <i>vid</i>	Har olovlig jakt ägt rum inom annans fågeldamm eller har vid dylik jakt inom annans hägnade jaktpark eller djurgård fällts, fångats, sårats eller påskjutits villebråd som i andra stycket sägs eller ren eller svan, dömes den jagande till fängelse <i>i högst</i>
------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

<sup>1</sup> Senaste lydelse se SFS 1942: 351.

<sup>2</sup> Senaste lydelse, se beträffande 31 § 1 mom. SFS 1955: 43 samt beträffande 31 § 2 mom. SFS 1942: 391. 30 § och 31 § 1 mom. ha ändrats under propositionens tryckning, se SFS 1963: 606, vars text här följts vid angivande av lagens gällande lydelse.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

synnerligen förmildrande omständigheter till dagsböter, dock ej under tjugu.

ett år eller, om brottet är ringa, till dagsböter, dock ej under tjugu.

## 30 §.

Fälles någon till ansvar för förbrytelse varom sägs i 28 eller 29 §, vare villebråd som han olovligt dödat, fångat eller tillägnat sig eller fallvilt som han tillvaratagit eller, därest det icke kan tillrättaskaffas eller det undergått förskämning, dess värde förverkat.

Finnes någon hava begått gärning varom sägs i 28 eller 29 §, vare villebråd som han olovligt dödat, fångat eller tillägnat sig eller fallvilt som han tillvaratagit eller, därest det icke kan tillrättaskaffas eller det undergått förskämning, dess värde förverkat.

Var det — — — — — jaktberättigade personer.  
Med förverkat — — — — — i 5 § 2 mom.

## 31 §.

1 mom. Anträffas å — — — — — för sig.

Å område — — — — — vid lappväsendet.

Har den som blivit dömd till ansvar för olovlig jakt å annans jaktområde inom två år därefter ånyo gjort sig skyldig till sådan förseelse, vare skjutvapen, annan jaktredskap och hundar förbrutna; och skall därmed förfaras på sätt föreskrives i 36 §.

Har den som genom lagakraftvunnen dom funnits skyldig till olovlig jakt på annans jaktområde inom två år därefter ånyo gjort sig skyldig till sådan förseelse, vare skjutvapen, annan jaktredskap och hundar förbrutna; och skall därmed förfaras på sätt föreskrives i 36 §.

Vad i — — — — — än kronan.

2 mom. Sätter i fall varom sägs i 1 mom. den brottslige sig till motvärn mot jakträttsinnehavaren, den som äger, innehar eller vårdar marken eller deras folk eller mot i andra stycket av samma moment omförmäld befattningshavare, då någon av dem vill hindra honom från gärningen eller av honom taga vad han åtkommit eller ock fråntaga honom det som må kvarhållas till vedermäle och pant, vare lag som i 20 kap. 6 § strafflagen sägs.

2 mom. Sätter i fall varom sägs i 1 mom. den brottslige sig med våld eller hot om våld till motvärn mot jakträttsinnehavaren, den som äger, innehar eller vårdar marken eller deras folk eller mot i andra stycket av samma moment omförmäld befattningshavare, då någon av dem vill hindra honom från gärningen eller av honom taga vad han åtkommit eller ock fråntaga honom det som må kvarhållas till vedermäle och pant, vare lag som i 8 kap. 8 § brottsbalken sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

**33) Förslag**

till

**Lag****om ändrad lydelse av 9 § valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350)**

Härigenom förordnas, att 9 § valutalagen den 22 juni 1939<sup>1</sup> skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

## 9 §.

För överträdelse av föreskrift, som meddelas med stöd av denna lag, må stadgas straff, högst *straffarbete* i två år. Tillika må bestämmelse meddelas om förverkande till kronan av betalningsmedel, fordringar eller värdepapper, som brottet avser, eller av vederlag därför, så ock om utgivande av däremot svarande värde.

För överträdelse av föreskrift, som meddelas med stöd av denna lag, må stadgas straff, högst *fängelse* i två år. Tillika må bestämmelse meddelas om förverkande till kronan av betalningsmedel, fordringar eller värdepapper, som brottet avser, eller av vederlag därför, så ock om utgivande av däremot svarande värde.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

**34) Förslag**

till

**Lag****angående ändring i lagen den 30 juni 1942 (nr 505) om viss panträtt i spånadslin och hampa**

Härigenom förordnas, *dels* att 18 § lagen den 30 juni 1942 om viss pant rätt i spånadslin och hampa skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att 19 § sagda lag skall upphöra att gälla.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

## 18 §.

Den som, efter det besiktning enligt 5 § hållits och fordran på grund av skuldebrevet uppkommit, med vetenskap härom uppsåtligen förstör eller i strid mot det i 12 § stadgade förbu-

Den som, efter det besiktning enligt 5 § hållits och fordran på grund av skuldebrevet uppkommit, med vetenskap härom uppsåtligen förstör eller i strid mot det i 12 § stadgade förbu-

<sup>1</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik se SFS 1959: 262.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

det bortför eller utlämnar pantförskrivna vara, straffes som i 22 kap. 4 § strafflagen sägs. Lag samma vare, där någon i uppsåt att skada upplåter panträtt i vara, vari honom veterligen panträtt redan åt annan upplåtits.

det bortför eller utlämnar pantförskrivna vara, dömes för olovligt förfogande såsom i 10 kap. 4 § brottsbalken sägs. Detsamma skall gälla, om någon i uppsåt att skada upplåter panträtt i vara, vari honom veterligen panträtt redan åt annan upplåtits.

Om innehavaren — — — — — med dagsböter.

19 §.

Brott mot denna lag åtalas av allmän åklagare.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

### 35) Förslag

till

Lag

om ändring i skattestrafflagen den 11 juni 1943 (nr 313)

Härigenom förordnas, att 1, 4 och 6 §§ skattestrafflagen den 11 juni 1943<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Var som i deklaration till ledning vid fastställande av skatt uppsåtligen lämnar oriktig uppgift ägnad att för honom eller den han företräder leda till frihet från skatt eller till för låg sådan, dömes för falskdeklaration till böter eller fängelse eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, till straffarbete i högst två år. Böterna skola bestämmas till högst fem gånger det belopp, som genom den oriktiga uppgiften undandragits eller, om uppgiften följts, skulle hava undandragits, dock minst fyrahundra kronor, där ej skattebelopp som nyss nämnts understiger etthundra kronor.

Var som i deklaration till ledning vid fastställande av skatt uppsåtligen lämnar oriktig uppgift ägnad att för honom eller den han företräder leda till frihet från skatt eller till för låg sådan, dömes för falskdeklaration till böter eller fängelse i högst två år. Böterna skola bestämmas till högst fem gånger det belopp, som genom den oriktiga uppgiften undandragits eller, om uppgiften följts, skulle hava undandragits, dock minst fyrahundra kronor, där ej skattebelopp som nyss nämnts understiger etthundra kronor.

Lika med — — — — — skriftlig försäkran.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 1 § se SFS 1961: 60.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 4 §.

Den som förskyllt fängelse eller straffarbete må, efter omständigheterna, dömas att gälda straffskatt med högst tre gånger det belopp, som undandragits eller kunde hava undandragits.

Den som förskyllt fängelse må, efter omständigheterna, dömas att gälda straffskatt med högst tre gånger det belopp, som undandragits eller kunde hava undandragits.

## 6 §.

Är gärning, som avses i 1 eller 2 §, straffbelagd i annan lag än *allmänna strafflagen* eller i särskild författning, skola bestämmelserna i denna lag icke äga tillämpning.

Är gärning, som avses i 1 eller 2 §, straffbelagd i annan lag än *brottsbalken* eller i särskild författning, skola bestämmelserna i denna lag icke äga tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 36) Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 2 och 3 §§ lagen den 13 april 1945 (nr 118)  
om ersättning i vissa fall åt oskyldigt häktade eller dömda m. fl.

Härigenom förordnas, att 2 och 3 §§ lagen den 13 april 1945 om ersättning i vissa fall åt oskyldigt häktade eller dömda m. fl.<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 2 §.

Har någon, som dömts till *straffarbete*, fängelse eller förvandlingsstraff för böter, helt eller till någon del undergått straffet och meddelas sedermera efter ansökan om resning eller besvär över domvilla dom, varigenom han frikännes eller fälles till ringare straff än han redan utstått, äge han av allmänna medel erhålla ersättning med anledning av verkställandet av straffet eller den del därav, varifrån han sedermera befriats; dock ej om han genom sanningslös bekännelse vid eller utom rätten eller ge-

Har någon, som dömts till fängelse eller förvandlingsstraff för böter, helt eller till någon del undergått straffet och meddelas sedermera efter ansökan om resning eller besvär över domvilla dom, varigenom han frikännes eller fälles till ringare straff än han redan utstått, äge han av allmänna medel erhålla ersättning med anledning av verkställandet av straffet eller den del därav, varifrån han sedermera befriats; dock ej om han genom sanningslös bekännelse vid eller utom rätten eller genom att falskeligen an-

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 3 § se SFS 1948: 467.



*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

nom att falskeligen angiva sig själv eller eljest uppsåtligen föranlett, att han blivit dömd till straffet.

giva sig själv eller eljest uppsåtligen föranlett, att han blivit dömd till straffet.

## 3 §.

Vad ovan stadgats äge motsvarande tillämpning, bestämmelserna i 1 § beträffande den som utan att domen mot honom vunnit laga kraft varit intagen i anstalt för undergående av *tvångsuppfostran* eller ungdomsfängelse eller avtjänat arrest och bestämmelserna i 2 § beträffande den som på grund av lagakraftgående dom varit intagen i sådan anstalt eller avtjänat arrest eller som varit *underkastad förvaring* eller internering.

Vad ovan stadgats äge motsvarande tillämpning, bestämmelserna i 1 § beträffande den som utan att domen mot honom vunnit laga kraft varit intagen i anstalt för undergående av *behandling varom stadgas i 28 kap. 3 § brottsbalken* eller ungdomsfängelse eller avtjänat arrest och bestämmelserna i 2 § beträffande den som på grund av lagakraftgående dom varit intagen i sådan anstalt eller avtjänat arrest eller som varit *intagen i anstalt för undergående av internering*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

Vad i 2 § sägs om den som dömts till fängelse skall gälla även den som dömts till straffarbete och vad i 3 § sägs om den som undergått internering skall gälla även den som undergått förvaring.

## 37) Förslag

till

## Lag

**angående ändring i lagen den 30 juni 1948 (nr 450) om dödsstraff i vissa fall då riket är i krig**

Härigenom förordnas, att 1, 3 och 4 §§ lagen den 30 juni 1948 om dödsstraff i vissa fall då riket är i krig skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

## 1 §.

Den som, då riket är i krig, gör sig skyldig till uppror eller försök därtill eller begår brott, varom förmåles i 8, 26 eller 27 kap. *strafflagen*, må, där-  
*est straffarbete* på livstid kan följa å brottet, dömas till dödsstraff.

Den som, då riket är i krig, gör sig skyldig till uppror eller försök därtill eller begår brott, varom förmåles i 19, 21 eller 22 kap. *brottsbalken*, må, där-  
*est fängelse* på livstid kan följa å brottet, dömas till dödsstraff.

Har riket — — — — — stycket stadgas.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 3 §.

Dödsstraff må icke verkställas utan att Konungen meddelat tillstånd därtill. Meddelas icke tillstånd till verkställighet av dödsstraff, skall den dömd i stället undergå *straffarbete* på livstid.

Dödsstraff må icke verkställas utan att Konungen meddelat tillstånd därtill. Meddelas icke tillstånd till verkställighet av dödsstraff, skall den dömd i stället undergå *fängelse* på livstid.

## 4 §.

Dömes någon, som är underkastad ämbetsansvar, till dödsstraff, skall han därigenom anses avsatt. *I övrigt förfaller straff som någon, vilken blivit dömd till dödsstraff, tillika förskyllt.*

Dömes någon, som är underkastad ämbetsansvar, till dödsstraff, skall han därigenom anses avsatt. *Jämte dödsstraff må ej dömas till påföljd, som avses i 1 kap. 3 § brottsbalken.*

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 38) Förslag

till

## Lag

## om ändring i militära rättegångslagen den 30 juni 1948 (nr 472)

Härigenom förordnas, att 2, 3, 9, 24, 60, 84, 87, 91, 93 och 93 a §§ militära rättegångslagen den 30 juni 1948<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 2 §.

Med krigsman avses i denna lag den som är underkastad ansvar såsom krigsman enligt 26 kap. 21 § eller 27 kap. 14 § strafflagen.

Med krigsman avses i denna lag den som är underkastad ansvar såsom krigsman enligt 21 kap. 20 § eller 22 kap. 14 § brottsbalken.

## 3 §.

Såsom militära brottmål anses enligt denna lag:

1. mål om ansvar för sådant av krigsman förövat brott som omförmäles i något av följande kapitel eller lagrum i strafflagen, nämligen 11 kap. 10 och 11 §§ därest den brottslige vid gärningens begående var iklädd militär tjänstedräkt, 19, 20, 21, 22 och 24 kap. därest brottet angått krigsmakten tillhörig eller för dess behov avsedd egendom, 25 kap. 1—4 och 9 §§ samt 26 och 27 kap.;

2. mål om ansvar för annat i strafflagen omförmäلت brott som krigsman förövat med anledning av den förfördelades eller sin egen tjänst vid krigsmakten eller ock mot myndighet eller annat organ tillhörande krigsmakten;

3. mål om — — — — — värnpliktslagen; samt

4. mål om — — — — — sin tjänsteplikt.

Vad i — — — — — militärt mål.

## 9 §.

För följande i strafflagen omförmälda brott må, där ej annat följer av 10 §, straff åläggas i disciplinmål:

1. brott som sägs i 11 kap. 10 eller

För följande i brottsbalken omförmälda brott må, där ej annat följer av 10 §, straff åläggas i disciplinmål:

1. brott som sägs i 16 kap. 15 eller

<sup>1</sup> Senaste lydelse, se beträffande 3 § SFS 1955: 55, beträffande 9 § SFS 1952: 122, beträffande 91 § SFS 1949: 364 och beträffande 93 a § SFS 1954: 65.

## (Gällande lydelse)

11 §, därest den brottslige vid gärningens begående var iklädd militär tjänstedräkt;

2. brott som avses i 22 kap. 2, 4 eller 7 § eller 24 kap. 2 §, under förutsättning att fråga är om krigsmakten tillhörig eller för dess behov avsedd egendom samt, såvitt angår brott mot någon av nämnda paragrafer i 22 kap., att egendomen lämnats åt den brottslige för begagnande;

3. brott som sägs i 25 kap. 4 § eller 26 kap. 18 §, dock ej då fråga är om sådan förseelse vid manövrering eller navigering av krigsmaktens fartyg eller luftfartyg, som någon för dess säkerhet ansvarig krigsman begått under utövande av befäl å detsamma eller, om fartyget var luftfartyg, såsom förare därå, samt genom förseelsen skada uppkommit; samt

4. brott varom förmäles i 26 kap. 1, 4, 7—9 eller 11—16 §§ eller 27 kap. 4 §.

## (Föreslagen lydelse)

16 §, därest den brottslige vid gärningens begående var iklädd militär tjänstedräkt;

2. brott som avses i 10 kap. 2, 4 eller 7 § eller 12 kap. 2 §, under förutsättning att fråga är om krigsmakten tillhörig eller för dess behov avsedd egendom samt, såvitt angår brott mot någon av nämnda paragrafer i 10 kap., att egendomen lämnats åt den brottslige för begagnande;

3. brott som sägs i 20 kap. 4 § eller 21 kap. 18 §, dock ej då fråga är om sådan förseelse vid manövrering eller navigering av krigsmaktens fartyg eller luftfartyg, som någon för dess säkerhet ansvarig krigsman begått under utövande av befäl å detsamma eller, om fartyget var luftfartyg, såsom förare därå, samt genom förseelsen skada uppkommit; samt

4. brott varom förmäles i 21 kap. 1, 4, 7—9 eller 11—16 §§ eller 22 kap. 4 §.

## 24 §.

Militärförhör skall — — — — — ske kan.

Förhöret hålles — — — — — likställd befattning.

Vid förhöret skall den misstänkte få tillfälle att förklara sig; i övrigt skall iakttagas vad som erfordras för utredning av brottets beskaffenhet och prövning av *den misstänktes straffbarhet*. Där så ske kan, bör någon av den misstänktes förmän eller med honom jämställda närvara vid förhöret.

Över förhöret — — — — — protokollets riktighet.

Närmare bestämmelser — — — — — av Konungen.

## 60 §.

Ersättningsskyldighet må ej åläggas, därest tillika är fråga om *straffansvar för den ersättningsskyldige* och denna fråga handlägges av åklagare eller domstol. Prövas ansvarsfrågan i disciplinmål, må ersättningsskyldighet åläggas i samma mål.

Innan fråga — — — — — Konungen meddelar.

Militärt tvistemål — — — — — benämnes ersättningsmål.

Ersättningsskyldighet må ej åläggas, därest tillika är fråga om *ansvar för brott* och denna fråga handlägges av åklagare eller domstol. Prövas ansvarsfrågan i disciplinmål, må ersättningsskyldighet åläggas i samma mål.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 84 §.

Vad i 20 kap. 7 § första stycket 1 rättegångsbalken är stadgat om *eftergift av åtal* skall icke äga tillämpning, om i det föreliggande fallet straff för brottet må åläggas i disciplinmål.

Vad i — — — — — avse disciplinstraff.

## 87 §.

I militärt mål som handlägges av åklagare eller domstol skall rätt att på begäran erhålla offentlig försvarare tillkomma, förutom anhållen och häktad, jämväl den som är tagen i förvarsarrest samt annan som är misstänkt för *ämbetsbrott varå kan följa avsättning eller för annat brott varå kan följa straffarbete*.

Den som — — — — — sin talan.

## 91 §.

Domstols dom — — — — — laga kraft.

Dömes någon, då riket är i krig, av hovrätt till *straffarbete, fängelse, förvaring* eller internering, må hovrätten, om det finnes vara av synnerlig vikt för krigslydnadens upprätthållande, förordna att domen skall verkställas utan hinder av att den ej vunnit laga kraft. Vad sålunda stadgats om hovrätts dom skall äga motsvarande tillämpning beträffande slutligt beslut av hovrätt.

## 93 §.

Under tid som sägs i 92 § må hovrätt företaga militärt brottmål till avgörande utan huvudförhandling, förutom i de fall som avses i 51 kap. 21 § första och tredje styckena rättegångsbalken, jämväl när *den tilltalade av underrätten frikänts för brottet eller dömts till böter eller disciplinstraff eller till fängelse, ej överstigande sex månader, eller fällts till vite och anledning ej förekommer till ådömande av svårare straff eller annan påföljd än nu sagts*; föres tillika talan om annat än ansvar, må det dock ej ske, med mindre talan därutinnan enligt 50 kap. 21 § rättegångsbalken må prövas utan huvudförhandling.

Vad i 20 kap. 7 § första stycket 1 rättegångsbalken är stadgat om *beslut att icke tala å brott* skall ej äga tillämpning, om i det föreliggande fallet straff för brottet må åläggas i disciplinmål.

I militärt mål som handlägges av åklagare eller domstol skall rätt att på begäran erhålla offentlig försvarare tillkomma, förutom anhållen och häktad, jämväl den som är tagen i förvarsarrest samt annan som är misstänkt för *brott, för vilket är stadgat fängelse i mer än ett år eller avsättning*.

Den som — — — — — sin talan.

Dömes någon, då riket är i krig, av hovrätt till fängelse eller internering, må hovrätten, om det finnes vara av synnerlig vikt för krigslydnadens upprätthållande, förordna att domen skall verkställas utan hinder av att den ej vunnit laga kraft. Vad sålunda stadgats om hovrätts dom skall äga motsvarande tillämpning beträffande slutligt beslut av hovrätt.

Under tid som sägs i 92 § må hovrätt företaga militärt brottmål till avgörande utan huvudförhandling, förutom i de fall som avses i 51 kap. 21 § första och tredje styckena rättegångsbalken, jämväl när *underrätten frikänt den tilltalade eller eftergivit påföljd för brottet eller funnit honom vara på grund av själslig abnormitet fri från påföljd eller dömt honom till böter eller disciplinstraff eller till fängelse, ej överstigande sex månader, eller fällt honom till vite och anledning ej förekommer till ådömande av svårare straff eller annan påföljd än nu sagts*; föres tillika talan om annat än ansvar, må det dock ej ske,

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

med mindre talan därutinnan enligt 50 kap. 21 § rättegångsbalken må prövas utan huvudförhandling.

93 a §.

Ej må i anledning av talan mot hovrätts dom eller beslut, varigenom disciplinstraff ålagts, prövningstillstånd meddelas enligt 54 kap. 10 § 2 rättegångsbalken, med mindre talan avser brott, *varå straffarbete* eller avsättning *kan följa*.

Ej må i anledning av talan mot hovrätts dom eller beslut, varigenom disciplinstraff ålagts, prövningstillstånd meddelas enligt 54 kap. 10 § 2 rättegångsbalken, med mindre talan avser brott, *för vilket är stadgat fängelse i mer än ett år* eller avsättning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

### 39) Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 30 juni 1948 (nr 491) om ämbetsansvar för vigselförrättare i vissa fall

Härigenom förordnas, att lagen den 30 juni 1948 om ämbetsansvar för vigselförrättare i vissa fall skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

Åsidosätter vigselförrättare vad honom i sådan egenskap åligger beträffande annat än rent kyrklig ordning, dömes, ändå att det ej sker i utövning av befattning varmed ämbetsansvar är förenat, för tjänstefel till *allmänt straff som i 25 kap. 4 § strafflagen* sägs.

(Föreslagen lydelse)

Åsidosätter vigselförrättare vad honom i sådan egenskap åligger beträffande annat än rent kyrklig ordning, dömes, ändå att det ej sker i utövning av befattning varmed ämbetsansvar är förenat, för tjänstefel till *böter eller, om brottet är grovt, fängelse i högst ett år efter vad i 20 kap. 4 § brottsbalken* sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

**40) Förslag**

till

**Förordning****om ändrad lydelse av 36 § 1, 2 och 7 mom. vapenförordningen  
den 10 juni 1949 (nr 340)**

Härigenom förordnas, att 36 § 1, 2 och 7 mom. vapenförordningen den 10 juni 1949<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***36 §.**

*1 mom.* Innehar någon skjutvapen utan att vara berättigad därtill; eller använder någon, med uppenbart missbruk av sin rätt att innehava skjutvapen, detsamma för annat ändamål än det vartill han är berättigad att använda vapnet; eller

ändrar någon vapen, där enligt 11 § tillstånd härtill erfordras, utan att hava erhållit sådant tillstånd; eller

underlåter innehavare av vapen att, efter vad i 15, 17 eller 30 § sägs, avlämna vapnet och ammunition till detsamma; eller

förvärvar någon ammunition i strid mot vad i 21 § sägs, straffes med dagsböter eller fängelse.

Egendom, med — — — — värdet förklaras förverkat.

Förklarar vapen — — — — förklarar förverkat.

*2 mom.* Överlåter eller upplåter någon vapen eller ammunition i strid mot vad i 5 § 2 mom., 6 § första stycket, 21 § 1 mom. eller 31 § andra stycket sägs; eller

överlåter någon vapen utan rekvisition som i 29 § sägs, straffes med dagsböter eller fängelse.

*7 mom.* Dömes någon för förseelse som i denna paragraf sägs eller har eljest högre rätt avgjort mål, vari sådan dom meddelats, åligger det dom-

*1 mom.* Innehar någon skjutvapen utan att vara berättigad därtill; eller använder någon, med uppenbart missbruk av sin rätt att innehava skjutvapen, detsamma för annat ändamål än det vartill han är berättigad att använda vapnet; eller

ändrar någon vapen, där enligt 11 § tillstånd härtill erfordras, utan att hava erhållit sådant tillstånd; eller

underlåter innehavare av vapen att, efter vad i 15, 17 eller 30 § sägs, avlämna vapnet och ammunition till detsamma; eller

förvärvar någon ammunition i strid mot vad i 21 § sägs, straffes med dagsböter eller fängelse *i högst ett år.*

Egendom, med — — — — värdet förklaras förverkat.

Förklarar vapen — — — — förklarar förverkat.

*2 mom.* Överlåter eller upplåter någon vapen eller ammunition i strid mot vad i 5 § 2 mom., 6 § första stycket, 21 § 1 mom. eller 31 § andra stycket sägs; eller

överlåter någon vapen utan rekvisition som i 29 § sägs, straffes med dagsböter eller fängelse *i högst ett år.*

*7 mom.* Har någon funnits skyldig till förseelse som i denna paragraf sägs eller har eljest högre rätt avgjort mål, vari någon av lägre rätt funnits

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 1 och 7 mom. se SFS 1961: 40.

(Gällande lydelse)

stolen att ofördröjligen om domen underrätta myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses eller, där fråga är om den som idkar handel med skjutvapen eller ammunition, länsstyrelsen i det län, där rörelsen utövas. Enahanda underrättelseplikt åligger domstolen, *där någon som övertygats om gärning som avses i denna paragraf förklarats jämligt 5 kap. 5 § strafflagen ej kunna fällas till ansvar, så ock då* förverkande av vapen eller ammunition helt eller delvis eftergivits.

(Föreslagen lydelse)

*skyldig till sådan förseelse*, åligger det domstolen att ofördröjligen om domen underrätta myndighet som i 5 § 1 mom. första stycket avses eller, där fråga är om den som idkar handel med skjutvapen eller ammunition, länsstyrelsen i det län, där rörelsen utövas. Enahanda underrättelseplikt åligger domstolen, *om* förverkande av vapen eller ammunition helt eller delvis eftergivits.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1965.

#### 41) Förslag

till

#### Förordning

angående ändring i förordningen den 10 juni 1949 (nr 341)

om explosiva varor

Härigenom förordnas, *dels* att 61 § 1 och 6 mom. samt 64 § förordningen den 10 juni 1949 om explosiva varor<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att 62 § sagda förordning skall upphöra att gälla.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

61 §.

1 mom. Tillverkar någon eller idkar handel med explosiv vara eller innehar eller förvärvar någon eljest sådan vara utan att vara berättigad därtill, eller

innehar eller förvärvar någon större myckenhet explosiv vara än vad i varje särskilt fall är medgivet, eller

överlåtes explosiv vara i strid mot bestämmelse i 10 § fjärde stycket eller 24 § första stycket,

straffes med dagsböter eller fängelse.

Vara, som — — — — — förklaras förverkat.

1 mom. Tillverkar någon eller idkar handel med explosiv vara eller innehar eller förvärvar någon eljest sådan vara utan att vara berättigad därtill, eller

innehar eller förvärvar någon större myckenhet explosiv vara än vad i varje särskilt fall är medgivet, eller

överlåtes explosiv vara i strid mot bestämmelse i 10 § fjärde stycket eller 24 § första stycket,

straffes med dagsböter eller fängelse *i högst ett år*.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 61 § 1 mom. se SFS 1963: 185.



*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

6 mom. Yppar någon, som har eller haft att utöva tillsyn eller kontroll jämlikt 55 §, obehörigen affärs- eller driftförhållande, varom han under tillsynsverksamheten erhållit kännedom, eller begagnar han sig obehörigen av sådan kännedom, straffes med dagsböter eller fängelse.

Förseelse som — — — — —

6 mom. Yppar någon, som har eller haft att utöva tillsyn eller kontroll jämlikt 55 §, obehörigen affärs- eller driftförhållande, varom han under tillsynsverksamheten erhållit kännedom, eller begagnar han sig obehörigen av sådan kännedom, straffes med dagsböter eller fängelse i högst ett år.

av målsäganden.

## 62 §.

Böter tillfalla kronan.

## 64 §.

Dömes någon för förseelse som i 61 § sägs eller har eljest högre rätt avgjort mål, vari sådan dom meddelats, och innehar den dömde tillstånd eller godkännande, som i denna förordning avses, skall åklagaren ofördröjligen om domen underrätta myndighet som meddelat tillståndet eller godkännandet. Enahanda underrättelseplikt åligger åklagaren, där någon övertygats om gärning som avses i nämnda paragraf men förklarats jämlikt 5 kap. 5 § strafflagen ej kunna fällas till ansvar.

Har någon funnits skyldig till förseelse som i 61 § sägs eller har eljest högre rätt avgjort mål, vari någon av lägre rätt funnits skyldig till sådan förseelse och innehar han tillstånd eller godkännande, som i denna förordning avses, skall åklagaren ofördröjligen om domen underrätta myndighet som meddelat tillståndet eller godkännandet.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1965.

## 42) Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 29 december 1949 (nr 722)

om pantlånerörelse

Härigenom förordnas, dels att 22 § lagen den 29 december 1949 om pantlånerörelse skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att 26 § sagda lag skall upphöra att gälla.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

## 22 §.

Då med avseende å rörelsen föreligger anledning till anmärkning, skall polismyndigheten göra anmälan

Då med avseende å rörelsen föreligger anledning till anmärkning, skall polismyndigheten göra anmälan

(Gällande lydelse)

därom till länsstyrelsen samt föreslå de åtgärder, som kunna vara erforderliga. Åtalas enskild person som utövar pantlånerörelse eller föreståndare för sådan rörelse för brott, som omförmäles i 12 eller 20—23 kapitlen strafflagen, eller för förseelse mot denna lag, skall åklagaren så snart ske kan underrätta länsstyrelsen om åtalet samt om utgången av målet.

(Föreslagen lydelse)

därom till länsstyrelsen samt föreslå de åtgärder, som kunna vara erforderliga. Åtalas enskild person som utövar pantlånerörelse eller föreståndare för sådan rörelse för brott, som omförmäles i 8—11 eller 14 kap. brottsbalken, eller för förseelse mot denna lag, skall åklagaren så snart ske kan underrätta länsstyrelsen om åtalet samt om utgången av målet.

26 §.

Böter enligt denna lag tillfalla kronan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

#### 43) Förslag

till

Lag

om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954 (nr 193)

Härigenom förordnas, att 26, 27 och 66 §§ utlänningslagen den 30 april 1954 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

Dömes utlännning till ansvar för brott, varå straffarbete kan följa, eller förklaras utlännning medgivet anstånd med ådömande eller verkställande av straff för sådant brott förverkat, och kan det på grund av gärningens beskaffenhet och övriga omständigheter befaras att han kommer att här i riket fortsätta brottslig verksamhet eller föranleder brottet eljest att han icke bör få kvarstanna, må domstolen förvisa honom ur riket.

Vid bedömande — — — — — äro därtill.

Förvisas utlännning, skall det men han därigenom lider beaktas vid bestämmande av annan påföljd för brottet. Förordnar domstol enligt 4 kap. strafflagen om förändring av på-

(Föreslagen lydelse)

26 §.

Finnes utlännning hava begått brott, å vilket fängelse i mer än ett år kan följa, eller undanröjes villkorlig dom eller skyddstillsyn som ådömts utlännning för sådant brott, och kan det på grund av gärningens beskaffenhet och övriga omständigheter befaras att han kommer att här i riket fortsätta brottslig verksamhet eller föranleder brottet eljest att han icke bör få kvarstanna, må domstolen förvisa honom ur riket.

äro därtill.

Förvisas utlännning, skall det men han därigenom lider beaktas vid bestämmande av annan påföljd för brottet. Förordnar domstol enligt 34 kap. brottsbalken om förändring av på-

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

följd, som ådömts jämte förvisning, må ock meddelas det beslut i fråga om förvisningen, som därav påkallas.

följd, som ådömts jämte förvisning, må ock meddelas det beslut i fråga om förvisningen, som därav påkallas.

## 27 §.

Vad i 26 § stadgas för det fall att utlänning dömes till ansvar för brott, varå straffarbete kan följa, skall äga motsvarande tillämpning, om utlänning dömes till ansvar för brott, varå enligt denna lag eller enligt författning, utfärdad med stöd därav, kan följa fängelse, samt omständigheterna vid gärningens begående äro försvårande eller han under de före gärningen senast förflutna två åren dömts till ansvar för brott av samma slag.

Vad i 26 § stadgas för det fall att utlänning finnes hava begått brott, varå fängelse i mer än ett år kan följa, skall äga motsvarande tillämpning, om utlänning finnes hava begått brott, varå enligt denna lag eller enligt författning, utfärdad med stöd därav, kan följa fängelse, samt omständigheterna vid gärningens begående äro försvårande eller han under de före gärningen senast förflutna två åren funnits skyldig till brott av samma slag.

## 66 §.

Uppehåller sig utlänning i riket, ehuru han enligt verkställt beslut om förvisning eller utvisning icke ägt återvända, skall han straffas med fängelse i högst sex månader. Till straff skall dock ej dömas, om utlänningen flytt hit för att undgå politisk förföljelse.

Uppehåller sig utlänning i riket, ehuru han enligt verkställt beslut om förvisning eller utvisning icke ägt återvända, dömes till fängelse i högst sex månader. Till ansvar skall dock ej dömas, om utlänningen flytt hit för att undgå politisk förföljelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965. När anstånd med ådömande eller verkställande av straff förklaras förverkat, skall vad i 26 § stadgas för det fall att villkorlig dom undanröjes äga motsvarande tillämpning. Förvisning må ej beslutas på grund av gärning, som någon före den 1 januari 1965 begått under inflytande av sådan själslig abnormitet som avses i 5 kap. 5 § strafflagen.

## 44) Förslag

till

## Lag

## om ändring i allmänna förfogandelagen den 26 maj 1954 (nr 279)

Härigenom förordnas, att 35, 38 och 42 §§ allmänna förfogandelagen den 26 maj 1954 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 35 §.

Är brott som i 31—33 §§ sägs med hänsyn till omständigheterna vid brottet att anse som grovt, skall dömas till fängelse eller till straffarbete i högst två år.

Är brott som i 31—33 §§ sägs med hänsyn till omständigheterna vid brottet att anse som grovt, skall dömas till fängelse i högst två år.

Vid bedömande — — — — — farlig art.

## 38 §.

Bryter någon uppsåtligen eller av oaktsamhet mot vad i 29 § är stadgat, dömes, där han ej för brottet är underkastad ansvar enligt allmän strafflag, till dagsböter eller fängelse.

Bryter någon uppsåtligen eller av oaktsamhet mot vad i 29 § är stadgat, dömes, om ej för gärningen är stadgat straff i brottsbalken, till dagsböter eller fängelse i högst ett år.

## 42 §.

Brott varom förmäles i 38 § må ej åtalas av allmän åklagare utan att målsägande angivit det till åtal. Skall brottet straffas efter allmän strafflag, gäller vad där stadgas i fråga om rätt till åtal.

Brott varom förmäles i 38 § må ej åtalas av allmän åklagare utan att målsägande angivit det till åtal. Är för gärningen stadgat straff i brottsbalken, gäller vad där sägs i fråga om rätt till åtal.

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 45) Förslag

till

Lag

## om ändring i allmänna ransoneringslagen den 26 maj 1954 (nr 280)

Härigenom förordnas, att 31, 34, 36, 38 och 43 §§ allmänna ransoneringslagen den 26 maj 1954 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 31 §.

Är brott som i 24—29 §§ sägs med hänsyn till omständigheterna vid brottet att anse som grovt, skall dömas till fängelse *eller till straffarbete* i högst två år.

Är brott som i 24—29 §§ sägs med hänsyn till omständigheterna vid brottet att anse som grovt, skall dömas till fängelse i högst två år.

Vid bedömande — — — — — farlig art.

## 34 §.

Bryter någon uppsåtligen eller av oaktsamhet mot vad i 22 § är stadgat, dömes, *där han ej för brottet är underkastad ansvar enligt allmän strafflag*, till dagsböter eller fängelse.

Bryter någon uppsåtligen eller av oaktsamhet mot vad i 22 § är stadgat, dömes, *om ej för gärningen är stadgat straff i brottsbalken*, till dagsböter eller fängelse *i högst ett år*.

## 36 §.

Har mot — — — förnödenheter, beträffande vilka reglering genomförts med stöd av 2 §.

Avsåg brottet — — — — — av 2 §.

*Ogillas åtalet* eller upphäves fällande dom av högre rätt, skall förbudet omedelbart hävas av den myndighet som meddelat förbudet.

*Finnes han ej skyldig till brottet* eller upphäves fällande dom av högre rätt, skall förbudet omedelbart hävas av den myndighet som meddelat förbudet.

## 38 §.

Den som uppsåtligen saluhåller, överlåter eller använder förnödenhet i strid mot förbud varom förmäles i 36 §, dömes till dagsböter eller fängelse.

Den som uppsåtligen saluhåller, överlåter eller använder förnödenhet i strid mot förbud varom förmäles i 36 §, dömes till dagsböter eller fängelse *i högst ett år*.

Är brott som i första stycket avses med hänsyn till omständigheterna vid brottet att anse som grovt, skall dömas till fängelse *eller straffarbete* i högst två år. Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt beaktas, om gärningen avsett betydande myckenhet av förnödenhet.

Är brott som i första stycket avses med hänsyn till omständigheterna vid brottet att anse som grovt, skall dömas till fängelse i högst två år. Vid bedömande huruvida brottet är grovt skall särskilt beaktas, om gärningen avsett betydande myckenhet av förnödenhet.

Förövas gärning — — — — — eller dagsböter.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

43 §.

Brott varom förmäles i 34 § må ej åtalas av allmän åklagare utan att målsägande angivit det till åtal. *Skall brottet straffas efter allmän strafflag, gäller vad där stadgas i fråga om rätt till åtal.*

Brott varom förmäles i 34 § må ej åtalas av allmän åklagare utan att målsägande angivit det till åtal. *Är för gärningen stadgat straff i brottsbalken, gäller vad där sägs i fråga om rätt till åtal.*

Åtal för — — — — — Konungen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

#### 46) Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 12 § allmänna prisregleringslagen  
den 1 juni 1956 (nr 236)

Härigenom förordnas, att 12 § allmänna prisregleringslagen den 1 juni 1956 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

12 §.

Är brott som i 10 § sägs att anse som grovt, skall dömas till fängelse eller till straffarbete i högst två år.

Är brott som i 10 § sägs att anse som grovt, skall dömas till fängelse i högst två år.

Vid bedömande — — — — — farlig art.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 47) Förslag

till

## Lag

## om ändrad lydelse av 7 och 11 §§ atomenergilagen

den 1 juni 1956 (nr 306)

Härigenom förordnas, att 7 och 11 §§ atomenergilagen den 1 juni 1956<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 7 §.

Bryter någon mot vad i 1 eller 2 § stadgas eller iakttagar han icke villkor som meddelats med stöd av 4 §, *straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader eller, om brottet är grovt, med fängelse eller straffarbete i högst två år. Angående påföljd för olovlig utförsel av ämne eller annat som avses i 3 § och för försök därtill stadgas i lagen om straff för varusmuggling.*

Bryter någon mot vad i 1 eller 2 § stadgas eller iakttagar han icke villkor som meddelats med stöd av 4 §, *dömes till* dagsböter eller fängelse i högst sex månader eller, om brottet är grovt, *till* fängelse i högst två år. Angående påföljd för olovlig utförsel av ämne eller annat som avses i 3 § och för försök därtill stadgas i lagen om straff för varusmuggling.

## 11 §.

Den som har eller haft att utöva tillsyn å efterlevnaden av denna lag eller med stöd av lagen meddelade villkor eller föreskrifter eller anlitats som biträde vid tillsynsverksamhetens utövande eller som eljest tagit befattning med ärende, som avses i denna lag, må ej röja eller obehörigen nyttja yrkeshemlighet, som därigenom blivit känd för honom, och ej heller, där det ej kan anses påkallat i tjänstens intresse, yppa arbetsförfarande eller affärsförhållande, vilket sålunda blivit honom kunnigt. Bryter någon häremot, *straffes med dagsböter eller fängelse.*

Den som har eller haft att utöva tillsyn å efterlevnaden av denna lag eller med stöd av lagen meddelade villkor eller föreskrifter eller anlitats som biträde vid tillsynsverksamhetens utövande eller som eljest tagit befattning med ärende, som avses i denna lag, må ej röja eller obehörigen nyttja yrkeshemlighet, som därigenom blivit känd för honom, och ej heller, där det ej kan anses påkallat i tjänstens intresse, yppa arbetsförfarande eller affärsförhållande, vilket sålunda blivit honom kunnigt. Bryter någon häremot, *dömes till* dagsböter eller fängelse *i högst ett år.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 7 § se SFS 1960: 422.





## 49) Förslag

till

Lag

om ändring i luftfartslagen den 6 juni 1957 (nr 297)

Härigenom förordnas, att 13 kap. 1, 2, 6 och 12 §§ luftfartslagen den 6 juni 1957 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

## 13 KAP.

## 1 §.

Överträder någon förbud eller föreskrift som Konungen meddelat med stöd av 1 kap. 3 §, dömes till fängelse eller straffarbete i högst två år eller, om brottet är ringa, till dagsböter.

Överträder någon förbud eller föreskrift som Konungen meddelat med stöd av 1 kap. 3 §, dömes till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till dagsböter.

Överträdelse av — — — — — sex månader.

## 2 §.

Lämnar någon — — — — sex månader.

Framför någon luftfartyg, som är märkt med oriktig nationalitets- och registreringsbeteckning eller eljest saknar i denna lag eller med stöd därav föreskrivna märken, dömes till fängelse eller straffarbete i högst två år eller, om brottet är ringa, till dagsböter.

Framför någon luftfartyg, som är märkt med oriktig nationalitets- och registreringsbeteckning eller eljest saknar i denna lag eller med stöd därav föreskrivna märken, dömes till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till dagsböter.

## 6 §.

Den som vid förande av luftfartyg eller utövning av annan tjänst ombord eller vid utövning av tjänst som avses i 6 kap. 16 § varit så påverkad av starka drycker eller andra stimulerande eller bedövande ämnen som i 5 kap. 10 § sägs, dömes till fängelse eller straffarbete i högst två år eller, om brottet är ringa, till dagsböter, dock ej under tjugufem.

Den som vid förande av luftfartyg eller utövning av annan tjänst ombord eller vid utövning av tjänst som avses i 6 kap. 16 § varit så påverkad av starka drycker eller andra stimulerande eller bedövande ämnen som i 5 kap. 10 § sägs, dömes till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till dagsböter, dock ej under tjugufem.

## 12 §.

Till straff enligt denna lag må ej dömas för gärning, som är särskilt belagd med straff i *allmänna strafflagen*.

Till straff enligt denna lag må ej dömas för gärning, som är särskilt belagd med straff i *brottsbalken*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 50) Förslag

till

## Lag

## angående ändring i lagen den 5 juni 1959 (nr 254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge

Härigenom förordnas, att 2, 6 och 17 §§ lagen den 5 juni 1959 om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 2 §.

Svensk medborgare må utlämnas, allenast om han vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den stat till vilken utlämning begäres eller den gärning för vilken utlämning begäres motsvarar brott, *vara* enligt svensk lag *kan följa straffarbete* i mera än fyra år; om gärningen i sin helhet begåtts inom riket, må utlämning dock ej ske, med mindre gärningen innefattar medverkan till ett utom riket begånget brott eller utlämning sker jämväl för gärning, som förövats utom riket.

Svensk medborgare må utlämnas, allenast om han vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den stat till vilken utlämning begäres eller den gärning för vilken utlämning begäres motsvarar brott, *för vilket* enligt svensk lag *är stadgat fängelse* i mer än fyra år; om gärningen i sin helhet begåtts inom riket, må utlämning dock ej ske, med mindre gärningen innefattar medverkan till ett utom riket begånget brott eller utlämning sker jämväl för gärning, som förövats utom riket.

## 6 §.

Den som här i riket är åtalad för annat brott, *vara kan följa frihetsstraff* i två år eller *därutöver*, eller som enligt dom mot honom skall undergå *frihetsstraff* eller eljest omhändertagas på anstalt, må ej utlämnas så länge hindret består. Samma lag vare, om förundersökning inletts för brott som nyss nämnts.

Den som här i riket är åtalad för annat brott, *för vilket är stadgat fängelse* i två år eller *däröver*, eller som enligt dom mot honom skall undergå *fängelse* eller eljest omhändertagas på anstalt, må ej utlämnas så länge hindret består. Samma lag vare, om förundersökning inletts för brott som nyss nämnts.

Utän hinder ————— svensk myndighet.

## 17 §.

Den som är efterlyst för brott, vilket enligt denna lag kan föranleda utlämning, må, såframt *på* gärningen eller gärning av motsvarande beskaffenhet enligt svensk lag *kan följa frihetsstraff*, i avvaktan på begäran om

Den som är efterlyst för brott, vilket enligt denna lag kan föranleda utlämning, må, såframt *för* gärningen eller gärning av motsvarande beskaffenhet enligt svensk lag *är stadgat fängelse*, i avvaktan på begäran om

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

utlämning omedelbart anhållas eller utlämning omedelbart anhållas eller  
 åläggas reseförbud av polis- eller åläggas reseförbud av polis- eller  
 åklagarmyndighet enligt vad som i åklagarmyndighet enligt vad som i  
 allmänhet gäller om brottmål. Beslag allmänhet gäller om brottmål. Beslag  
 må ock i sådant fall äga rum. må ock i sådant fall äga rum.

Beslut om — — — — — ej föras.

Polis- eller åklagarmyndighet — — — — — omedelbart hävas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

### 51) Förslag

till

Lag

#### om ändrad lydelse av 81 och 82 §§ civilförsvarslagen den 22 april 1960 (nr 74)

Härigenom förordnas, att 81 och 82 §§ civilförsvarslagen den 22 april 1960 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

#### 81 §.

Med dagsböter eller fängelse eller, om omständigheterna äro synnerligen försvårande och brottet begåtts under högsta civilförsvarsberedskap, med straffarbete i högst två år straffes

Till dagsböter eller fängelse i högst ett år eller, om brottet begåtts under högsta civilförsvarsberedskap och är att anse som grovt, till fängelse i högst två år dömes

1. den som — — — — — enligt 78 §.

Har någon — — — — — egendomens värde.

#### 82 §.

Vad som inhämtats genom sådan upplysning eller sådant tillhandahållande av handlingar som avses i 47 § första stycket e), vid besiktning jämlikt 65 § eller vid sådan förfrågan, undersökning eller granskning som avses i 66 § må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det avsedda syftet. Bryter någon häremot, straffes med dagsböter eller fängelse.

Vad som inhämtats genom sådan upplysning eller sådant tillhandahållande av handlingar som avses i 47 § första stycket e), vid besiktning jämlikt 65 § eller vid sådan förfrågan, undersökning eller granskning som avses i 66 § må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det avsedda syftet. Bryter någon häremot, dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år.

Förseelse som — — — — — av målsäganden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 52) Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 3 och 11 §§ lagen den 30 juni 1960 (nr 408)  
om behörighet att utöva läkaryrket

Härigenom förordnas, att 3 och 11 §§ lagen den 30 juni 1960 om behörighet att utöva läkaryrket<sup>1</sup> skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 3 §.

Har legitimerad läkare genom dom, som vunnit laga kraft,

dömts till *frihetsstraff* eller avsatts eller suspenderats från tjänst som läkare för brott, som han förövat under utövning av läkaryrket,

dömts till *straffarbete* för annat brott eller

*fällts till ansvar* för medverkan till obehörig utövning av läkaryrket eller för medverkan till hälsofarligt kvacksalveri eller för medverkan till brott, som avses i 10 § lagen om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område, eller ock för obehörig utövning av tandläkaryrket eller medverkan därtill,

äger medicinalstyrelsen återkalla hans legitimation, om han genom brottet visat sig icke vara skickad att utöva läkaryrket.

Har legitimerad läkare genom dom, som vunnit laga kraft,

dömts till *fängelse* eller avsatts eller suspenderats från tjänst som läkare för brott, som han förövat under utövning av läkaryrket,

dömts till *fängelse i minst sex månader* för annat brott eller

*funnits skyldig till* medverkan till obehörig utövning av läkaryrket eller *till* medverkan till hälsofarligt kvacksalveri eller *till* medverkan till brott, som avses i 10 § lagen om förbud i vissa fall mot verksamhet på hälso- och sjukvårdens område, eller ock *till* obehörig utövning av tandläkaryrket eller medverkan därtill,

äger medicinalstyrelsen återkalla hans legitimation, om han genom brottet visat sig icke vara skickad att utöva läkaryrket.

## 11 §.

Utövar läkare, vars legitimation är återkallad eller vars behörighet att utöva läkaryrket eljest upphört, likväl läkaryrket mot ersättning eller åsidosätter läkare, som tillagts begränsad behörighet, under utövning av läkaryrket mot ersättning de föreskrifter i avseende å behörigheten som gälla för honom, *straffes* för obehörig utövning

Utövar läkare, vars legitimation är återkallad eller vars behörighet att utöva läkaryrket eljest upphört, likväl läkaryrket mot ersättning eller åsidosätter läkare, som tillagts begränsad behörighet, under utövning av läkaryrket mot ersättning de föreskrifter i avseende å behörigheten som gälla för honom, *dömes* för obehörig utövning

<sup>1</sup> Senaste lydelse av 3 § se SFS 1963: 252.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

av läkaryrket med dagsböter eller av läkaryrket till dagsböter eller fängelse.

fängelse i högst ett år.

Läkare, som — — — — — till dagsböter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965; 3 § i dess äldre lydelse skall dock tillämpas i fråga om den som dömts före denna lags ikraftträdande.

### 53) Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 3 och 8 §§ lagen den 30 juni 1960 (nr 418)  
om straff för varusmuggling

Härigenom förordnas, att 3 och 8 §§ lagen den 30 juni 1960 om straff för varusmuggling skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Är varusmuggling att anse som grov, skall dömas till straffarbete i högst två år eller fängelse.

Är varusmuggling att anse som grov, skall dömas till fängelse i högst två år.

Vid bedömande — — — — — farlig art.

8 §.

Lika med — — — — — försök därtill.

Hava flera medverkat till gärning, som enligt denna lag är belagd med svårare straff än böter, högst trehundra kronor, skall gälla vad i 3 kap. strafflagen är stadgat.

Hava flera medverkat till gärning, som enligt denna lag är belagd med svårare straff än böter, högst trehundra kronor, skall gälla vad i 23 kap. brottsbalken är stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 54) Förslag

till

## Förordning

angående ändring i förordningen den 26 maj 1961 (nr 180)  
om tillverkning av sprit och vin

Härigenom förordnas, att 7 § 1 mom. och 8 § 1 mom. samt 11 och 12 §§ förordningen den 26 maj 1961 om tillverkning av sprit och vin skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

## 7 §.

1 mom. Den som — — — — — — — — sex månader.  
Är brottet grovt, vare straffet fängelse eller straffarbete i högst två år. Är brottet grovt, dömes till fängelse i högst ett år eller, om brottet är framställt sprit.  
Vid bedömande — — — — — — — —

## 8 §.

1 mom. Förfogar tillverkare över tillverkad sprit på annat sätt än som är medgivet i denna förordning eller med stöd därav utfärdade föreskrifter, dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år. Är brottet grovt, vare straffet fängelse eller straffarbete i högst två år.  
1 mom. Förfogar tillverkare över tillverkad sprit på annat sätt än som är medgivet i denna förordning eller med stöd därav utfärdade föreskrifter, dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst två år.

## 11 §.

Hava flera medverkat till gärning, som i 7 och 8 §§ sägs, gäller vad i 3 kap. 4 och 5 §§ strafflagen är stadgat. Den, till vilken sprit avyttrats eller eljest anskaffats, vare dock ej förfallen till ansvar för annan medverkan än anstiftan.  
Hava flera medverkat till gärning, som i 7 och 8 §§ sägs, gäller vad i 23 kap. 4 och 5 §§ brottsbalken är stadgat. Den, till vilken sprit avyttrats eller eljest anskaffats, vare dock ej förfallen till ansvar för annan medverkan än anstiftan.

## 12 §.

Vad som med stöd av denna förordning inhämtats vid granskning av handelsböcker med tillhörande verifikation eller eljest vid tillsyn över tillverkning må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med kontrollen avsedda ändamålet. Bryter någon häremot, dömes till  
Vad som med stöd av denna förordning inhämtats vid granskning av handelsböcker med tillhörande verifikation eller eljest vid tillsyn över tillverkning må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med kontrollen avsedda ändamålet. Bryter någon häremot, dömes till

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

dagsböter eller fängelse i högst sex månader, där ej gärningen är belagd med straff i strafflagen.

dagsböter eller fängelse i högst sex månader, om ej för gärningen är stadgat straff i brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

### 55) Förslag

till

Lag

#### angående ändrad lydelse av 8 § lagen den 15 december 1961 (nr 655) om undanförelse och förstöring

Härigenom förordnas, att 8 § lagen den 15 december 1961 om undanförelse och förstöring skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

8 §.

Med dagsböter eller fängelse eller, om omständigheterna äro synnerligen försvårade, med straffarbete i högst två år straffes

Till dagsböter eller fängelse i högst ett år eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst två år dömes

1. den som — — — — — anmälningsskyldighet; samt

2. den som — — — — — lagrum uppställts.

Har någon — — — — — egendomens värde.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.

## 56) Förslag

till

**Lag**

**angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 27 april 1962 (nr 120)  
om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m. m.**

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 27 april 1962 om straff i vissa fall för oriktig ursprungsdeklaration m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

## 1 §.

Har någon i deklaration, certifikat eller annan handling, som hos myndighet inom eller utom riket eller hos auktoriserad handelskammare åberopas till bevis om varas ursprung eller försändning för ändamål som avses i konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen, uppsåtligen lämnat oriktig uppgift, ägnad att vid införsel av varan i annan stat än Sverige inom sammanslutningens område leda till frihet från tull eller annan motsvarande avgift eller till att för låg tull eller avgift uttages, dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år. Detsamma skall gälla om den som tillhandahållit den åberopade handlingen med vetskap om att den innehåller sådan oriktig uppgift. Är brott som nu sagts grovt, skall dömas till *straffarbete i högst två år eller fängelse*.

Har någon i deklaration, certifikat eller annan handling, som hos myndighet inom eller utom riket eller hos auktoriserad handelskammare åberopas till bevis om varas ursprung eller försändning för ändamål som avses i konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen, uppsåtligen lämnat oriktig uppgift, ägnad att vid införsel av varan i annan stat än Sverige inom sammanslutningens område leda till frihet från tull eller annan motsvarande avgift eller till att för låg tull eller avgift uttages, dömes till dagsböter eller fängelse i högst ett år. Detsamma skall gälla om den som tillhandahållit den åberopade handlingen med vetskap om att den innehåller sådan oriktig uppgift. Är brott som nu sagts grovt, skall dömas till *fängelse i högst två år*.

Begår någon — — — — — till dagsböter.

Är brott — — — — — straff dömas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1965.



## Inledning

För ikraftträdandet av den av Kungl. Maj:t och riksdagen antagna brottsbalken, vilken utfärdats den 21 december 1962 (SFS 700), krävs förordnande av Kungl. Maj:t med riksdagen. Såsom framhölls under riksdagsbehandlingen av balken måste innan förordnande meddelas följdförfattningar till balken utarbetas. Likaså måste givetvis beaktas de problem som sammanhänger med själva övergången från gammal till ny lag.

Förslag i nämnda avseenden var fogade vid straffrättskommitténs förslag till brottsbalk (SOU 1953: 14) och strafflagberedningens betänkande om enhetligt frihetsstraff (SOU 1953: 17). Strafflagberedningen framlade även förslag, dock ej fullständiga, till följdändringar i betänkandet Skyddslag (SOU 1956: 55). I straffrättskommitténs betänkande upptogs också förslag till lag om folkmord. Förslagen har i dessa delar remissbehandlats i samband med kommittéernas huvudförslag (se prop. 1962: 10).

I särskilda framställningar har berörts frågor, vilka har anknytning till lagstiftning som bör ändras i anledning av brottsbalken. Sålunda har riksdagens justitieombudsman i skrivelse den 31 oktober 1947 upptagit spörsmål angående åstadkommande av enhetligt förfarande vid bötesindrivning, då influtet belopp icke förslår till fulla gäldandet av samtliga den bötfällda genom flera domar ådömda böter. Socialstyrelsen har i skrivelse den 5 januari 1962 föreslagit vissa ändringar i bötesverkställighetslagen. Vidare har riksåklagarämbetet i skrivelse den 5 april 1961 ifrågasatt en förenkling av reglerna om åtalsprövning enligt lagen om nykterhetsvård. Framställningarna har remissbehandlats.

Efter ytterligare beredning har inom justitiedepartementet upprättats förslag till promulgationslag och åtskilliga andra lagar med följdändringar till brottsbalken.

Såsom förutsattes under riksdagsbehandlingen av brottsbalken har man vid utarbetandet av förslagen utgått från att balken skall träda i kraft den 1 januari 1965. Utöver de förslag som nu föreligger krävs emellertid viss ytterligare följdlagstiftning, innan balken träder i kraft, bl. a. lagstiftning om personundersökning och sinnesundersökning samt om behandling i fångvårdsanstalt. Ändringar påkallas även i de nyligen av riksdagen antagna lagarna om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m. och om allmänt kriminalregister. Härutöver erfordras ändringar i tryckfrihetsförordningen. Förslag till erforderlig lagstiftning i dessa delar kommer att framläggas i en senare etapp.

I vad angår den nu förevarande propositionens huvudsakliga innehåll får utskottet hänvisa till en kort redogörelse i början av utskottets yttrande nedan. Under rubriken »Särskilda inskränkningar i åtalsplikten beträffande unga lagöverträdare» lämnas i det närmast följande en redogörelse för propositionens innehåll i vad rör de frågor, som föranlett de i ärendet väckta motionerna. Jämväl motionernas innehåll återgives där utförligt.

Beträffande motiveringen till de framlagda lagförslagen får utskottet i övrigt hänvisa till propositionen.

### Särskilda inskränkningar i åtalsplikten beträffande unga lagöverträdare

Vissa bestämmelser m. m.

I brottsbalken återfinnes en rad särregler beträffande underåriga lagöverträdare. Särskilda bestämmelser eller undantag från eljest tillämpliga regler gäller sålunda beträffande personer, som fyllt 15 år men ej 18, 21 eller 23 år. Brottsbalkens regler angående underåriga lagöverträdare ersätter ej blott strafflagens motsvarande regler utan även lagen den 30 december 1952 med vissa bestämmelser om påföljd för brott av underårig.

För unga lagöverträdare upptages som påföljd överlämnande till vård enligt barnavårdslagen. För 15—17-åringar gäller enligt balken vidare följande specialregler. Dessa unga får ej annat än då synnerliga skäl föreligger dömas till fängelse (26: 4 första stycket). För brott, som någon begått före 18 års ålder, får ej dömas till livstids fängelse (26: 4 tredje stycket) och sådant brott får ej heller läggas till grund för straffhöjning vid återfall (26: 3 andra stycket), detta även om gärningsmannen vid domfällandet nått 18 års ålder. Vidare är förutsättningarna för nedsättning av straff för sådant brott under straffskalans minimum icke så stränga som eljest (33: 4). Beträffande ådömande av skyddstillsyn och ungdomsfängelse gäller vissa begränsningar, då den tilltalade ej fyllt 18 år vid tiden för domen. För tillämpning av skyddstillsyn förutsättes att påföljden befinnes lämpligare än vård enligt barnavårdslagen; ungdomsfängelse får ådömas endast om påföljden är uppenbart lämpligare än annan påföljd (28: 1 andra stycket, 29: 1 andra stycket). I skyddstillsyn kan ej behandling i anstalt ingå (28: 3 första stycket, 28: 9 andra stycket).

För 18—20-åringar gäller också vissa särbestämmelser i brottsbalken. Fängelse må ådömas allenast när frihetsberövande är påkallat främst av hänsyn till allmän laglydnad eller när fängelse eljest finnes lämpligare än annan påföljd (26: 4 andra stycket). Ådömande av ungdomsfängelse ifrågakommer i första hand beträffande dem som vid tiden för domen tillhör denna åldersgrupp (29: 1 första stycket). En särregel är tillämplig såväl beträffande denna åldersgrupp som beträffande 21—22-åringar, nämligen den som ger rätten befogenhet att besluta, att i dom å skyddstillsyn meddelat förordnande om anstaltsbehandling skall gå i verkställighet omedelbart (28: 3 andra stycket). Liksom 15—17-åringar kan 21—22-åringar dömas till ungdomsfängelse, om sådan påföljd finnes uppenbart lämpligare än annan påföljd (29: 1 andra stycket).

Lagen den 19 maj 1944 om eftergift av åtal mot vissa underåriga ansluter sig till de allmänna föreskrifterna om åtalseftergift i 20 kap. 7 § rättegångs-

balken. Denna lag gäller endast brott, som kan följas av svårare straff än böter (1 §). Enligt lagen kan för brott, som begåtts av den som vid tiden för brottet ej fyllt 18 år, åtal eftergivnas, om antingen brottet är ringa och uppenbarligen skett av okynne eller förhastande eller också den underårige 1) omhändertages för samhällsvård enligt 29 § barnavårdslagen, eller 2) blir föremål för annan därmed jämförlig åtgärd, eller 3) utan sådan åtgärd erhåller särskild tillsyn eller lämplig sysselsättning. Gemensamt för 1)—3) gäller, att den sålunda vidtagna åtgärden med skäl skall kunna antagas vara den lämpligaste för den underåriges tillrättaförande. Eftergift enligt denna lag kan över huvud icke ske, om det med hänsyn till den allmänna laglydnaden eller eljest ur allmän synpunkt finnes påkallat, att åtal väckes (2 §).

Fråga om åtalseftergift skall handläggas med största skyndsamhet. Efterges ej åtalet, skall det väckas utan dröjsmål (3 §). Prövningen ankommer i princip på statsåklagare men har i viss utsträckning överförs till distriktsåklagarna.

Om skälig anledning föreligger att åtalet bör eftergivnas, skall åklagaren, innan han fattar beslut i ärendet, inhämta yttrande av barnavårdsnämnden i den kommun, där den underårige vistas. Yttrandet skall avges med största skyndsamhet och ge upplysning, huruvida nämnden vidtagit eller kommer att vidtaga åtgärd beträffande den underårige samt huruvida enligt nämndens mening sådan åtgärd kan anses vara tillfyllest för hans tillrättaförande. Om åklagaren begär det eller nämnden finner det erforderligt, skall yttrandet också innefatta redogörelse för den underåriges personliga utveckling och för hans vandel och levnadsomständigheter i övrigt. Är brottet ringa, får åklagaren efterge åtalet utan att nämndens yttrande inhämtats (4 §). En förutsättning för åtalseftergift i de fall, då brottet medfört skada av någon betydelse, är att åklagaren såvitt möjligt berett målsäganden tillfälle att yttra sig (5 §).

När beslut om åtalseftergift enligt 1944 års lag meddelats, skall det på lämpligt sätt delges den underårige. Barnavårdsnämnd, som förutsättes vidtaga åtgärd, skall underrättas om beslutet (6 §). Meddelad eftergift kan återkallas, om skäl därtill föreligger ur allmän synpunkt (7 §).

Lagen erinrar slutligen (8 §) om de ytterligare regler om åtalseftergift, som finns beträffande dem som dömts till ungdomsfängelse (19 § lagen den 15 juni 1935 om ungdomsfängelse) eller som för samhällsvård inskrivits vid ungdomsvårdsskola (69 § barnavårdslagen den 29 april 1960) eller som intagits å allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare (57 § lagen den 27 juli 1954 om nykterhelsvård).

I *strafflagberedningens* betänkande Skyddslag (SOU 1956:55) föreslogs en betydande omläggning av reglerna om åtal beträffande brott som förövats av lagöverträdare i åldern 15—17 år. Enligt förslaget skall allmänt åtal få väckas allenast om åklagaren finner, att handläggning vid domstol erfordras för utredning om brottet, att den unge bör dömas till böter eller att med hänsyn till brottets grova beskaffenhet eller eljest särskild anled-

ning föreligger att draga saken under domstols prövning. Förslaget och yttrandena däröver har redovisats i prop. 1962: 10 del C s. 63 ff.

I olika sammanhang har inkommit framställningar med avseende å behandlingen av unga lagöverträdare. Ordförandena i och chefstjänstemännen hos barnavårdsnämnderna i *Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Helsingborg, Örebro* och *Gävle* har i anslutning till överläggningar i november 1961 angående aktuella barnavårdsfrågor framfört vissa synpunkter på frågan om kompetensfördelningen mellan å ena sidan åklagare och domstolar och å andra sidan barnavårdsnämnder. Därvid framhölls, att en grundläggande utvecklingslinje i det kriminalpolitiska reformarbetet i Sverige under de senaste decennierna varit att överföra ansvaret för de yngsta lagöverträdarna — i den mån kriminalitetsyttringarna varit av allvarligare natur — från kriminalvården till den sociala barna- och ungdomsvården. Tillkomsten av 1944 års åtalseftergiftslag betecknades som ett betydelsefullt steg i denna riktning. Denna lag har som given förutsättning, att fråga om åtgärd enligt barnavårdslagen självständigt och utan obehöriga bihänsyn skall prövas och avgöras av barnavårdsnämnd i enlighet med lag och praxis. Gränsen mellan barnavårdsnämndernas och de judiciella organens kompetens säges dock i praktiken ha visat sig oklar och ha förorsakat konfliktsituationer. Att domstolarna enligt brottsbalken skall äga överlämna unga lagöverträdare ej blott till omhändertagande för samhällsvård utan till behandling över huvud taget enligt barnavårdslagen har antagits innebära ökade risker för konflikter. En lösning av frågan om kompetensfördelningen bör utgå från att de berörda organen skall kunna handla självständigt inom sina områden.

I skrivelse, som överlämnats den 5 april 1963, har *Svenska socialvårdsförbundet* och *barnavårdsnämnderna i Stockholm och Göteborg* tagit upp lagstiftningen om åtalseftergift till behandling. Det göres gällande, att under de senaste fyra åren betydande förändringar ägt rum med avseende å den kriminalpolitiska behandlingen av de yngsta lagöverträdarna. Åtalseftergifterna anges ha, relativt sett, minskat, medan fall av villkorlig dom, bötesstraff, överlämnande till samhällsvård och frihetsstraff ökat. I skrivelsen framhålles, att varsamhet bör iakttagas i fråga om skärpningar av reaktionsformerna i synnerhet beträffande åldersgrupperna närmast över den nuvarande straffmyndighetsåldern. Gränsen mellan domstolars och barnavårdande myndigheters kompetensområden har stundom visat sig oklar. Mellan åklagare och barnavårdsnämnd kan uppkomma en motsatsställning, eftersom de ju har att bedöma ärenden angående unga lagöverträdare från skilda utgångspunkter, nämligen å ena sidan hänsyn till den allmänna laglydnaden och å andra sidan frågan om vilka åtgärder som i det enskilda fallet är erforderliga och de bästa för den unge och hans utveckling. I skrivelsen anföres vidare:

När strafflagberedningen utformade förslaget till 1944 års lag om åtalseftergift anförde den att syftet med det nya rättsinstitutet skulle vara att

förhindra de skadliga effekterna av själva lagförandet. Även om departementschefen i propositionen uttalade sig mera återhållsamt på den punkten, torde strafflagberedningens synpunkt varit en viktig motivering för lagen om åtalseftergift. Ett vidare beaktande av denna synpunkt är enligt uppfattningen bland den sociala barnvårdens representanter liksom på barnpsykiaterhåll påkallat, i synnerhet beträffande 15—16-åringarna. Frånsett den ogynnsamma verkan själva rättegångsförfarandet kan ha på de unga, kan det också ifrågasättas, om inte ungdomarnas respekt för domstolarna avtrubbas, om de blir föremål för domstolsförhandling i alltför stor utsträckning, vanligen utan att andra reaktioner än villkorlig dom eller böter följer. Ur barnavårdssynpunkt är det i regel önskvärt att lagföring av unga lagöverträdare undviks, om man frånser enklare polisiära förseelser, där strafföreläggande kommer i fråga. En inskränkning av allmän åklagares rätt att väcka åtal för gärning, som någon begått i åldern 15—17 år, framstår därför som angelägen.

Med hänsyn till den såsom oroande betecknade förskjutningen av valet av behandlingsåtgärder för kriminell ungdom, som enligt skrivelsen inträtt under de senaste fyra åren, och med hänsyn till de allmänna uttalanden om den sociala barn- och ungdomsvårdens ansvar för lagöverträdare i nämnda åldrar, som gjorts i riksdagen i samband med behandlingen av förslaget till brottsbalk, syntes det kunna ifrågasättas, om ej frågan om inskränkning i allmän åklagares åtalsrätt borde bli föremål för förnyad prövning i samband med tillkomsten av ny lag angående eftergivande av åtal. I skrivelsen erinrades om de förslag som strafflagberedningen framlagt i betänkandet Skyddslag.

### Propositionen

I propositionen har såvitt gäller rättegångsbalken föreslagits vissa ändringar, som utöver rena följdändringar avser de nuvarande åtalsreglerna i 20 kap. 6 och 7 §§. De vidgade möjligheter, som åklagare sålunda föreslås erhålla att besluta att icke tala å brott, berör också användningen av åtalseftergifter eller däremot svarande åtgärder beträffande underåriga lagöverträdare. Även den ändring av påföljdssystemet för unga lagöverträdare som brottsbalken medför har ansetts utgöra anledning att till förnyad behandling upptaga de regler, som för närvarande har sin plats i 1944 års åtalseftergiftslag.

Ifrågavarande bestämmelser har upptagits i 1—6 §§ förslaget till lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.

Vid lagrådsremissen anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Kling*, bl. a. följande.

I det föregående har vid redogörelsen för ändringar i rättegångsbalken redovisats de förslag till utformning av åtalsreglerna som föranledes av brottsbalken. De särskilda reglerna om eftergift av åtal mot vissa underåriga har emellertid därvid lämnats åsido. De har i gällande rätt väsentligen en annan karaktär än rättegångsbalkens regler om åtalseftergift. Sålunda har de tillkommit av övervägande kriminalpolitiska skäl och hänför sig närmast till

regelsystemet för de olika reaktionsformerna mot brott. Med de utvidgningar av möjligheterna för åklagare att besluta att ej tala å brott, som nu föreslås genomförda i rättegångsbalken, minskas i någon mån denna skillnad mellan åtalsregler inom och utom rättegångsbalken. Särskilda åtalsregler är emellertid alltså erforderliga när det gäller de yngsta lagöverträdarna.

Mitt ståndpunktstagande till det förslag till sådana regler som strafflagberedningen framlagt har jag redovisat vid lagrådsremissen av brottsbalken år 1960 (prop. 1962: 10 del C s. 89 f). Med utgångspunkt från det påföljdsystem för de unga lagöverträdarna som då föreslogs fann jag, att förutsättningarna för att åklagare skall kunna underlåta åtal borde nära överensstämma med dem som gäller enligt 1944 års lag om eftergift av åtal mot vissa underåriga.

När det gäller att utforma ifrågavarande åtalsregler måste i nuvarande läge utgångspunkten vara det påföljdssystem för de yngsta lagöverträdarna som fastställts genom brottsbalken. Huvudprincipen i brottsbalken är, att ansvaret för att lagöverträdare i åldern 15—17 år beredes erforderlig vård lägges på den sociala barna- och ungdomsvården. Detta framgår av de förutsättningar och begränsningar som balken uppställer för tillämpningen av de olika påföljderna. Det tämligen vida register för val av påföljd som brottsbalken erbjuder gör det emellertid tydligt, att valet ytterst måste läggas på de judiciella organen.

Den fråga som det nu gäller att avgöra är i vilken utsträckning valet av påföljd skall hänskjutas till domstol och alltså i vilka fall påföljdsfrågan får avgöras genom åklagares beslut att ej väcka åtal.

En av de huvudgrunder på vilka den nuvarande åtalseftergiftslagen vilar torde kunna uttryckas så, att åtal bör kunna underlåtas om man härigenom åstadkommer lika goda eller bättre behandlingsåtgärder än om åtal väckts. Denna tankegång torde alltså få vara grundläggande för förevarande lagstiftning. Med den framskjutna plats överlämnande till vård enligt barnavårdslagen intar i brottsbalkens påföljdssystem leder principen till att området för underlåtenhet att åtala vidgas. Det blir i ett betydande antal fall icke nödvändigt att väcka åtal med hänsyn till påföljdsfrågan, därför att det av lagstiftningen förutsatta ingripandet mot lagöverträdaren ändå kommer till stånd.

Från barnavårdshåll har framförts tanken att åtal mot unga lagöverträdare bör underlåtas även av det skälet, att rättegångsförfarandet inför domstol kan ha ogynnsam verkan på de unga. Synpunkten har berörts i det föregående vid redogörelsen för förslaget att i 20 kap. 7 § rättegångsbalken ge vidgade möjligheter att underlåta åtal även för grova brott. Anledning att åberopa förevarande skäl för att ej väcka åtal kan naturligen förekomma oftare när det gäller de yngsta lagöverträdarna än när det gäller äldre. Jag kan emellertid ej finna det befogat att generellt uttala, att åtal bör undvikas av detta skäl. Det bör i detta sammanhang framhållas, att särskilda regler föreslås för domstolens handläggning av mål mot unga lagöverträdare.

Åklagarens avgörande av om åtal skall väckas kommer med det sagda att i väsentlig mån bero på hans bedömning av påföljdsfrågan. Är åklagaren osäker huruvida lämpligt ingripande kan komma till stånd utan åtal, torde han böra hänskjuta avgörandet till domstols prövning.

I de skrivelser som inledningsvis berörts har uttalats farhågor för att kompetenskonflikter kan uppkomma genom att åklagaren har att pröva om barnavårdsorganens åtgärder utgör lämplig påföljd för brottet. Jag vill härtill anföra, att barnavårdsnämnden vid bedömande av vilka åtgärder nämnden skall vidtaga har att utgå från barnavårdslagens bestämmelser, och även om givetvis ett utbyte av åsikter mellan nämnden och åklagaren bör ske skall nämndens ställningstagande icke dikteras av åklagaren. Om åklagaren vid sin bedömning — som skall ske mot bakgrunden av brottsbalkens påföljdssystem — känner sig tveksam huruvida icke annan påföljd än vård enligt barnavårdslagen bör väljas, torde icke barnavårdsnämnden härigenom böra känna sig försatt i en situation som tvingar nämnden att tillgripa åtgärder som den icke i och för sig anser motiverade. Följden av åklagarens tvekan blir ju omedelbart endast att frågan om påföljden hänskjutes till domstols avgörande. Det bör emellertid framhållas, att den nya barnavårdslagen kräver att barnavårdsnämnderna verkligen ingriper med tillrättaförande åtgärder mot den som begått brottslig gärning, när sådana är påkallade.

Brottsbalkens påföljdssystem innebär, som redan nämnts, att domstolens prövning ofta kommer att leda till beslut om överlämnande till vård enligt barnavårdslagen. Under förarbetena till brottsbalken har övervägts, vilka synpunkter som skall ligga till grund för domstolens avgörande och vilka upplysningar om barnavårdsorganens åtgärder som domstolen behöver för sitt ställningstagande, och ramen för domstolens val av påföljd har genom balken slagits fast. Att åklagaren genom åtal har möjlighet att hänskjuta påföljdsfrågan till domstolens avgörande synes i detta läge icke i och för sig vara anledning till att risken för kompetenskonflikter mellan de socialvårdande och de judiciella organen ökar. Utformningen av brottsbalkens påföljdssystem torde snarare vara ägnad att minska denna risk genom att domstolarna i så stor utsträckning får möjlighet att helt överlämna åt barnavårdsnämnden att besluta om samhällsåtgärdernas innebörd. Jag vill i detta sammanhang också framhålla, att de skiftningar som förekommit i åklagarmyndigheters, barnavårdsorgan och domstolars praxis icke får tilläggas alltför stor betydelse. Under arbetet med brottsbalken har jag givit uttryck åt uppfattningen, att de problem som kan uppkomma skall kunna lösas utan alltför stora svårigheter (prop. 1962: 10 del C s. 594). Det är fortfarande min övertygelse, att förutsättningar för ett fruktbarande samarbete mellan de skilda organen föreligger. Med hänsyn till den utveckling mot större och bättre rustade lokala enheter, som äger rum både inom domstolsväsendet och på det kommunala området, torde situationen i dag närmast vara mera gynnsam än då förslaget till brottsbalk lades fram.

Vad beträffar de åtalsregler, som nu återfinnes i 1944 års lag, torde ingen invändning kunna riktas mot att, när fråga är om ringa brott som uppenbarligen skett av okynne eller förhastande, möjlighet gives att underlåta åtal, även om något ingripande med barnavårdande åtgärder icke sker. Kravet, att brottet skall vara ringa, kan emellertid möjligen misstolkas därhän, att åtal icke skulle kunna underlåtas i de fall, då särskilt straff finnes stadgat för ringa brott, och den aktuella gärningen enligt lag och praxis ej är hänförlig till ringa brott i denna bemärkelse. Men även eljest torde detta krav begränsa tillämpningsområdet alltför mycket. I fall när det uppenbarligen är fråga om gärning som är en tillfällighet och tillräcklig varning för den unge erhålles genom polis- och åklagarmyndighetens ingripande, torde möjlighet böra finnas att underlåta åtal även för brott som ej i och för sig kan sägas vara ringa. Det bör, för att taga ett konkret exempel, ej vara utslutet att åklagaren med stöd av denna regel kan besluta att icke åtala ett av okynne eller förhastande begånget tillgreppsbrott, även om detta skulle vara att anse som stöld och ej som snatteri. Som förutsättning för att åtal ej skall väckas torde därför ej böra uppställas att brottet är ringa. Tillämpningsutrymmet för regeln begränsas alltid av föreskriften, att åtal skall väckas, om det finnes påkallat ur allmän synpunkt.

I andra fall än då fråga är om brott, som uppenbarligen begåtts av okynne eller förhastande och som ej ur allmän synpunkt bör bli föremål för domstolsbehandling, bör åtal få underlåtas endast under förutsättning, att någon form av uppfostringsåtgärder vidtages. Åtgärderna skall vara lämpliga för den unge lagöverträdarens tillrättaförande. Det är ej i och för sig nödvändigt, att det skall vara fråga om åtgärder av barnavårdsorgan. Också då åklagaren med säkerhet kan räkna med att enskild fostrare vidtager åtgärder, som förefaller ändamålsenliga för den unges tillrättaförande och godtagbara ur allmän synpunkt, bör åklagaren kunna besluta att ej åtala brottet. Är åklagaren tveksam i något av de angivna hänseendena, bör han genom att väcka åtal överlåta ställningstagandet åt domstol.

Störst praktisk betydelse har emellertid naturligt nog de åtgärder, som det ankommer på barnavårdens organ att vidtaga. Härvid bör uppmärksammas, att enligt brottsbalken icke endast anstaltsbehandling inom kriminalvården utan också vård i frihet i form av skyddstillsyn i princip bör stå tillbaka för vård enligt barnavårdslagen. Anledning torde därför i allmänhet finnas att ej väcka åtal, då den unge omhändertages för placering i ungdomsvårdsskola eller eljest för samhällsvård enligt barnavårdslagen, och ofta även då han ställes under övervakning jämlikt 26 § barnavårdslagen. Här kan emellertid stundom önskvärdheten av att bötesstraff ådömes jämte överlämnande till vård enligt barnavårdslagen vara skäl till att åtal väckes.

För samtliga fall bör gälla, att åtal skall väckas, om det finnes påkallat ur allmän synpunkt. En särskild hänvisning till den allmänna laglydnaden är knappast nödvändig — redan gällande lags text ger vid handen, att i detta uttryck ej rymmes annat eller mera än som ligger i att åklagaren skall taga ställning till huruvida åtal är påkallat ur allmän synpunkt. Väl kan



invändas, att också sistnämnda uttryck kan ge upphov till tolkningssvårigheter. Jag har närmare behandlat detta uttrycks innebörd under arbetet med brottsbalken (prop. 1962: 10 del C s. 153). Här blir det åklagarnas sak att genom en förnuftig tillämpning giva regeln ett sakligt tillfredsställande innehåll. Såsom berörts i det föregående vid 20 kap. 7 § rättegångsbalken kan det vara anledning att med hänsyn till brottets art saken handlägges inför domstol, även om det i och för sig ej är påkallat för avgörandet av påföljdsfrågan. Givet är att åtal kan böra väckas med hänsyn till utredningen om brottet. Jag är ej benägen att genom ytterligare uttalanden söka binda regelns tillämpning men utgår från att man genom inbördes överläggningar mellan de för tillämpningen ansvariga strävar efter att skapa så fasta riktlinjer för den konkreta bedömningen av åtalsfrågorna, att denna form av rättskipning ej framstår som godtycklig. Sådana överläggningar bör för övrigt ej vara en intern åklagarangelägenhet. Det frivilliga och av författningsföreskrifter obundna samråd, som på flera håll i landet uppstått och utvecklats, är otvivelaktigt ägnat att minska de spänningar mellan olika rätts- och socialvårdande organ, som understundom kommit till uttryck. I detta sammanhang må också erinras om Kungl. Maj:ts cirkulär den 13 november 1959 till samtliga socialnämnder, barnavårdsnämnder, nykterhetsnämnder, arbetsförmedlingsorgan, socialvårdskonsulenter och skyddskonsulenter angående samarbete med polisen i brottsförebyggande syfte (nr 492). Däri nämnda överläggningar torde med fördel kunna utsträckas att avse också åtalsfrågor, varvid givetvis åklagare bör delta.

Vad nu anförts ligger till grund för avfattningen av 1 § i den föreslagna nya lagen. I överensstämmelse med den terminologi, som föreslås komma till användning i 20 kap. rättegångsbalken, har i stället för »åtalseftergift» använts uttrycket »beslut att ej tala å brottet».

Jag har ansett lämpligt att markera att de föreslagna reglerna är subsidiära i förhållande till 20 kap. 7 § rättegångsbalken. Begränsningen till brott, varå kan följa svårare straff än böter, torde kunna utgå. Ej heller begränsningen till åtal, som skolat väckas vid allmän underrätt, har förefallit nödvändig att bibehålla. I den mån undantag bör göras för åtal, som skall väckas vid speciella domstolar, torde detta få anges i de för dessas verksamhet gällande lagarna. Åtal mot 15—17-åringar vid överrätt såsom första instans förekommer i praktiken ej.

Föreskrifter om vilken åklagare som jämlikt den föreslagna lagen skall fatta beslut att ej väcka åtal torde få meddelas i instruktionsväg. Detta överensstämmer med vad som för motsvarande fall föreslagits vid behandlingen av följdändringarna i rättegångsbalken. Det är uppenbart, att den prövning, varom här är fråga, måste verkställas av en kvalificerad åklagare. För närvarande är jag dock ej beredd att taga närmare ställning till frågan, hur kompetenskraven bör utformas.

Den föreslagna 2 § motsvarar i övrigt 3 § i 1944 års lag. Jag vill särskilt understryka kravet på skyndsamhet vid behandlingen av dessa ärenden. Eftersom det i stor utsträckning blir fråga om att vidtaga barnavårdande åt-

gärder, är det angeläget, att sådana åtgärder ej kommer att dröja mer än som är oundgängligen nödvändigt.

I den föreslagna 3 §, som motsvaras av 4 § i 1944 års lag, föreslås icke annan ändring i förhållande till vad som nu gäller, än att barnavårdsnämndens yttrande skall avse åtgärd som nämnden vidtagit eller *avser* att vidtaga samt frågan, huruvida sådan åtgärd kan anses vara *lämpligast*. Detta torde icke innebära större sakliga förändringar. Det är nämligen uppenbart, att nämnden icke i förväg kan helt binda sig beträffande den åtgärd som kommer att vidtagas. Som jag uttalat i annat sammanhang (prop. 1962: 10 del C s. 595) måste emellertid givetvis nämnden om icke omständigheterna förändras vara verksam för att sådana åtgärder vidtages som den har uttalat sig för i sitt yttrande. Det synes icke vara lämpligt att kräva ett uttalande av nämnden, huruvida nämndens åtgärder är tillfyllest för den unges tillrättaförande. Av nämndens yttrande bör framgå, om de åtgärder nämnden kan vidtaga är de lämpligaste eller om andra åtgärder bör komma i fråga.

Det må framhållas att det enligt lagtexten i gällande och föreslagen lydelse ej är erforderligt, att åklagaren inhämtar yttrande från barnavårdsnämnd i de fall, då det redan från början är uppenbart, att åtal är påkallat ur allmän synpunkt. Ej heller har åklagaren anledning att begära barnavårdsnämndens yttrande, då han bedömer bevisningen såsom så svag, att åtal ej bör väckas. Kan fråga uppkomma att ådöma yngre lagöverträdare fängelse bör däremot, såsom första lagutskottet framhållit vid behandlingen av förslaget till brottsbalk (utl. 1962: 42 s. 72), barnavårdsnämnd alltid beredas tillfälle att avgiva yttrande.

Att i lagtexten precisera den tid, inom vilken barnavårdsnämnd bör avgiva sitt yttrande, har ej ansetts praktiskt görligt. Riksåklagarämbetet och socialstyrelsen har förordat en remisstid av 14 dagar; uppenbart är att denna tid icke utan tvingande skäl bör överskridas. Om barnavårdsnämnden — vilket är önskvärt — får kännedom om ärendet genom åklagaren eller polisen redan på förundersökningsstadiet, kan utredning igångsättas och eventuellt ärendet hos nämnden avgöras utan avbidan på framställning om yttrande jämlikt denna lag.

I sista stycket av den föreslagna 3 § talas om ringa brott. Även om 1 § vidgar ramen för åklagarens möjligheter att besluta att ej väcka åtal utan att tillrättaförande åtgärder vidtages, torde böra krävas att barnavårdsnämndens yttrande inhämtas före avgörandet, när fråga är om allvarigare brott.

På hemställan av *lagrådet* fick vid propositionens slutliga utformning en i det remitterade förslaget upptagen bestämmelse om målsägandes hörande i vissa fall utgå. Däremot godtogs icke lagrådets förslag dels att beteckningen »åtalseftergift» skulle bibehållas dels att — för att tydligare utmärka karaktären av fall av åtalseftergift enligt 1 § senare ledet — lagtexten skulle

jämkas därhän, att eftergift må ske om brottet är av lindrigare art och det uppenbarligen skett av okynne eller förhastande.

### Motionerna

I de i ärendet väckta motionerna hemställes »att riksdagen vid antagande av Kungl. Maj:ts förslag till Lag med vissa bestämmelser om förfarandet beträffande underåriga lagöverträdare såsom motivering till dess § 1 måtte förklara

att de yngsta lagöverträdarna i princip skall omhändertagas inom ramen för den sociala barna- och ungdomsvården,

att lagen i enlighet med denna princip skall givas en generös tillämpning, att denna generösa tillämpning skall kunna medföra, att i huvuddelen av antalet fall beslut att ej tala å brottet skall kunna fattas,

att en befarad ogynnsam inverkan på den unge av rättegångsförfarandet skall kunna utgöra skäl för att ej tala å brottet samt

att barnavårdsnämnden vid sitt avgörande av ärenden enligt lagen endast har att ta ställning till vad som ur nämndens synpunkt kan anses vara lämpligast för den unges anpassning till samhällets krav».

Till stöd för denna hemställan anför motionärerna följande.

I propositionen har framlagts förslag till lag med vissa bestämmelser om förfarandet beträffande underåriga lagöverträdare. Innehållet av den föreslagna lagen överensstämmer med undantag av vissa mindre viktiga detaljer med nu gällande lagstiftning om åtalseftergift. Kungl. Maj:t har alltså helt frångått de förslag, som framlagts i strafflagberedningens betänkande Skyddslag, där det föreslogs en betydande omläggning av reglerna om åtal beträffande brott, som förövats av personer i åldern 15—17 år.

Efter införandet av 1944 års lag om åtalseftergift har huvudlinjen i det kriminalpolitiska reformarbetet i Sverige varit att överföra ansvaret för de yngsta lagöverträdarna från kriminalvården till den sociala barna- och ungdomsvården. Ett uttryck för denna kriminalpolitiska linje var även lagen den 30 december 1952 med vissa bestämmelser om påföljd för brott av underårig. Ett visst avsteg från denna linje gjordes dock av statsmakterna vid antagandet av brottsbalken år 1962, då man på vissa icke oväsentliga punkter avvek från strafflagberedningens förslag.

Med början 1959 och sedan riksåklagaren den 24 februari 1959 i saken utfärdade en cirkulärskrivelse till rikets åklagare synes i den praktiska tillämpningen ett allt större antal ungdomar ha kommit i kontakt med domstolarna beroende på den allt större restriktiviteten i fråga om utnyttjandet av åtalseftergifter.

Det är kanske förklarligt, att viss restriktivitet tillämpades i slutet av 1950-talet grundad på barnavårdsnämndernas svårigheter att erhålla plats för ungdomar på ungdomsvårdsskolor. Situationen på detta område har emellertid förbättrats, och den fortsatta restriktiviteten kan icke ha denna förklaring utan synes vara uttryck för en medveten strävan från åklagarnas sida att underlåta att ge åtalseftergift.

En utredning av docenten Knut Sveri visar att beträffande straffregisterbrott bland 15—17-åringarna år 1955—1957 meddelades åtalseftergift för ca 91 procent, medan år 1961 motsvarande procenttal var 66. En följd av detta är också att antalet ungdomar som erhållit villkorlig dom och anstånd med straffets ådömande ökat betydligt. Enligt en uppgift skulle för närvarande endast ca 50 procent av straffregisterfallen bland 15—17-åringarna erhålla åtalseftergift. Denna utveckling framstår för oss såsom synnerligen beklaglig, eftersom ett stort antal ungdomar dras inför domstol och därigenom förmodigen tar större eller mindre allvarlig skada av detta. Detta framhålls även av Socialmedicinska barnavårdsdelegationen inom Svenska socialvårdsförbundet i en skrift till statsrådet och chefen för justitiedepartementet av den 30 december 1963.

För ungdomar av viss annan läggning kan deltagande i en rättegång vid så unga år få en annan verkan. Man träffar ibland på ungdomar, som anser det vara synnerligen »tufft» att få uppträda inför rätta, spela en roll, bli omskrivna i tidningarna etc. Det framstår som tämligen klart, att en dylik inverkan heller inte är önskvärd och i varje fall icke är ägnad att tillrättaföra vederbörande. Risk förefinnes även för att den unge fixeras i sin roll som ungdomsbrottsling, som dokumenterats genom rättegången. En handläggning inför barnavårdsnämnd väcker inte den uppmärksamhet som det här är fråga om och torde knappast vara till skada för vederbörande.

Liknande betänkligheter mot nu gällande ordning har även i skrivelse den 5 april 1963 framförts av Svenska socialvårdsförbundet och barnavårdsnämnderna i Stockholm och Göteborg. I nämnda skrivelse har framhållits, att en inskränkning av allmän åklagares rätt att väcka åtal för gärning, som någon begått i åldern 15—17 år, framstår som synnerligen angelägen.

En annan olägenhet som är förknippad med nuvarande tillämpning är att det råder en viss dualism beträffande lagöverträdarna under 18 år. Barnavårdsnämnderna gör utredning och uttalar sig om de åtgärder som kan anses vara till fyllest för lagöverträdarens tillrättaförande. Åtalsfrågan prövas emellertid av åklagare. Denne grundar i många fall sitt avgörande på om han anser den av barnavårdsnämnden tilltänkta åtgärden vara tillräckligt ingripande för att den skall stå i förhållande till den brottsliga handlingen. Härigenom är det tänkbart att barnavårdsnämnden tvingas till åtgärder, som är mindre ändamålsenliga för den unges fortsatta anpassning men som ur barnavårdsnämndens synpunkt har det goda med sig, att åklagaren avstår från åtalet. Även om det är önskvärt, att det råder ett förtroendefullt förhållande mellan olika myndigheter måste man ha klart för sig att dylika dissonanser kan uppkomma, eftersom frågorna skall handläggas av myndigheter som många gånger har helt skilda synpunkter på dem. Genom den nu föreslagna lagstiftningen konserveras i stort de nuvarande olägenheter, och risk förefinnes att det antal ungdomar i åldern 15—17 år, som dras inför domstol, kommer att öka i antal ytterligare såväl absolut som relativt.

I departementschefens uttalande i propositionen under rubriken »Särskilda inskränkningar i åtalsplikten beträffande unga lagöverträdare» kan man

ej heller finna någon bestämd anvisning till de handläggande myndigheterna, att nuvarande praxis skall mildras och att åklagare i större utsträckning än tidigare skall besluta att ej tala å brottet.

Det lyckligaste hade med all sannolikhet varit, att man i stället för den nu föreslagna lagen antagit de föreslagna reglerna i strafflagberedningens betänkande Skyddslag. Enligt detta förslag skulle allmänt åtal få väckas allenast om åklagaren finner, att handläggning i domstol erfordras för utredning om brottet, att den unge bör dömas till böter eller att med hänsyn till brottets grova beskaffenhet eller eljest särskild anledning föreligger att dra saken under domstols prövning.

Med hänsyn till att riksdagen med små förändringar antagit propositionen nr 10 vid 1962 års riksdag med förslag till brottsbalk torde emellertid ett antagande av strafflagberedningens förslag i denna del bryta av alltför mycket mot det tidigare antagna lagverket. Med hänsyn härtill avstår vi ifrån att framlägga nytt förslag till lagtext även om lagtext i enlighet med strafflagberedningens förslag hade varit i och för sig motiverad.

Däremot anser vi att riksdagen i samband med antagandet av den nya lagstiftningen bör klart uttala, att åklagares rätt att besluta att ej tala å brottet skall givas en generös tillämpning, så att den nu pågående olyckliga utvecklingen brytes.

Departementschefen uttalar, att åtal bör kunna underlåtas, om man härigenom åstadkommer lika goda eller bättre behandlingsåtgärder än om åtal väckes. Med den framskjutna plats överlämnande till vård enligt barnavårdslagen intar i brottsbalkens påföljdssystem, skulle den principen enligt departementschefens mening leda till att området för underlåtenhet att åtala utvidgas. Detta uttalande kan i och för sig framstå som värdefullt, men med hänsyn till att åklagarna i många fall anser, att lagföringen som sådan har ett individual-preventivt värde för den unge torde statsmakterna behöva uttala sig betydligt mera bestämt för att få en förändring till stånd. Som lagstiftningen nu är konstruerad, har ändå rätten och plikten att bedöma vilka behandlingsåtgärder, som är lika goda eller bättre, hänskjutits till åklagaren, och han kan i denna del ha helt andra meningar än den barnavårdsnämnd, som med eller utan åtal sedan skall förordna om behandlingsåtgärderna.

Vidare har departementschefen ej funnit det vara befogat att generellt uttala att åtal bör undvikas av det skälet, att rättegångsförfarandet inför domstol kan ha ogynnsam verkan på den unge. I sammanhanget framhåller departementschefen, att särskilda regler föreslås för domstolens handläggning av mål mot unga lagöverträdare. Även om särskilda regler tillämpas vid domstolens handläggning i mål mot unga lagöverträdare, kan rättegångsförfarandet inför domstol ha synnerligen ogynnsam inverkan på de unga av skäl, som vi här ovan anfört. Riksdagen bör därför vid sitt antagande av lagen klart uttala att åklagaren kan underlåta att tala å brottet även av det skälet, att rättegångsförfarandet i det speciella fallet kan ha ogynnsam inverkan på den unge.

Departementschefen har förklarat, att följderna av åklagarens tvekan huru-

vida icke annan påföljd än vård enligt barnavårdslagen bör väljas skulle bli att frågan om påföljd hänskjutes till domstols avgörande. Det bör i stället i sammanhanget framhållas att om åklagaren är tveksam bör han använda den gamla regeln: »Hellre fria än fälla» samt gå den lindrigare vägen och besluta att ej tala å brottet. Följden blir då den, att barnavårdsnämnden får frihet att använda någon av de möjligheter, som den kan finna ändamålsenlig. För att brottsbalkens stora möjligheter att för lagöverträdarna finna lämpligaste samhällsätgärder skall kunna utnyttjas bör riksdagen giva till känna, att de nu föreslagna rättsreglerna icke innebär något avsteg från den kriminalpolitiska linje som man började att följa år 1944 utan i stället innebär ytterligare ett steg framåt efter samma linje.

Departementschefen framhåller i sitt anförande, att de skiftningar som förekommit i åklagarmyndigheters, barnavårdsorgans och domstolars praxis icke får tilläggas alltför stor betydelse. Den åklagarpraxis, som tillämpas sedan i slutet av 1950-talet och som redovisats i början av denna motion, är uppenbarligen grundad på riksåklagarens här ovan omnämnda cirkulärskrivelse och kan ej betecknas såsom en skiftning utan är helt bestämd till sin karaktär och omfattar hela landet. Det skulle för en stor upplyst opinion inom landet framstå såsom synnerligen beklagligt, om ett genomförande av brottsbalken och dess följdförfattningar lämnade denna praxis helt oberörd.

### Utskottet

För ikraftträdande av den av Kungl. Maj:t och riksdagen antagna brottsbalken, vilken utfärdats den 21 december 1962, krävs förordnande av Kungl. Maj:t med riksdagen. I förevarande proposition föreslås balken genom särskild promulgationslag träda i kraft den 1 januari 1965. Brottsbalkens påföljdssystem skiljer sig i väsentliga delar från strafflagens. Förhållandevis omfattande och komplicerade övergångsstadganden erfordras därför. Såvitt gäller straffbestämmelsers tillämplighet i tiden har lagförslagets regler givits sådan avfattning att förslagets grundsatser kan användas även utanför brottsbalkens område och vid framtida straffrättsliga författningsändringar.

I propositionen framlägges vidare förslag till nya lagar som avses träda i kraft samtidigt med brottsbalken. Sålunda har nu gällande bestämmelser om förfarandet i mål mot underåriga lagöverträdare och om eftergift av åtal beträffande ungdomar sammanförts i en lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. I denna lag har även reglerats ett helt nytt rättsligt institut, bevistalan, som innefattar prövning huruvida den som ej fyllt femton år har begått brottslig gärning. Reglerna om verkställighet av bötesstraff har gjorts till föremål för en översyn, vilken i vissa avseenden medfört ändringar utöver dem som direkt föranledes av brottsbalkens ikraftträdande. Bland annat avses användningen av förvandlingsstraff bli ytterligare inskränkt. Reglerna har upptagits i ett förslag till ny lag om verk-

ställighet av bötesstraff. I anslutning till vissa stadganden i brottsbalken och till en av Förenta Nationernas generalförsamling antagen och av Sverige ratificerad konvention om förebyggande och bestraffning av folkmord framlägges förslag till lag om straff för sådant brott.

Övriga genom propositionen framlagda lagförslag syftar till ändringar i gällande författningar. Viktigast torde vara det förslag som gäller rättegångsbalken. Beslut att ej åtala brott föreslås kunna meddelas i något större utsträckning än som för närvarande är medgivet. Det har vidare eftersträvat att åt vissa komplicerade processuella regler ge större fullständighet och klarhet. I övrigt är de föreslagna ändringarna väsentligen av lagteknisk natur och hänför sig bl. a. till den förändrade gränsdragningen mellan dagsböter och penningböter, till införandet av fängelse såsom enhetligt frihetsstraff och till den ändrade behandlingen av psykiskt abnorma lagöverträdare.

De likalydande motioner som väckts i anledning av förevarande proposition tar utslutande sikte på de i 1 § förslaget till lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare upptagna reglerna om rätt för åklagare att besluta att icke tala å brott, som någon begått innan han fyllt aderton år. Ifrågavarande bestämmelser har avfattats i nära anslutning till gällande lag den 19 maj 1944 om eftergift av åtal mot vissa underåriga.Utförlig redogörelse för förslaget i denna del har lämnats här ovan. I motionerna hemställas att riksdagen vid antagande av den föreslagna lagen måtte såsom motivering till 1 § förklara,

att de yngsta lagöverträdarna i princip skall omhändertagas inom ramen för den sociala barna- och ungdomsvården,

att lagen i enlighet med denna princip skall givas en generös tillämpning,

att denna generösa tillämpning skall kunna medföra, att i huvuddelen av antalet fall beslut att ej tala å brottet skall kunna fattas,

att en befarad ogynnsam inverkan på den unge av rättegångsförfarandet skall kunna utgöra skäl för att ej tala å brottet, samt

att barnavårdsnämnden vid sitt avgörande av ärenden enligt lagen endast har att ta ställning till vad som ur nämndens synpunkt kan anses vara lämpligast för den unges anpassning till samhällets krav.

Skälen för denna hemställan sammanhänger — som närmare framgår av motionerna — väsentligen med önskan att vid den nya lagstiftningens ikraftträdande få till stånd sådan ändring av åklagarnas praxis, att åtal mot lagöverträdare i åldern 15—17 år undvikas i större utsträckning än för närvarande.

De nya bestämmelserna rörande förutsättningarna för att åklagare skall kunna underlåta att väcka åtal i nu avsedda fall syftar i och för sig icke till någon påtaglig förändring av nuvarande ordning. Vid bedömandet av bestämmelsernas faktiska betydelse måste emellertid beaktas att de kommer att fungera i förhållande till ett nytt påföljdssystem, i vilket överlämnande till vård enligt barnavårdslagen erhållit en mera framskjuten plats

än motsvarande åtgärd har enligt gällande rätt. Detta medför att utrymmet för beslut att icke åtala vidgas. I viss mån kan denna förändring komma att motverkas av andra faktorer, såsom den i brottsbalken uttryckligen angivna möjligheten att i tillrättaförande syfte eller av hänsyn till allmän laglydnad kombinera behandling inom barnavårdslagens ram med bötesstraff.

Mot bakgrunden av det nya påföljdssystemet har departementschefen genomgått och i vissa avseenden mera ingående behandlat förutsättningarna för beslut att icke väcka åtal. Till de därvid gjorda uttalandena, som återgivits ovan, kan utskottet i allt väsentligt ansluta sig. Av nämnda uttalanden torde framgå, att nämnvärd meningsskiljaktighet icke föreligger om de principiella synpunkter som kommit till uttryck i vad motionärerna föreslagit riksdagen förklara beträffande de yngsta lagöverträdarnas omhändertagande inom den sociala barna- och ungdomsvården, beträffande möjligheten att taga hänsyn till befarad ogynnsam inverkan på den unge av rättegångsförfarandet samt beträffande vad barnavårdsnämnd har att beakta vid sitt ställningstagande. Anledning att här ytterligare understryka nämnda principiella synpunkter synes ej föreligga.

I motionerna föreslås även att riksdagen skall allmänt rekommendera en generös tillämpning av ifrågavarande regler, närmare bestämt så att beslut att icke tala å brottet skall kunna fattas i huvuddelen av antalet prövade fall. Motiveringen i denna del innefattar en kritik av åklagarnas praxis i åtalseftergiftsärenden under senare år. Denna praxis har inneburit att under en följd av år från och med 1959 inträtt en betydande minskning av det relativa antalet åtalseftergifter. Av siffermaterial som finnes fogat vid riksåklagarämbetets skrivelse den 28 november 1963 till chefen för justitiedepartementet framgår sålunda att under femårsperioden 1954—1958 åtalseftergift i medeltal beviljades i 72,6 procent av antalet prövade fall, medan andelen åtalseftergifter därefter stadigt sjunkit, så att den år 1962 utgjorde endast 45,9 procent. För första halvåret 1963 var siffran 48,5 procent. Jämväl de i motionerna åberopade uppgifterna avseende »straffregisterfall» återspeglar den angivna utvecklingen. Av riksåklagarämbetets siffermaterial torde kunna utläsas, att det övervägande flertalet av dem som på grund av ändrad praxis icke meddelats åtalseftergift har erhållit villkorlig dom med eller utan böter eller dömts enbart till bötesstraff. Den antydda ändringen i praxis har utvecklats sedan riksåklagarämbetet år 1959 i cirkulär till rikets åklagare understrukt angelägenheten av att åklagaren i varje särskilt fall noga överväger, om de åtgärder barnavårdsnämnden förklarat sig ämna vidtaga kan anses tillräckliga. Beträffande bakgrunden till ämbetets initiativ må här hänvisas till utskottets utlåtande nr 25 år 1959, vari utskottet bl. a. tog ställning till motioner om begränsning av åtalseftergifterna. Utskottet uttalade därvid, att det syntes finnas visst fog för den uppfattningen att



de åtgärder som av lagstiftaren avsetts vid åtalseftergift träda i stället för lagföring och straff i vissa fall icke blivit tillräckligt ingripande. I utlåtandet förordades även en effektiv kontroll genom riksåklagarämbetet över att åtalseftergift icke meddelades mera belastade kriminella ungdomar, utan att erforderliga åtgärder vidtogs från barnavårdsnämndernas sida.

Motionärerna har i huvudsak grundat sin kritik av berörda åtstramning i åtalspolitiken på uppfattningen att själva rättegången och vad den för med sig kan förmodas mer eller mindre allvarligt skada den unge lagöverträdaren. Utskottet finner det uppenbart att huvudsyftet med ifrågavarande bestämmelser nu liksom vid tillkomsten av 1944 års lag måste anses vara att bereda en möjlighet att skydda de unga för eventuella menliga verkningar av lagföring och dom. Enligt utskottets mening torde dock sådana verkningar icke numera vara att befara i så stor utsträckning att detta ger en bärande motivering för en allmän rekommendation om större återhållsamhet med väckande av åtal. Utskottet vill däremot understryka betydelsen av en nyanserad bedömning i detta hänseende. Då åklagaren vid övervägande av åtalsfrågan i det individuella fallet söker bilda sig en uppfattning om huruvida den unge skulle påverkas i ogynnsam riktning av rättegångsförfarandet, synes det lämpligt att han vid behov särskilt rådför sig med barnavårdsnämnden i denna fråga.

Vad gäller praxis må i övrigt erinras om vad ovan sagts beträffande nödvändigheten av att betrakta nu avsedda bestämmelser mot bakgrunden av det nya påföljdssystemet. Detta innebär att de senare årens praxis vid tillämpningen av 1944 års lag icke utan vidare kan bli bestämmande för den fortsatta utvecklingen. Det synes ändamålsenligt att den anpassning av tillämpningen som sålunda kräves får äga rum utan att alltför mycket bindas av närmare anvisningar från lagstiftarens sida. De av departementschefen gjorda preciseringarna torde giva tillräcklig vägledning.

I förevarande sammanhang vill utskottet understryka det värdefulla i det frivilliga och av författningsföreskrifter obundna samråd kring hithörande frågor som på senare tid har utvecklats på olika håll i landet. Bl. a. har nyligen i Stockholm på riksåklagarens initiativ förekommit ingående överläggningar mellan företrädare för riksåklagarämbetet och socialstyrelsen samt åklagar- och barnavårdsmyndigheterna i de tretton största städerna. Det torde finnas anledning räkna med att man på sådan väg skall kunna motverka uppkomsten av konflikter och nå fram till ett fruktbarande samarbete mellan de skilda samhällsorganen. Förutsättningarna härför torde numera vara avsevärt gynnsammare än under 1950-talet. Den utbyggnad av barnavårdens resurser som kommit till stånd under senare år torde härvidlag vara av stor betydelse.

På skäl som innefattas i det ovan sagda anser sig utskottet icke kunna tillstyrka bifall till de i ärendet väckta motionerna.

Vad i övrigt angår lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare har utskottet intet att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag. Ej heller

har utskottet vid sin granskning av övriga genom propositionen framlagda förslag funnit anledning till anmärkning. Utskottet får därför tillstyrka bifall till propositionen.

Under återopandande av vad här förut anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition, nr 10; samt

B. att riksdagen måtte avslå de i anledning av propositionen väckta motionerna, I: 649 och II: 788.

Stockholm den 25 februari 1964

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

---

*Vid detta ärendes behandling har närvarit*

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Erik Svedberg, Arvidson, Wikner, Ferdinand Nilsson, Hilding, Lundin och Nyman;

från andra kammaren: fru Gärde Widemar, herrar Landgren, Ekström i Björkvik, Gustafsson i Borås, fru Löfqvist\*, herr Fröding, fröken Bergegren och herr Johansson i Dockered.

\* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

---

### Reservation

Av herr Nilsson, Ferdinand.

---

### Särskilt yttrande

Av fröken Bergegren.

Utskottet har i sitt utlåtande framhållit att huvudsyftet med bestämmelserna om eftergift av åtal enligt 1944 års lag uppenbarligen varit att bereda möjlighet att skydda de unga från eventuella skadeverkningar av en lagföring och dom, men har icke ansett att sådana verkningar numera skulle vara att befara att detta skulle motivera en allmän rekommendation om större återhållsamhet med väckande av åtal.

Det siffermaterial, som av utskottet redovisats beträffande frekvensen av åtalseftergifter under åren 1959 t. o. m. första halvåret 1963 jämfört med åren 1954—1958, kan dock enligt min mening ge anledning befara, att den

skärpta praxis, som inträtt till följd av riksåklagarens år 1959 gjorda uttalanden, icke enbart förorsakats av hänsynen till rekommendationen att åtalseftergift icke skulle meddelas mera kriminellt belastade ungdomar, med mindre barnavårdsnämnderna vidtog erforderliga åtgärder. Med vad departementschefen nu uttalat med utskottets instämmande kan befaras, att någon ändring med hänsyn till nuvarande praxis inte är att förvänta. Då emellertid, såsom utskottet framhållit, det inte bör tas som självklart att de senaste årens praxis vid tillämpningen av 1944 års lag blir den samma vid tillämpningen av brottsbalkens nya påföljdsregler, har jag inte ansett mig böra yrka bifall till motionerna. Den framtida utvecklingen kommer snart nog att ge svar på frågan, huruvida motionärernas mindre optimistiska bedömning varit den riktiga.